

BASHÜYÜK'TEN DERLENEN KARAÇAYCA SÖZLER

UFUK TAVKUL

Konya ilinin Sarayönü ilçesine yedi kilometre uzaklıkta küçük bir yerleşim birimi olan Başhüyük, Kuzey Kafkasya'dan Anadolu'ya göçen Karaçay Türkleri tarafından 1910 yılında kurulmuş 450 hanelik bir köydür. Köy halkı 1905 yılında, Elbruz dağı eteklerinde uzanan Karaçay bölgesinin Ogarı Teberdi ve Töben Teberdi (Sıntı) köylerinden göçen Karaçaylı ailelerden oluşmaktadır.

Kuzey Kafkasya halkları arasında yer alan Karaçay - Malkarlılar, Dağıstandaki Kumuklarla birlikte Kafkaslardaki Türk unsurunun en önemli temsilcisi durumundadırlar. Karaçay - Malkar Türklerinin Kafkasyadaki nüfusları iki yüz bin civarındadır. Türkiye'de de yirmi bin kadar Karaçay - Malkarlının yaşadığı tahmin edilmektedir. Türkiye'deki Karaçay - Malkarlılar Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki 13 köyde yerleşmişlerdir.¹

Bu köylerin en büyüğü olan Başhüyük'te Karaçay dili ve gelenekleri canlı bir biçimde yaşamakta ve millî benliğin korunmasına dikkat edilmekte ise de, günlük konuşma dili Türkiye Türkçesinden etkilenmektedir. Ancak bu etkileşim Karaçay dilinin gramer yapısını değil, söz hazinesini içine almaktadır.

Derlenen kelimeler incelendiğinde, Başhüyük'te konuşulan Karaçay dilinin tam bir Kıpçak dili olduğu görülmektedir. Karaçayca bütün yönleriyle bir Kıpçak Türkçesi özelliği taşımaktadır. Köy halkı da Türkçe kökenli bir dil konuştuklarının bilincindedirler ve dillerinin Eski Türkçenin bozulmamış bir şekli, yani gerçek Türkçe olduğunu ifade etmektedirler.

Karaçaycada Eski Türkçe dönemine ait kelimelerin yanı sıra, Arapça, Farsça, Rusça, Kabardeyce (Çerkezce) ve Osetçe sözlere de rastlanmaktadır.

Fonetik yönden incelendiğinde Karaçaycada dikkati çeken bazı ses olayları şunlardır :

¹ Türkiye'deki Karaçay - Malkar köyleri :

Konya/Sarayönü : Başhüyük, Eskişehir/Çifteler : Belpınar, Yazılıkaya, Gökçeyayla (Kilisa): Sivrihisar : Yakapınar, Ankara/Gölbaşı : Yağlıpınar, Afyon/Merkez: Doğlat, Akhisar, İstanbul/Yalova: Çiftlikköy, Tokat/Reşadiye : Çilehane; Artova: Arpacı (Karaçay), Sivas/Yıldızeli: Emirler, Kayseri/Pınarbaşı : Eğrisöğüt.

Karaçaycada söz başında, Eski Türkçedeki k ve t seslerinin düzenli olarak korunduğu görülüyor. Kel – (gelmek), köz (göz), kir – (girmek), kül – (gölmek), temir (demir), tol – (dolmak), tıngıla – (dinlemek), tiz – (dizmek) gibi kelimelerde bu özellik açıkça belli olmaktadır.

Karaçaycada önemli sayılabilecek bazı ses değişimleri şunlardır :

- k > h** ses değişimi :
- konşu > honşu (komşu)
kuyu > huyu
karpuz > harpuz
kars (DLT) > hars (el çırpma)
- b > m** ses değişimi :
- bıyık > mıyık
bin - > min -
ben > men
Balkar > Malkar
- ng̃ > y** ses değişimi :
- teṅgri > teyri (tanrı)
süṅgük > süyek (kemik)
yaṅgak > cayak (yanak)
müṅgüz > müyüz (boynuz)
- g > y** ses değişimi :
- sıgıt > sıyıt (ağlama, feryat)
tüg - > tüy - (bağlamak)
yığ - > cıy - (toplamak)
- g > v** ses değişimi :
- tag > tav (dağ)
arığ > aruv (güzel, temiz)
yagı > cav (düşman)
- y > c** ses değişimi :
- yol > col
yoruk > carık (ışık, aydınlık)
yigit > cigit
yıl > cıl
yulduz > culduz (yıldız)

Karaçaycada bazı kelimelerde, ikinci hecedeki “v” (çift dudak ünsüzü W) sesi dolayısıyla yuvarlaklaşma görülmektedir :

- buzov < buzagu (buzağı)
colovçu < yolagçu (yolcu)
küyöv < küdegü (damat)

KARAÇAYCA SÖZLÜK

— A —

- a : ya, ise anlamında Karaçay - Malkar diline özgü bir ek. Vokalle biten kelimelerden sonra "va" biçiminde gelir. "sen a nek kelmeysel? (ya sen niye gelmiyorsun?). "anı va çırtıda körme-genme." (onu ise hiç görmedim.)
- aba : din adamlarının giydikleri cübbe.
- abadan : büyük, iri, yaş ve boy yönünden büyük. "abadan çaşım üydedi." (büyük oğlum evdedir.), "gakkımı abadan bol-ganların sayla." (yumurtanın iri olanlarını seç.)
- Abaza : Kafkas halklarından Abazinler. abaza koyan : ebegümeçi.
- abçı - : şaşırmaq, sendelemek, çekinmek, ürkemek.
- abçıgan : şaşırmış, ürkmüş.
- abçı - : şaşırtmaq, ürkütmek, sendeletmek.
- abdez : abdest
- aberi : birşey, ıvır - zıvır.
- abezek : kız ve erkeklerin kol kola girerek oynadıkları bir Kafkas dansı.
- abezekge bar- : abezek dansını yapmak.
- abezek tartuv : abezek dansının müziği.
- abezek tepsev : abezek dansı.
- abıçar : subay, zabıt.
- abın - : ayağı takılmak, ayağı sürçmek. "taşha abınıb cıgıldı." (taşha takılıp düşdü.)
- abın - sürün et - : düşe - kalka yürüme. "abın-sürün ete keledi." (düşe-kalka geliyor.)
- abrek : Kafkas Karaçay - Malkar akıncısı, eşkıya, Kafkas - Rus savaşlarında Ruslarla çarpışan Kafkas süvarileri.
- abrek ket - : terk edip gitmek, küsüp gitmek, isyan edip dağa çıkmak.
- abzıra - : yılmak, sinmek, şaşırmaq, ser-semleşmek.
- abzıragan : bitkin, şaşkın.
- acaş - : şaşırmaq, kaybetmek. "bargan colundan acaşdı." (gittiği yolu kaybetti.)
- acaşdır - : şaşırmaq, şaşırtmaq, kaybettirmek. "colnu acaşdırdım." (yolu şaşırdım.)
- acaşın - : şaşırmaq, kaybolmaq.
- acaşındır - : şaşırtmaq, kaybettirmek. "koyan ızın acaşındırdı." (tavşan izini kaybettirdi.)
- acir : erkek at, aygır.
- acir ülüş : at sürüsünde her aygıra düşen kısarak sürüsü.
- aç : aç, açlık.
- aç bol - : acıkmak. "bir da bek aç boldum." (çok acıktım).
- açdan tara - : açlık çekmek, açlıktan eziyet çekmek.
- aç karangılay : aç karnıma.
- aç - : açmak. "eşikni açgız." (kapıyı açm.)
- açav : mükâfat, hediye, bahşiş.
- açha : para
- açhasız : bedava
- açhış : anahtar
- açı : acı
- açı - : acımak.
- açı : şifalı maden suyu
- açıthıç : ekşitme mayası.
- açuv : hiddet, kızgınlık, acı
- açuvdan kayna - : çok kızmak.
- açuvlan - : öfkelenmek, kızmak.
- açuvsa - : öfkelenmek, kızmak.
- açuv taş : şap
- adam : adam, insan.
- adamıça : ciddiyetle, ciddî olarak. "işni adamıça tındır." (İşi ciddiyetle yap.)
- adargı : az, küçük, kıt.
- adej : gem.
- adej tut - : atı yularından çekerek yürütmek.

- adejge üret- : tayları gem takmaya alıştırmak.
- adet : âdet, gelenek
- adır : alet edavat, kap kacak.
- afendi : hoca, din adamı.
- agaç : tahta, ağaç.
- agaç başmak : eskiden Kafkas kızlarının giydikleri tahta ayakkabı.
- agaç bit : tahta kuruşu.
- agaç çüy : takoz.
- agaç egev : tahta kazımak için raspa.
- agaç kakgıç : ağaçkakan.
- agaç koyan : sincap.
- agaç tavuk : yabanî çalı horozu.
- agaçtay : üzerinde ölü taşınan tabut.
- agaç tük : ağaçların üzerinde oluşan yosun.
- agaç usta : marangoz.
- çerkes ağaç : kara saban.
- suv ağaç : su kovası taşımak için kullanılan sırık.
- sal ağaç : ölü taşımak için kullanılan geniş tahta.
- agaç : kalite, vasıf
- agaçlı : kaliteli, iyi
- agaçsız : kalitesiz, kötü
- agar - : beyazlaşmak, ağarmak
- agaşçı : orman korucusu
- agaz : gelincik
- agız - : akıtmak
- agız - : silahla vurmak
- ahır : son
- ahırat : ahiret, dünya
- ahıryul : baharda buzların çözülmesi, üzeri buz tutup altından su akan küçük derelere verilen ad.
- ahsın - : iç çekmek
- ajdagan : dev, insanüstü varlık
- ajım : şüphe, ihtimal
- ajım et - bir olayın sebebini bir şeye bağlamak, şüphelenmek.
- ak : beyaz, ak
- ak : peynir, yoğurt gibi süt ürünleri.
- ak cıy - : süttten peynir, yağ yapmak.
- ak - : akmak
- çaprak akgan : sonbaharda ağaçların yaprak dökmesi.
- akgıl : tereddüt
- akgıl et - : tereddüt etmek
- akgıllı bol - : tereddüt etmek
- ak gokka hans : papatyâ
- akıl : akıl
- akıllı : akıllı
- akıl - balık : ergenlik çağına girmiş.
- akılın aşa - : aklını oynatmak.
- akıldan çık : delirmek, kendini kaybetmek.
- akıldan tay - : bunamak
- aman akıl et - : kötü şeyler düşünmek.
- akırın : yavaş
- akırtın : yavaşça
- akka : dede, büyük baba
- akla - : beyaza boyamak.
- aksakal : yaşlı, ihtiyar
- aksıl : beyaza yakın renk
- aksıldım : beyazımtrak
- aksıman : beyaza yakın
- aksüyek : asilzade
- al : ön, ilk, birinci
- al közüv : ilk önce, ilk
- al tiş : kesici ön diş
- al üy : dış oda, sofa
- alçı : lider, önder
- alda : önde, ileride
- alda - küyde : eskiden, önceden
- alga : ileri, öne, önce
- algı burun : ilk önce
- algın : ilk önce, evvela
- algından : önceden
- algıntın : önce, daha evvelki
- allan - : heveslenmek, teşebbüs etmek.
- allandır - : teşvik etmek
- allında : önünde
- allı aylan - : ilgilenmek, ilgi göstermek.
- allına kara - : yolunu gözlemek, karşılamak.
- al - : almak
- ala bar - : birlikte götürmek
- ala : karışık renkli, benekli, ala "tonguznu alası karası bolmaz."
(domuzun alası karası olmaz.)
- ala : elâ göz rengi
- alabay : sığır gözü bitkisi
- ala - çola : yarım yamalak
- ala - çuba : alalı beleli, benekli
- alakıtay : basma kumaş
- alamat : muhteşem, büyük
- alan : soydaş, dost, arkadaş anlamlarında
Karaçay - Malkarlıların birbirlerine hi-

- tap şekli. "hey alan, üydemise?"
(hey alan, evdemisin?)
- alas - bulas : bulanık, karışık
alas - bulas kör - : bulanık görmek
- alaşa : alçak, yüksek olmayan
- alaşa : iğdiş edilmiş erkek at
- alavgan: dev, iri yarı; genç ayıya verilen isim
- alay : öyle. "meni onovum alaydı." (benim fikrim öyledir.)
- alay a : fakat, ama
- alay bla : böylece, o şekilde
- alay bolganı için : fakat, ama
- alay bolganlıkga : fakat, ama
- alayda : orada
- alayga : oraya
- alayına : böylece
- alaysız : başka türlü
- alaytın : oradan, o taraftan
- alca - : yanılmak, şaşırmaq, tereddüt etmek.
- alcat - : zihni karıştırmak, yanıltmak.
- alda - : aldatmak, kandırmak
- aldat - : aldanmak, kanmak
- aldav : hile
- aldavuk : hileci
- aldır - : kaplamak, doldurmak
- aldır : yapmacık, yılışık
aldır söz : yapmacık söz.
- aldırlan - : yılışmak, yüze gülmek.
- algasan - : karıştırmak, değiştirmek, aldanmak.
- algış : iyi dilek, dua.
algış et - : iyi dilekte bulunmak, dua etmek.
algışla - : kutlamak.
- alım : vergi
alım cıy - : vergi almak, para toplamak.
- alımçı : para toplayan
- alın - : delirmek, çıldırmak.
- alın - : batırılmak.
- alıs : uzak
- alısın : çayır biçildikten sonra tekrar biten otlar.
alısın ur - : çayırda otların çıkması.
"cangı alısın urgan kıldı." (yeni ot çıkan çayır.)
- alış - : değiştirmek.
alışdır - : değiştirmek.
alışın - : değiştirmek
alışındır - : değiştirmek.
- alkın : daha, henüz. "alkın toyga kişi kelmedi." (henüz düğüne kimse gelmedi.)
- allay : öyle
- allay bir : o kadar.
- allezin : elâ gözlü.
- alma : elma
- almastı : kötü ruh, hortlak, cin
- almaş - : değiştirmek, bölünmek, parçalanmak.
- almaşdır - : değiştirmek.
- almaşın - : değiştirmek.
- almaşındır - : değiştirmek.
- almaşuv : bölünme, değişme.
- altayak : sokulgan, açık göz.
- altı : altı.
altav : altı kişi. "ekev bir bolsa töbedegin endirir, altav ayrı bolsa aradagin aldirır." (iki kişi bir olsa tepedekini indirir, altı kişi ayrı olsa aradakini kaptırır.)
altavlan : altı kişi.
- altın : altın.
- altınlı : eski Karaçay tüfeği.
- amal : çare, imkân.
amal bol - : imkân olmak
başını amalın kör - : başının çaresine bakmak.
- amal - takal : hile, kurnazlık.
- amalçak : becerikli.
- amaltın : ... yüzünden, ... sebebiyle, ... uğruna. "men alayga seni amaltın barganma." (ben oraya senin yüzünden gittim.)
- aman : kötü, fena.
- amanat : emanet.
- amansın - : kötü görmek, beğenmemek.
- amantiş : kunduz
- amantiş : hayvanın çiğnemesine engel olan fazla diş.
- amma : nine, büyük anne.
- ana : anne.
- anaçı katın : ebe
- ana karnaş : dayı.
- anakay : anne.
- anay : anne
- ança : o kadar.
- anda : orada.
andan : oradan
andan ese : öyle olacağına
andan sora : ondan sonra, ondan başka.

- andacı : oradaki.
 andaçlı beri : o zamandan bu yana.
 anıça : onun gibi.
 anna : anne.
 angarıl - : çok kızmak, hiddetlenmek.
 angı : zekâ, zihin, kavrama gücü.
 angıla : anlamak
 angulam : kavrayış, anlayış.
 angulamsız : düşüncesiz, zeki olmayan.
 angulaşhan : anlaşılır, açık, net.
 angulat - : anlatmak.
 angılı : zeki, çabuk kavrayan.
 angısız : zeki olmayan.
 ansı : yoksa, aksi taktirde. "aythanımı et ansı ururma." (söylediğimi yap yoksa vururum.)
 ant : yemin
 ant buzgan : hain, sadakatsiz.
 ant - kral et - : yemin etmek
 ant et - : yemin etmek.
 ant tıymagan : sadakatsiz.
 antsız : yaramaz, kötü.
 antav : buğday demetleri yığını, çeç.
 antav kala - : çeç yapmak.
 appa : dede.
 apsın : elti.
 apsuva : hızlı oynanan Kafkas dansı.
 ara : ara, orta
 ara bagana : temel direk.
 ara mal : ortak mal.
 aram - karam etmey : göz bile kırpmadan.
 keçe arası : gece yarısı.
 arab : çatıyı kaplayan ince kiriş tahtası.
 arabin : acaba.
 arabiye : acaba.
 arakı : rakı.
 aral - : dikkatle bakmak, gözleri dikilmek.
 aralaş : karışık. "taş aralaş kum." (taş karışık kum.)
 aralaş - : karışmak.
 aralık : kiriş.
 arba : araba.
 Karaçay arba : iki tekerlekli araba.
 Orus arba : dört tekerlekli araba
 Tegey arba : kağrı.
 arba kübür : arabanın yük taşınan kısmı.
 arbaz : avlu.
 ardavan : maya.
 ardış : çatıyı kaplayan ince ağaçlar.
 argı : karşı, öte.
 argı bet : karşı taraf.
 argış : mal mülk, kervan.
 argış arba : yük taşınan at arabası.
 arı : oraya, o tarafa.
 alay arı : o tarafa.
 arı - beri : oraya - buraya.
 bılay arı : bu tarafa.
 kalay arı : ne tarafa.
 arı - beri : bir şey, herhangi bir şey.
 arı - : yorulmak.
 arı - tal - : yorulmak.
 arık : zayıf.
 arık bol - : zayıflamak.
 arıklan - : zayıflamak.
 arıklık : zayıflık.
 arık : su kanalı.
 arım : yorulma, yorgunluk.
 arımsız : yorulmadan, kesintisiz.
 arış : at arabasının oku.
 arıt - : temizlemek.
 tük arıt - : tük dökmek.
 arka : sırt, arka, geri.
 arka cik : omurga.
 arka süyek : omurga.
 arkan : ip, kement.
 arkan at - : kement atmak.
 arkan çüy : büyük kalın çivi.
 arkav : çatının ortasından geçen ana kiriş.
 arkav : dokumacılıkta enine atılan ip.
 arlak : öte taraf, diğer taraf, öte.
 armav : tereddüt.
 armav bol - : tereddüt etmek, şaşırarak.
 arpa : arpa.
 arsar : sıkıntılı, dalgın, tereddütlü.
 arsar bol - : tereddüt içinde olmak, kararsız olmak.
 arsar et - : etkilemek, tereddüt ettirmek.
 arşın : arşın, uzunluk ölçüsü.
 art : arka, son.
 artın et - : öldürüp bitirmek, soyunu kurutmak.
 artda : sonra, arkada.
 artha : geriye, sonraya.
 artha tur - : tereddüt etmek.
 artdaga : yedek
 artık : fazla.
 artıklık : kötülük, fenalık

- artıksız da : bilhassa.
 artmak : heybe.
 aruv : güzel, saf, temiz.
   aruv kanlı : canlı, sıhhatli.
 aruvla - : temizlemek
 as - : asmak.
 asaba : varis, mirasçı
 asha - : topallamak.
 ashak : topal.
 asıra - : himaye etmek, saklamak
 “açhanı asıra, kerek bolur.” (parayı sakla, lâzım olur.)
 asıra - : beslemek. “koy asıragan bay bolur.” (koyun besleyen zengin olur.)
 asıra - : gömmek. “ölügünü asıradı.” (ölüyü gömdü.)
 asırı : fazla, çok.
 asker : asker, savaşçı.
 aslam : fazla, çok.
 aslamırak : fazlaca.
 aslan : aslan
 Aslanbek, Tavaslan, Biyaslan, (erkek adları)
 asmak : dar ağacı.
 asuv : fayda, bereket.
   asuvlu : bereketli, hoş
 aş : yemek, yem
 aş - : yemek.
 aşamalı : obur, iştahlı.
 aşav : yemek
 aşal - : yenmek, aşınmak.
 aşamış : obur, iştahlı.
 aş orun : yemlik.
 aşham : akşam.
 aşhı : iyi güzel, hoş.
   aşhılık : iyilik, güzellik.
   aşhı keçeli boluguz : iyi geceler.
   ingir aşhı bolsun : iyi akşamlar.
   keçe aşhı bolsun : iyi geceler.
   kün aşhı bolsun ; günaydın.
   tang aşhı bolsun : günaydın.
 aşhın : oniki parmak bağırsağı, mide.
 aşığış : acele.
 aşık - : acele etmek.
   aşık - buşuk : acele.
   aşık - buşuk et - : acele etmek.
 aşık : aşık kemiği.
   aşıklı cilik : baldır.
   aşık dukur : atların aşık kemiğinde oluşan şişme.
   aşıkylık : kaval kemiği.
 aşır - : uğurlamak, refakat etmek.
 aşkarın : kötü, fena,
 aşlan - : iltihaplanmak.
 aşlandır - : incitmek,deşmek, yarayı şiddetlendirmek.
 aşlav : tepsi.
 aşlık : tahıl, zahire, arpa.
   aşlık baş : başak.
   aşlık tüy - : harmanda taneyi ayırmak.
   aşlık üy : tahıl ambarı.
 at : isim
   at - çuv : unvan, ad san.
 at : at.
   at kerek : atın koşum takımı.
   at orun : ahır.
   at sirke : bir çeşit ur, sarkom hastalığı.
 at üstünden kaşagan (karavçu) : bir işi isteksizce yapan kişi.
 atlan : hareket etmek, ata binip yola çıkmak.
 at - : atmak, ateş edip vurmak.
   “börünü işkok bla atdı.” (kurdu tüfekte vurdu.)
   kara at - : hedefe ateş etmek
 ata - : isim vermek.
 ata : baba.
 ata - baba : ced, ecdad.
 atacurt : vatan.
 ata karnaş : amca
 atalık : Kafkas geleneklerine göre manevî baba.
 ataypıs : lânet, beddua.
   ataypısın bas - : lanet okumak.
   ataypısın ber - : lanet etmek.
 atıl : patlamak.
   atıl - : patlatmak.
 atkı : yaba.
 atla - : adım atmak.
   atlagısız bol - : çok yorulmak, bitkinleşmek.
   atlam : adım, etap.
 atlavuç : basamak, kademe.
 atlas : saten kumaş.
 av : ağ, file.
   çibin av : örümcek ağı.
   gıby av : örümcek ağı.
 av - : devrilmek.
 av - : aşmak.
   tavdan av - : dağdan aşmak.
 av çab - : bulanık görmek.
 av çabhan : katarakt hastalığı.

avana : silüet, gölge.
 avangi : gölge.
 avaz : ses.
 avla - : kaplamak, örtmek.
 avla - : sütün üzerinden kaymağını toplamak.
 avna - : yuvarlanmak, devrilmek.
 avnab cürü - : salınarak yürümek.
 avru - : hastalanmak, ağarmak.
 avruganı tarkay - : ağrısı geçmek.
 avruksun - : hasta olmak, hastalanmak.
 avrur : hastalık.
 issi avrur : ateşli hastalık.
 it avrur : vücutta yara çıkaran bir hastalık.
 teli avrur : tifo, kara humma.
 avuk : devir, zaman.
 avul : köy.
 avun - : yuvarlanmak, devrilmek.
 avur : ağır.
 avurlan - : çok yiyip rahatsız olmak.
 avursun - : üşenmek, zoruna gelmek.
 avuş : dağ geçidi.
 avuş - : ölmek, vefat etmek.
 avuş - : değişmek.
 avuşdur - : değiştirmek.
 avuşun - : değişmek.
 avuz : yeni doğuran memeli hayvanların verdiği ilk süt.
 avuz : kış sonu ile bahar arasındaki kısa mevsim.
 avuz : ağız.
 avuz açık : mıymıntı.
 avuz cetdir : söz söylemek.
 avuz kara tut - : küsmek, darılmak.
 avuz suv : tükürük.
 avuzuna çab - : sözünü kesmek.
 avuzlan - : yemek yemek, atıştırmak.
 avuzluk : atın gem demiri.
 avuz : vadi.
 tav avuz : derin vadi, kanyon
 ay : ay
 tolgan ay : dolun ay.
 cangı ay : hilâl.
 ay : seslenme edatı.
 ay marca : haydi.
 aya - : esirgemek.
 ayak : tas, kâse.
 çın ayak : fincan.

ayak : ayak.
 ayaktan al - : kötü duruma düşürmek.
 ayak bashannı köz tanımazça bol - : göz gözü görmemek, karanlık olmak.
 ayacı bashannı közü körmeý : çabuk, koşarak, hızlı.
 ayak kiyim : ayakkabı.
 ayak : son, uç.
 colnu ayacı : yolun sonu.
 başdan - ayakga : baştan - sona.
 ayakcol : tuvalet
 ayav : esirgeme, acıma.
 ayavlu : tutumlu, ekonomik.
 ayavsuz : merhametsiz, acımasız.
 ayavsuz et - : acımamak, merhamet etmemek.
 ayaz : ayaz, soğuk rüzgâr.
 ayaz ur - : rüzgâr esmek.
 ayaz : avuç. "açılğan kol ayaz kuru cabılmaz" (açılan avuç boş kapatılmaz.)
 ayazı - : ayılmak, kendine gelmek, açılmak.
 "esirgen caş ayazıdı" (sarhoş genç ayıldı). "kün ayazıdı" (gün ağardı).
 aybat : gösterişli, güzel.
 ayda - : gütmek, otlatmak.
 aydes : lâdes kemiği.
 aygak : ilân, duyuru.
 aygak bol - : foyası meydana çıkmak.
 aygak et - : ilan etmek, duyurmak.
 aygakla - : haber vermek, duyurmak.
 ayhay : tabii ki, elbette.
 ayıb : ayıp.
 ayıb et - : ayıplamak.
 ayıb sal - : iftira etmek.
 ayıbha coluk - : ceza görmek.
 ayıbha tart - : cezalandırmak.
 ayıbha tübet - : cezalandırmak.
 ayıl : eyerin kolan kayışı.
 ayır - : ayırmak.
 ayır - : anlamak.
 ayırt - : teferruata girmek.
 aylan - : dolaşmak, dönmek.
 "beri aylan." (bu tarafa dön)
 "bütöv tavga aylandım." (bütün dağı dolaştım.)
 "başım aylanadı" (başım dönüyor).
 aylancük : topaç.
 aylanç : virajlı, dolambaçlı.
 aylanç col : virajlı yol.
 aylanç - buylanç : virajlı

aylandır - : döndürmek, çevirmek.

tiş aylandır - : diş çıkarmak.

aylandırğan : ilk süt, ağız.

aylanma : girdap.

aylık turma : turp.

aynı - : dirilmek, kuvvetlenmek, beslenmek.

aynıt - : kuvvetlendirmek, beslemek.

“aman kozunu aynıtsang erningi burnungu may eter, aman kişini aynıtsang erningi burnungu kan eter.” (kötü kuzuyu besleyip diriltsen dudacağını burnunu yağ yapar, kötü adamı güçlendirsen dudacağını burnunu kan eder.)

ayran : yoğurt.

ayran cav : yoğurdun yağlı kısmı.

ayran susab : ayran.

çaykagan ayran : yağlı yoğurt.

ayrı : yaba.

ayrı : dağ boğazı.

ayrımkan : ada.

ayt - : söylemek.

aythanın cerge tüşürmegeni : söylenileni hemen yapmak.

ayhanına karat - : etkilemek, tesir etmek.

Allah aytsa : inşallah.

atı aşığa aytlı - : iyilikle anılmak.

eterge ayt - : söz vermek, vaad etmek.

aytuv : söyleyiş, deyiş.

ayü : ayı.

az : az.

az - : zayıflamak.

esi az - : aklını kaybetmek.

azıb - toz - : zayıflamak.

azav : azı diş.

azay - : azalmak.

azbar et - : ezberlemek.

azbarlay : ezbere, ezberden.

azgın : zayıf, çelimsiz.

azık, azık, yiyecek.

azıreyli : çirkin, yakışsız, iğrenç.

aziyat : kötü, pis.

— B —

babuş : ördek.

suv babuş : ördek.

baca : bacanak.

baçama : lider, önder.

baçha : bağ, bahçe.

baçış merdiven.

baga : değer, kıymet, fiyat.

baga kes - : fiyat biçmek.

bagah kör - : hürmet etmek, değer vermek.

bagalat - : kıymet vermek.

bagalı : kıymetli, değerli.

bagana : ana direk, sütun.

ara bagana : temel direk.

bagımçak : hasta bakıcı.

bagır : bakır.

bagır bet al - : kızarmak.

bagır betli : koyu kızıl renk.

bagırbaş : bir tür at sineği.

bagırbaş cılan : çayır yılanı.

baguş : gübre, gübrelik.

bak - : beslemek, ihtimam göstermek.

bal : bal.

bal batman : bal kovanı, petek.

bal çeten : kovan.

bal çibin : arı.

bal tarak : bal peteği.

bala : evlât, yavru, çocuk.

balay : yavru, evlât.

balagan : korunmak, derme çatma kulübe.

balak : ayağın taban kısmı.

balaka : çubuk, sopa.

balam : kartopu ağacı.

balas : çam ağacı tahtası

balas çana : kızak.

balavuz : bal mumu.

balavuz içir - : bal mumu kaplamak.

balçık : çamur.

baldıracüz : kocakarı soğukları.

“anda bol da, mında bol, baldıracüzde üyde bol.” (ister orada ol, ister burada ol, kocakarı soğuklarında evde ol.)

baldırğan : zehirli baldıran otu.

baldırğan kavra : baldıran otunun sapı.

balham : macun, merhem.

baliy : vişne

balsıt - : tatlandırmak.

balta : balta.

balta avuz : baltanın keskin tarafı.

balta kulak : baltanın ters tarafı.

baltır : baldır.

barlak : işlenmeye elverişsiz çorak arazi.

bappahan : yabancı hindiba bitkisi.

bappu : mama, yiyecek.

bar : var, mevcut.

barı : hepsi.

- barısı : hepsi, tamamı.
 bar - : gitmek.
 baramta : engelleme, durdurma.
 baranye : reçel.
 baraskün : çarşamba.
 baraza : tarlada saban izi.
 bardırıl - : düzenlenmek, tertip edilmek.
 barmak : parmak.
 baş barmak : baş parmak.
 kuşhan barmak : işaret parmağı.
 orta barmak : orta parmak.
 sansız barmak : yüzük parmağı.
 gitçe barmak : serçe parmak.
 barmak cik : parmakların eklem yeri.
 bas - : basmak, ezmek. "ayağım cerni basadı." (ayağım yere basıyor.)
 basdır - : gömmek. "ölügnü cerge basdırıla." (ölüyü toprağa gömdüler).
 basdırıklan - : kâbus görmek.
 basha : bir tür tırmık.
 basha tart - : toprağı düzeltmek.
 bashıç : merdiven.
 basıl - : baskına uğramak. "basılır elni kulağı sangırav." (baskına uğrayacak köyün kulağı sağır olur.)
 basımlı : iradeli.
 basın - : doluşmak, yığılmak.
 basta : Kafkasyalılara özgü yemeklerden bir tür lâpa.
 basta kalak : lâpayı karıştırmak için yapılmış yassı tahta parçası, kaşık.
 lebje basta : tavuk etinden yapılan Karaçay yemeğı.
 baş : baş, kafa.
 baş al - : kurtulmak.
 baş bol - : yarışta yenmek.
 baş cul - : esirlikten veya kölelikten kurtulmak için fidiye ödemek.
 baş iye : koca, er.
 baş kak - : uyuklamak, içi geçmek.
 baş kus - : başak vermek.
 baş ur - : diz üstü çökmek, kapaklanmak.
 başma erkin et - : serbest bırakmak.
 azat etmek.
 başına çab - : kömürden zehirlenmek.
 suv başı : ırmağın kaynak yeri.
 tav baş : dağın zirvesi.
 üy baş : çatı, dam.
 col başçı : kılavuz, rehber.
 toyçu başı : eğlenceyi idare eden kişi.
 başçı : lider, başkan.
 başha : başka, değişik, farklı.
 başhalık : fark, ayrıntı.
 başha bolmay : tıpkı aynen.
 başharak : daha farklı.
 başhar - : değişmek.
 başkes : haydut, eşkiya.
 başkün : pazartesi.
 başla - : başlamak. "işni başladım." (işe başladım.)
 başlamçı : öncülük eden, lider.
 başlık : Kafkaslara özgü, kuzu yününden dokunmuş, uzun kolları olan başlık.
 başmak : bir tür çarık.
 başsız : dul.
 başsız tişiruv : dul kadın.
 baştın : yukarıdan doğru.
 baştöben : baş aşağı.
 baştöben adam : somurtkan, asık suratlı.
 baştöben kara - : yere bakmak.
 baştöben : domuzun tabu adı.
 bat - : batmak, gömülmek.
 bategen : gaz yağı.
 bategen lampa : gaz lambası.
 batık : içine bükük.
 batıl - : gömülmek, batmak.
 batır : kahraman, cesur, korkusuz. Batırbek, Batıray, Tavbatır (erkek adları).
 batırlık : kahramanlık, cesaret.
 batmak : bataklık.
 batman : arı kovanı, petek.
 batman : ağır.
 batuv : alçak, çukur, derin.
 bav : ahır, ağıl.
 at bav : ahır.
 koy bav : koyun ağılı.
 bav : bağ, kayış.
 belibav : kemer.
 sagat bav : saat kayışı.
 bavur : bağır, sine, ciğer.
 bavurlan - : sürünmek
 bay : zengin.
 bayın - : zengin olmak.
 baylık : zenginlik.
 bay : öpücük.
 bay et - : öpmek.
 bayam : ilân, beyan.
 bayam bol - : açık seçik belli olmak.
 bayam et - : açıklamak, ilân etmek.

- bayçı : gece kuşu.
 bayla - : bağlamak.
 baylam : bağ, ilgi, münasebet.
 baylamlı : bağlı, ilgili.
 baylav : bağ, düğüm.
 baymak : ayaklarını eğri basan
 "baynı kızı baymak bolsa da tıbrda kalmaz." (zenginin kızı eğri ayaklı olsa da evde kalmaz.)
 bayrak : bayrak.
 bayrak cıy - : bayram günlerinde Karaçay gençlerinin atlara binerek genç kızlardan mendil, eşarp toplamaları âdeti.
 bayram : bayram.
 Oaza bayram : Ramazan bayramı.
 Kurman bayram : Kurban bayramı.
 bayramcık : ibibik kuşu.
 bayrımkün : cuma günü.
 baytal : kısrak.
 baz - : güvenmek, cesaret etmek.
 bazgan : cesur.
 bazar : pazar.
 bazık : kalın.
 bazın - : cesaret etmek.
 bazman : terazi.
 bazman koşak : dirhem.
 bazman huyu : uzun bir sırığa bağlı kova ile su alınan kuyu.
 bazmanla - : tartmak.
 bazuk : kol kemiği.
 becen : set bent.
 beçel : beceriksiz. aciz.
 beder : kötü, fena.
 bederbet : yüz­süz, küstah.
 bediş : ayıp.
 bediş et - : ayıplamak, kınamak.
 bedişlik bol - : rezil olmak.
 begecenl : diş domuz.
 begecen : obur, şişman.
 begene : pişirilmiş mayalı boza hamuru.
 begenesi ozgan boza : ekşimiş boza.
 begevul : koruyucu, bekçi, karakol.
 begimle - : tasdik etmek, onaylamak.
 begit - : kapatmak, sıkılaştırmak, sağlamlaştırmak.
 bek : çok, pek.
 bek : sağlam, sıkı, kuvvetli.
 bekle - : sağlamlaştırmak, sıkılaştırmak.
 beklen - : sağlamlaşmak, sıkı hale gelmek.
 beklet - : sıkılaştırmak.
 bel : bel.
 bel katdır - : sabır göstermek, dayanmak.
 tavnu beli : dağ beli, yamaç.
 belevüt : gevşek, sarkık.
 belgi : işaret, nişan.
 belgili : meşhur, belli
 belibav : kemer.
 belkav : dağ yamacı.
 bellav : ninni.
 bellav ayt - : ninni söylemek.
 belsin - : keyiflenmek.
 ber - : vermek.
 berç - : yara, nasır.
 bereket : bereket.
 bergi : bu taraf, bu taraftaki.
 beri : bu taraf, buraya.
 beri et - : kapatmak. "terezeni beri et."
 (pencereyi kapat.)
 berlak : bu taraf.
 berne : çeyiz.
 beş : beş.
 beşev : beş kişi.
 beşevlen : beş kişi.
 beşik : beşik.
 beşik cır : ninni.
 beşkariş : tırpan.
 bet : yüz, çehre.
 beti ket - : yüzü sararmak.
 beti-kutu ket - : yüzü sararmak.
 betden betge : teke tek.
 bet : şeref, haysiyet.
 bet coy - : küçük düşmek, kendini alçaltmak.
 tukumnu betin coy - : aile şerefini lekelemek.
 bet et - : utanmak, çekinmek.
 bet tabdır - : şeref kazandırmak.
 betine uyal - : itina göstermek, vicdan sahibi olmak.
 bet : renk.
 bet at - : solmak.
 kızıl betli : kırmızı renkli.
 bet : yamaç.
 kün bet : dağın güney yamacı.
 tav bet : dağ yamacı.
 betcan : tuzak, puslu.
 betsin - : yaltaklanmak, tatlı dille söylemek.
 bez : bez, gudde.

bez - : bezmek, sıkılmak.
 bezgek : sıtma.
 bezgek tut - : sıtma nöbeti tutmak.
 bezgi : menteşe.
 beziret - : alay etmek, eğlenmek.
 bıçak : bıçak.
 bıçhı : testere.
 bıçhı kışhır : talaş.
 bıdır : göbek, karın.
 çiy bıdır : şişman.
 bıgın : karın, böğür.
 bıhı : havuç.
 bıjılđa - : köpürmek, köpürerek akmak.
 bıjılđavuk : köpüklü.
 bıjma : sümük.
 bıkı : dallı budaklı ağaç kütüğü.
 bıla : bunlar.
 bılay : böyle.
 bılay arı : bu tarafa.
 bılayda : burada.
 bılaytın : bu tarafa doğru, buradan.
 bıltır : geçen yıl.
 bırga - : hızla yere vurmak, atmak.
 bırga - : ağızdan söz kaçııp pot kırmak.
 bırgı : boru.
 bırgı buvun : boru dirseği.
 bırgı tamak : yaygaracı, şamatacı.
 bıрін : hayvanların tuz yaladığı çukur.
 bısdır : elbise, çul - çaput.
 bısdır - : sıkıştırmak, tıkaştırmak.
 bısdırğıç : cimri.
 bışlak : peynir.
 bışlak bışirgen : peyniri yağda eriterek yapılan Karaçay yemeği.
 bışlak tapha : peynirin suyunun süzül-
 düđü masa.
 bıştadı : ilk defa doğuran inek.
 bıtbit : alık, uyuşuk, hantal.
 bıtdır : kötü.
 bıızılđa - : vızıldamak.
 bıç - : elbise biçmek.
 bıç - : iğdiş etmek, kısırlaştırmak.
 bıçen : kuru ot.
 bıçenlik : çayır.
 bıçim et - : karşılıklı konuşup karar vermek.
 bıł - : bilmek.
 bılamuk : Karaçay yemeklerinden un çor-
 bası.
 bılamuk : sulu gözlü.
 bile - : bilemek, keskinleştirmek.

bilek : kol
 bilev : biley taşı.
 bilimli : akıllı, bilgili.
 bir : bir.
 bir - bir : bazı.
 bir - birde : bazan.
 bir közüvde : bazan.
 bir kibik : aynı, benzer.
 bir da : hiç.
 birem - birem : birer - birer.
 ol biri : diđeri, öbürü.
 birça : aynı.
 birev : birisi, bir.
 birevlen : bir kişi, birisi.
 birge : beraber.
 birgeley : beraberce.
 birik - : dayanışmak, birlikte hareket et-
 mek.
 birsi : öbür, diğer.
 birsi kün : öbür gün.
 bış - : pişmek.
 bışir - : pişirmek.
 bışgen : pişmiş.
 bit : bit.
 ağaç bit : tahta kurusu.
 bit - : yetişmek, büyümek.
 bitdir - : yetiştirmek.
 bitdir - : tüketmek, bitirmek.
 bitdir : yarasa.
 bite - : kapatmak.
 bitel - : kapanmak, yaranın iyileşmesi "ka-
 ma cara bitelir, avuz cara bitelmez."
 (kama yarası iyileşir, söz yarası iyileş-
 mez.)
 bitgen : çıban.
 bitik : kapalı.
 bitim : bereket.
 bitimli : bereketli.
 biy : prens, bey, Karaçay - Malkar toplu-
 munda halkı yöneten en soylu sınıf.
 Biybolat, Biynöger, Tavbiy, (erkek ad-
 ları.)
 biyagı : önceki, deminki.
 biyagında : demin, biraz önce.
 biyagındaıay : deminki gibi.
 biyagındaça : deminki gibi.
 biyaginlay : önceki gibi.
 biyçe : prenses, bey kızı.
 üy biyçe : eş, zevce, karı.
 biyle - : fethetmek, ele geçirmek.

- biz : biz.
     bizge : bize.
     bizni : bizi, bizim.
 biz : çuvaldız, büyük iğne.
 bla : ile (enstrumetal eki).
     alay bla : öylece, bu suretle.
     allı bla : önünden.
     artı bla : arkasından.
     arası bla : arasından.
     anı bla : onunla, öylece.
     kıyırı bla : kenarından.
 boçha : bohça.
 bodurku : korkuluk.
 bogak : gerdan.
 bogurdak : boğaz, gırtlak.
 bok : pislik, cüruf.
     burun bok : sümük.
 bokka : takke.
 boklan - : bulanmak, kirlenmek.
 bol - : olmak.
     - arga / - erge bolalma - : yapamamak
     eylemine ifade eder.
     "içerge bolalmayma" (içemiyorum)
     - ga / - ge bol - : meşgul olmak, ilgi-
     lenmek." ol eşikden kirgeninde, men
     da kobuzga bolub tura edim." (o kapı-
     dan girdiğinde, ben de akordiyon ile
     ilgileniyordum.)
 bolat : çelik.
 bolcal : vade, mühlet.
     bolcalı cet - : vadesi dolmak.
     bolcal et - : vade vermek, müddet ver-
     mek.
     bolcalga sal - : mühlet vermek.
 bolcar : otun kötü kısımları.
 bolgan : var, mevcut, hepsi, her şey
 bolum : durum, vaziyet.
 bolumsuz : beceriksiz.
 boluş : yardım.
     boluş et - : yardım etmek.
 boluş - : yardım etmek.
 boluşluk : yardım.
 boluşlusuç : olduğu gibi.
 bora - : fırtına yapmak.
 boran : fırtına.
     boran et - : fırtına yapmak.
     boranlat - : fırtına yapmak.
 borbay : bacağın dizden yukarı olan kısmı.
     borbayları kıyıl - : dizlerinin bağı çö-
     zülme.
     borbayların kıy - : karşısındakinin gü-
     cünü tüketmek.
 borbaylı : varlıklı refah içinde.
     borbayı ket - : fakirleşmek.
 borç : vazife, görev.
 borksura - : buram buram çıkmak, kaynamak.
 borkulda - : fokurdamak.
 borsuk : porsuk.
 bosaga : eşik
 boş : boş.
     bop - boş : bomboş.
     boş et - : serbest bırakmak, azat etmek.
 boşa - : bitirmek.
 boşay - : bitmek.
 boşbel : asalak, otlakçı, muhallebi çocuğu.
 boşboyun : serseri, avare.
 boşla - : serbest bırakmak.
 boşsan : hantal, uyuşuk.
 boşunakga : yok yere, boşu boşuna.
 boy : boy
     boy ber - : uymak, aynılık göstermek.
     boy sal - : teslim olmak.
 boya - : kirletmek, pisletmek, boyamak.
 boyav : boya.
 boysun - : uymak, bağlılık göstermek.
 boyun : boyun.
     boyun cik : ense kökü.
     boyun sulda : ense kökü.
     suv boynu : ırmak kıyısı.
 boyunçak : kolye.
 boyunsha : öküzleri kağnyaya bağlayan bo-
 yunduruk.
 boz : boz renk.
 boza : alkollü Kafkas içkisi, boza.
     salat boza : alkol derecesi yüksek boza.
 böçengi : eğik, eğilmiş
     böçengi bol - : eğilmek.
 böçke : varil, fıçı.
 bödene : bildircim.
 bödöv bol - : yağ bağlamak, şişmanlamak.
 bögek : kibirli, küstah.
 bögeklen - : kibirlenmek.
 böl - : bölmek.
 böle - : beşiğe yatırmak.
 bölek : grup, kısım.
 bölən - : sarınmak.
 bölün - : bölünmek.
 bölüm : bölüm, kısım.
 börk - : köpürmek, çağlamak.

börk : kalpak.

buhar börk : astragan kalpak.

çırpa börk : uzun tüylü kalpak.

kiyiz börk : keçeden yapılan şapka.

börk ağaç : kalpak kalıbı.

kübe börk : miğfer, tolga.

börü : kurt.

böskün : gövde.

böz : bez

bu : bu

buçhak : paça, uç.

buday : buğday.

kara buday : çavdar.

buga : boğa.

ot buga : lokomotif.

bugaçar : genç boğa, tosun.

bugaga tur - : boğa ile çiftleşmek.

bugagaturur : iki yaşında dişi dana.

bugov : kelepçe, ayağa takılan demir.

bugov sal - : zincire vurmak.

Şaman bugov - Şamanları bugov : bir tür kelepçe.

bugoy : uçurum, boğaz, buz kaplı yamaç

buguluç : saklanbaç.

bugun - : saklanmak.

bugunçak : saklanbaç.

buhar : astragan.

buharisge : astragan.

buk - : saklanmak.

bukguç : saklanbaç.

buku : toz

bukunu kozga - : tozları kaldırmak.

bukusun kak - : azarlamak, paylamak.

bukulat - : tozutmak, tozu dumana katmak.

bukusun - : azarlamak.

bulcu - : oyalanmak.

bulcut - : oyalamak.

bulçuk : filiz.

bulga - : sallamak.

bulga - : karıştırmak.

bulgama : vıcık vıcık, karma karışık.

bur - : çevirmek, döndürmek.

karnı bur - : karnı ağrımak.

burçak : ince dolu tanesi, buz parçası.

burğan cel : kasırğa, hortum.

burhu : küçük, azıcık, küçük parça.

burma : bukle, kıvrıkcık, lüle.

burşu : kırışık, buruşuk.

burun : eski

burungu : önceki, eski.

burungula : yaşlılar.

burungu cıl : evvelki yıl.

burun : burun

burnu salın - : sessizleşmek.

burnuna ötüb kal - : öfkelenmek.

burun süyeklerin turguz - : yormak,

burun süylekleri tur - : aşırı yorulmak.

burun kir : sümük

burunduk : yular.

buruş : aksi, ters, söz dinlemeyen.

buruşakıl : dikbaşlı, ters, aksi.

buruv : duvar, çit

busak : kavak ağacı.

bushul : bez parçası.

bushulteke : yırtık - pırtık, hırpani.

buskak : parça

buskak et - : parçalamak.

busurman : Müslüman

buşduk : çaput, paçavra.

buşduk et - : içine tikiştirmek.

buşdukla - : didiklemek, parça koparmak.

buşman et - : üzölmek, pişman olmak.

buşuv : üzüntü, keder.

buşuv et - üzölmek.

but : bacak

butak : dal.

buv - : boğmak, sıkmak.

buv : erkek geyik.

buv silegey uçan közüv : sonbahar-daki sıcak günler.

buvala : difteri.

buvaz : hamile, gebe.

buvazlık tüş - : hamile kalmak.

buvçar : genç erkek geyik.

buvğan : nefes darlığı.

buvun : bilek.

buvun sagat : kol saati.

buvunluk : bilezik.

buyuk - : uyuşmak, miskinleşmek.

buz : buz, dolu tanesi.

buz cav - : dolu yağmak.

buz sümmeek : saçaktan buzların sarkması.

buz tart - : donmak, buzlanmak.

buz tayak : saçaktan sarkan buz.

buz ur - : dolu yağması.

buzla - : donmak.

buzlavuk : buz tutmuş yer.

buz - : bozmak.

buzov : buzağı.

buzovçu : buzağı çobanı.

buzul - : bozulmak.

bük - : bükmek, eğmek, döndürmek.

bügül - : bükülmek.

bükle - : katlamak.

bürçe : pire

bürek : böbrek

bürk - : saçmak, serpmek.

bürsükün : evvelsi gün.

bürtük : tane.

bürtük : gözde çıkan arpacık.

büsürev : minnet, şükran.

büsürev et - : minnetdar kalmak, birisine önem vermek.

büsürevsüz et - : umursamamak, boş vermek.

bütöv : bütün.

— C —

cab - : örtmek, kapatmak.

cabagı : yapağı, koyun yünü.

cabagı arıt - : tüy dökmek, tüy değiştirmek.

cabagı arıthan it : tüy döken uyuş köpek.

cabalak : lâpa lâpa yağan kar tanesi.

cabalak et - : lâpa lâpa kar yağmak.

caz cabalak : baharda yağan kar.

cablıç : kapak.

cabı - cubu : cıvıltı.

cabık : örtülü, kapalı.

cabıl - : ötülmek, kapanmak.

cabış - : yapışmak.

cabışmak : dağ eriği.

cablan - : öne doğru eğilmek, yaslanmak.

cabreylı : tiksindirici, iğrenç, pis.

cabu : feryat, bağırma.

cabu et - : bağırma, feryat etmek.

cabuv : örtü.

tereze cabuv : perde

orun cabuv : çarşaf.

caga : yaka.

tengiz caga : deniz kenarı.

suv caga : ırmak kenarı.

cagalaş - : boğuşmak, mücadele etmek.

cagımlı : nazik, kibar.

cahşı : iyi, hoş.

cak - : yakmak.

cak - : sürmek, buluşturmak.

cakla - : korumak, taraf çıkmak.

caksın - : taraf çıkmak, himaye etmek.

caksız : kimsesiz, korumasız, zayıf.

cal : at yelesi. "aman atını calı uzun bolur."
(kötü atın yelesi uzun olur.)

cal : ücret, gündelik.

cala - : yalamak.

calamış : açgözlü, rüşvetçi.

calan : çıplak, yalın.

calan bıdır : hırpani.

calangaç : fakir, yoksul.

calav : kaya diplerinde bulunan kaya tuzu.

calbar - : yalvarmak.

calcı : işçi, gündelikçi.

koy cal : çobana ödenen ücret.

calçıt - : becermek.

caldan : alkollü Karaçay bozası.

calga - : eklemek.

calgan : boş, fânî, yalan.

calgan çaşav : fânî dünya.

calgav : ek, parça.

calgavuç : tava.

calın : is.

calın et - : is çıkarmak.

calın cugu et - : is buluşturmak.

calın - : yalvarmak.

calımb - calbar - : yalvarıp yakarmak.

calınçak : dalkavuk, yaltaklanan.

calka : atın iki omuz arası, yeke.

calkav : tembel, işe yaramaz.

calla - : uzaklaşmak, sıvışmak.

bir canına calla - : bir kenara çekilmek.

callı : kurt, canavar.

cıyın callı : kurt sürüsü.

calpak : otlak, yayla, mera.

tav calpak : dağlardaki otlaklar.

cama - : yamamak.

caman : kötü, fena.

caman : çok.

"anı caman süyeme" (onu çok ceviyorum)

camav : yama.

camav sal - : yamamak.

camagat : halk, cemaat.

camçı : Kafkas dağlı halklarına özgü keçe, pelerin, yamçı.

camçikulak : domuzun tabu adı.

camız : kasık.

campay - : eğilmek, yan yatmak.

campayt - : eğmek, yatırmak.

can - : yanmak.

can : yan, taraf.

can bas - : kayırmak.

can : can.

can avrut - : özenmek, ilgi göstermek.

canı bek : dayanıklı, sağlam yapılı.

can cıgıra : arkadaş, dost.

canı ket - : ürkmek, korkmak.

can kir - : cesaretlenmek, canlanmak.

canına tiy - : alınmak, gücüne gitmek.

can tart - : can çekişmek.

can - kan bla : hararetle, istekle.

canaşa : yan yana.

canaşuv : yakın

canazı : cenaze.

canbaş : eğri, yanlamasına.

cancavluk : havlu.

candet : cennet.

candır - : yakmak.

közlerin candır - : gözlerini iri iri açmak.

cankılıç : gök kuşağı.

cankoz : kardelen çiçeği.

canşa - : gevezelik etmek, boş konuşmak.

canşak : geveze, boşboğaz, palavracı.

canşav : gevezelik.

cantak : eğri.

cantav : bağırsaktan yapılan ip.

cantay - : eğilmek.

cantın : yandan, yana doğru.

canuv : parlak

canuvla - : parlamak.

canvar : hayvan.

üy canvar : evcil hayvan.

kiyik canvar : vahşi hayvan.

cangı : yeni, taze.

cangıl - : yanılmak. "bir cangılın Allah da geçedi." (bir kere yanılmı Allah bile affeder.)

cangılıç : yanlış.

cangır - : yenilenmek.

cangirt - : yenilemek.

cangirtından : yeniden.

cangız : yalnız, tek.

cangızlay : yalnız olarak, tek olarak.

cangız tepsev : Karaçay halk danslarından erkeklerin parmak uçlarında oynadıkları hızlı dans.

cangur : yağmur.

tayak cangur : sağanak yağmur.

caphak : koyun - sığır cinsi hayvanların ön ayakları ile kaburgaları arasındaki kısım.

capı : biçim, şekil.

capır - : rahatlatmak, ferahlatmak.

capırlı - : rahatlamak, ferahlamak.

capısız : çirkin, biçimsiz.

capsar - : ferahlatmak.

car : uçurum, yar.

car - : yarmak, ameliyat etmek.

cürek car - : üzme, kızdırmak.

eki car - : ikiye ayırmak.

cara : yara.

cara sal - : yaralamak.

carasına katıl - : gırtlığına yapışmak.

cengil caralı : hafif yaralı.

avur caralı : ağır yaralı.

cara - : yaramak, faydalı olmak.

kölüne cara - : memnun etmek, memnun bırakmak.

carak : bir tür saman.

caraş - : anlaşmak, uyuşmak.

caraş - : yakışmak.

caraşdır - : hazırlamak, düzenlemek.

caraşuv : yakışıklı.

carat - : beğenmek, hoşlanmak.

carat - : yaratmak.

carathan : allah.

carav : fayda, yarar.

caravuna çık - : tuvalete gitmek.

caravlu : faydalı.

cargam : hendek.

carı : hayvan derisi.

carı ton : kürk palto.

carı : ... tarafa, ... yere.

"bir carı ketgendi." (bir tarafa/yere gitmiş.)

carı - : mutlu olmak, cesaretlenmek.

carı - : aydınlanmak.

tang carı - : havanın aydınlanması "tavlada tang carı." (dağlarda şafak söktü.)

carık : ışık, aydınlık.

carık köllü : mutlu, neşeli.

ertden carık : sabah kızılığı.

ingir carık : akşam kızılığı.

carlıklık : mutluluk.

carım : yarım.

carıt - : aydınlatmak.

carka : ağaç parçası, odun parçası.

- carkoy : Karaçay yemeklerinden etli patates.
 carlı : fakir, zavallı.
 "carlımı malın börü aşar." (fakirin malını kurt yer.)
 carma : yarma buğday, bulgur.
 carmala - : becerememek, yarım yamalak yapmak, sözü ağzında gevelemek, saçmalamak.
 carmalık : hayvan panayırı, fuar.
 carsı - : sıkıntıya girmek, üzülmek.
 carsıt - : üzme, sıkıntıya sokmak.
 carsuv : sıkıntı, zorluk.
 carsuvlu : sıkıntılı, sefil.
 cartı : yarım, yarı.
 cartı - kurtu : yarım yamalak.
 cartı : aklı noksan, kaçık, deli.
 casa - : süslemek, yapmak, düzenlemek.*
 casak : vergi, haraç.
 casak cıy - : vergi toplamak.
 casal - : süslenmek.
 casan - : süslenmek.
 casandır - : süslemek.
 casanma : süslü, şık.
 casav : süs, süsleme.
 casavay : kanun adamı, polis.
 casavul : kanun adamı.
 cassı : yassı, basık.
 cassı : yatsı vakti.
 castık : yastık.
 kuv castık : kuş tüyü yastık.
 caş : genç, delikanlı, oğul.
 "eki caşım bardı." (iki oğlum var.)
 "caşgımda köp aylandım."
 (gençliğimde çok dolaştım.)
 çaşa - : yaşamak.
 çaşat - : yaşatmak.
 çaşav : hayat.
 çaşavlu bol : uzun ömürlü ol, çok yaşa.
 caşın - : gizlenmek, saklanmak.
 caşır - : gizlemek, saklamak.
 caşırtın : gizlice.
 caşırtınlık bla : gizlice.
 caşıl : yeşil.
 cab - caşıl : yemyeşil.
 caşıldım : yeşilimsi.
 çaşna - : parlamak.
 kök çaşnagan : şimşek, yıldırım.
 cat - : yatmak.
 catdır - : yatırmak.
 catlama : hafif meyilli.
 catma : üzeri kapalı önü açık sundurma.
 cav : yağ.
 cav urguç : yayık tokmağı.
 cav çırak : mum.
 cav çayka - : yayıktan yağ çıkarmak.
 cav : düşman, hasım.
 cav bol - : küsmek.
 cav - : yağmak.
 cavbedek : kanarya.
 cavluk : baş örtüsü, şal.
 cavluk kıs - : başörtüsü örtünmek.
 can cavluk : havlu.
 kol cavluk : mendil.
 cavorun : kürek kemiği.
 cavorun kalak : kürek kemiği.
 cavorunğa kara - : kürek kemiği falına bakmak.
 cavum : yağmur.
 cavumsura - : çiselemek.
 cavur : atın sırtında meydana gelen yara.
 cavurluk : eyerin altına konulan örtü.
 cay : yaz.
 cay - : yaymak, sermek.
 koylanı cay - : koyunları otlatmak.
 caya : yay.
 cayaçık : vücuttaki bağ ve kirişler.
 cayak : yanak.
 cayak tavuş etdir - : ağız şapırdatmak.
 cayakla - : ayrılmak, çekilmek.
 cayagına tart - : tokat vurmak.
 cayav : yaya.
 cayavlay : yaya olarak, yayan.
 caydak : boş, çıplak.
 caydak at : eğersiz çıplak at.
 cayıl - : yayılmak, serilmek.
 cayıltmak : yassı, basık, ezik.
 caylık : yayla.
 cayma : geniş, yayılmış.
 caypak : hafif yokuşlu, meyilli.
 cayuv : kilim.
 caz : bahar, ilkbahar.
 caz başı : ilkbahar.
 caz : av, avcılık.
 cazga bar : ava gitmek.
 caz tavuk : keklük.
 caz - : hamur açmak.
 caz - : yazmak.
 cazdır - : yazdırmak.
 cazdırmay urgan : keskin nişancı.

- cazık : günah.
cazık : zavallı.
cazıksın - : acımak.
cazuv : yazı.
cazuv : insanın kaderi.
cebe : dik, yamaç.
cegen : hasır.
cegi : kaburga.
cek : şeytan, iblis.
cek - : arabaya koşmak.
cek - : zulmetmek.
cekir - : kötü davranmak, sövmek.
cel : rüzgâr, yel.
cel avruv : romatizma.
cel eltmezça bol - : biraz doymak.
cel ur - : rüzgâr esmek.
celbaş : hoppa, havai.
celim : tutkal, zamk.
celimsiz : sabırsız, heyecanlı.
celin : meme, süt torbası.
celke : ense.
celmavuz : ejder, ejderha.
celpek : yelken.
celpegey : eğri, yan yatmış.
ceng : elbise kolu, yen
ceng allı : manşet.
cengin örge et - : kollarını sıvamak.
Ebze ceng : Kafkas kız elbisesinin sar-
kık kolları.
iygen ceng : Kafkas kız elbisesinde bir
kol çeşidi.
ceng - : sarkmak.
ceng - : yenmek.
cengil : çabuk, hafif.
cengil kişi : öfkeli, sabırsız.
cengil ayaklı : çevik, canlı.
cengillet - : hafifletmek.
cengillik : öfke.
cengillik et - : öfkelenmek.
cer : toprak, yer.
cer başı : dünya.
cer etek : dünyanın öbür ucu.
cer üy : kiler, mahzen.
cer : at eyeri.
cerle - : eyerlemek.
ışkoknu cerle - : tüfeği doldurmak.
cerk : kızlağaç.
cersin - : yerleşmek, yurt tutmak.
cesir : esir.
cesirlen - : esir edilmek.
cet - : ulaşmak, yetişmek.
"ketgen arbanı cetdim." (giden ara-
baya yetiştim.)
cetegeyli : Büyük Ayı yıldız topluluğu.
cetek : boğum, sürgün, filiz.
cetgen : yetişkin, ergin.
ceti : yedi.
cetevlen : yedi kişi.
cetiş - : yetişmek.
cetişmegen : eksik.
cetişimsizlik : kusur, noksan, eksiklik.
cez : pirinç, bronz.
cıcım : ince ip, sicim.
cıgıl - : düşmek, devrilmek.
cıgıra : dost, arkadaşı.
cıgırık bol - : samimi olmak, yüz göz olmak.
cık - : yıkmak, devirmek, düşürmek.
cikkır : fiçı.
cıl : yıl, sene.
cıl közüne : her yıl, bir yıl içinde.
cıl : yaş.
"Batırayga on cıl boladı." (Batıray on
yaşındadır.)
cılı kel - : yaşlanmak.
cıla - : ağlamak.
cılab - sarna - : ağlayıp bağırmak.
cılamuk : göz yaşı.
cılan : yılan.
cılav : ağlama, ağlayış.
cılavuk : sulu gözlü.
cılı : ılık, sıcak.
cılıkı : at sürüsü.
cılıkçı : at çobanı.
cılıkı kulak : büyük yapraklı yabanî bir
bitki.
cılıra - : parlamak.
cılıravuk : parlak.
cılıv : sıcaklık.
cıpçık : serçe.
cır : şarkı.
cır et - şarkı bestelemek.
cır - : ikiye yarmak, açmak.
cırık : yarı, ikiye ayrılmış.
cırık erin : tavşan dudağı.
cırılca - : gıcırdamak.
cırmaç : sökük, delik.
cırımı : eyerin kolan bağlanan kayışı.
cırılmandır - : ateşte dağlamak.

- cırna : haşlanmış buğday.
 tiş cırna : ilk dişini çıkararak çocuk için pişirilen buğday.
 cırt - : yırtmak, yolmak.
 hans cırt - : ot yolmak.
 cırthıç : aç gözlü.
 cırtış - : dalaşmak, dövüşmek.
 cıtca : et.
 cıy - : toplamak.
 cıygıç : duvarda eşya koymaya yarayan göz.
 cıy : koku.
 cıyıl - : toplanmak.
 cıyıla - : koklamak.
 cıyımdık : toplu, birleşik.
 cıyım : grup, topluluk.
 cıyır - : buruşturmak, eğmek, bozmak.
 cıyrıl - : buruşmak.
 cıyrılıb et - (işle -) : isteksizce yapmak.
 cıyırma : yirmi.
 cıyırma bla on : otuz.
 eki cıyırma : kırk.
 eki cıyırma bla on : elli.
 üç cıyırma : altmış.
 üç cıyırma bla on : yetmiş.
 dört cıyırma : seksen.
 cıyırtmak : karışık, buruşuk.
 cıynı : baldır.
 cıyrık : buruşuk, kırışık.
 cızıl - : sızlamak.
 cızıl - : vızıldamak, gıcırdamak.
 cızıldavuk : yaygaracı.
 cib : deriden yapılmış ip.
 cibek : ipek.
 ciber - : göndermek, yollamak.
 cibi - : ıslanmak.
 ciger : çalışkan, hamarat "ciger işni tüşünde körür." "(çalışkan olan işi rüyasında görür.)
 cıgey : tavşan, keçi, gibi hayvanların kuyruğu.
 cıgit : yiğit.
 cıgit : at üzerinde akrobasi yapan Karaçay süvarisi.
 cıgitlik : at üzerinde tehlikeli hareketler yapmak.
 cik : mafsals.
 boyun cik : ense kökü.
 cıgine deri bil - : en ince ayrıntısına kadar bilmek.
 cilik : ilik.
 ciltin : kıvılcım.
 ciltin et - : kıvılcım çıkarmak.
 ciltinle - : kıvılcım çıkarmak.
 cingirik : dirsek.
 cingk : kıvılcım.
 cingk et - : kıvılcım çıkmak.
 cipkil : nem, rutubet, ıslaklık, yağ.
 cipkil tart - : ıslanmak.
 citi : keskin, sivri.
 ciyirgen - : öğrenmek.
 ciyirgeşli : öğrenç.
 cizgi : fazla tath yada yağlı.
 cizgi : anlayışsız, geçimsiz.
 cocur : genç delikanlı.
 cohar : dalgalı.
 cok : yok.
 cokku : demet, tutam, salkım.
 col : yol.
 col başçı : rehber, kılavuz.
 col bolsun : iyi yolculuklar.
 allah col bersin : yolun açık olsun.
 colu bol - : şansı yaver gitmek.
 col korat - : yol almak, yol katetmek.
 colovçu : yolcu.
 coluk - : rastlamak.
 comak : masal, destan.
 comakla - : destanlaştırmak, hikaye haline getirmek.
 el bergen comak : bilmece.
 comak ayt - : masal anlatmak, bilmece, sormak.
 con - : yontmak.
 congurçha : yonga, ağaç parçası.
 coppu : salkım, topluluk, grup.
 coppu cıy - : grup halinde toplamak.
 coppu cüzüm : üzüm, salkımı.
 cora - : hayal etmek.
 cora : hayal, ümit.
 cora et - : hayal etmek, ümit etmek.
 corala - : hayal etmek.
 corga : eşkin at yürüyüşü.
 corga : at cinsi.
 corgala - : hızlı yürümek.
 corluk : şiddet, zorbalık.
 cort - : koşmak, koşuşturmak.
 cortala - : dört nala gitmek.
 cortuv : koşu.
 cortuvnu sal - : koşturmak, koşarak gitmek.

cortuvuk : devamlı koşup duran.
 coruk : metod, usûl.
 col - coruk : usûl, yordam.
 coruguna sıym - : itaat etmek, uymak.
 coy - : yok etmek, öldürmek, kaybetmek, harcamak.
 "carlı Kanamatnı Orus asker coygandı"
 (zavallı Kanamatı Rus askeri öldürmüş)
 "açhanı barısın da coydum" (paranın hepsini de harcadım.) "atam bergen savutlanı coydum" (babamın verdiği silâhları kaybettim.)
 coykullan - : nazlanmak, cilve yapmak.
 cöbele - : ayaklarını sürüyerek yürümek.
 cöge : ıhlamur.
 cön : böğür.
 cön et : diyafram.
 cöne - : gitmek, yürümek.
 cöne - : kazançlı duruma geçmek.
 cönger : arkadaşı, dost.
 cörme : işkembeden yapılan bir tür Karaçay yemeği.
 cörmele - : teyellemek.
 cötél : öksürük.
 cötél et - : öksürmek.
 orus cötél : verem.
 cötgür - : öksürmek.
 cuban - : eğlenmek, oyalanmak.
 cubanç : eğlence.
 cubat - : eğlendirmek, oyalamak, teselli etmek.
 cubran : tarla faresi, dağ sıçanı.
 cugutur : dağ keçisi,
 cuk : şey, bir şey.
 "cuk mu aytdın?" (bir şey mi söyledin?).
 cuk - : bulaşmak.
 "Tavgeriyge avrur cukgandı." (Tavgeriy'e hastalık bulaşmış.)
 cuka : ince, seyrek.
 cukama : yufka.
 cukar - : seyrekleşmek, incelmek.
 cukka : meme.
 cukka sal - : meme vermek.
 cukla - : uyumak.
 cuklat - : söndürmek, uyutmak.
 cuklan - : sönmek.
 cuku : uyku.

cukusura - : uykusu gelmek, uyuklamak.
 cul - : fidye ödemek; eski Karaçay - Mal-
 kar toplumunda köle sınıfından olan-
 ların azat olmak için beylerine para
 ödemeleri.
 baş cul - : azat olabilmek için fidye
 ödemek.
 culduz : yıldız.
 culk - : yolmak.
 culuv : fidye.
 cum - : yummak.
 cumarik : sülün.
 cumduruk : yumruk.
 cummak : yumak.
 cummak : bir tür peynir.
 cumurtha : yumurta.
 cumuş : hizmet, iş, görev.
 cumuş et - : hizmet etmek.
 cumuşçu : hizmetçi.
 cumuşak : yumuşak.
 cunçu - : mahcup olmak, sıkılmak, sıkıntıya
 düşmek.
 cunçut - : utandırmak, rahatsız etmek, sı-
 kıntıya düşürmek.
 cunçuv : sıkıntı, mahcubiyet.
 cur : karaca.
 curka : yer elması.
 curt : vatan, yurt.
 ata curt : vatan.
 curun : parça, kumaş parçası.
 cut - : yutmak.
 cut : aç gözlü.
 cutluk : aç gözlülük, hırs.
 cuttakay : aç gözlü.
 cuv - : yıkamak.
 cuva : mantar.
 cuvap : cevap.
 cuvab et - : cevap vermek.
 cuvak : hayvanın ayağında çıkan öksüz
 tırnak.
 cürü - : yürümek
 cürüş : hız, tempo.
 cürüv : yürüyüş.
 cüvülde - : civıldaşmak, ötüşmek.
 cüz : yüz.
 cüz - : yüzmek.
 cüzük : yüzük.
 cüzüm : üzüm.

— Ç —

çab - : koşmak, saldırmak.
 “Adurhay colnu engişge çabadı.” (Adurhay yoldan aşağı koşuyor.) “Karaçay cigitle cavga çabdıla.” (Karaçay yiğitleri düşmana saldırdılar.)
 çaba - corta : koşuşturarak.
 çabak : balık.
 sapran çabak : nehir balığı, sazan.
 çabak et : adale, kas.
 çabır : Kafkasyalıların yumuşak deri çizme üzerine giydikleri çarık.
 çabır salam : çarığın tabanına konulan saman.
 çabuvul : saldırı, hücum.
 çabuvul et - : saldırmak.
 çaç : saç.
 cohar çaç : dalgalı saç.
 cırpa çaç : kıvrık saç.
 çaç tüyrevüç : firkete.
 çaç - : dağıtmak, saçmak.
 çaçak : püskül, saçak.
 çaçay - : tıkanmak, sözü ağzında kalmak.
 çaçık - : sözü ağzında kalmak, tıkanmak.
 çaçıra - : sıçramak.
 çaçırat - : sıçratmak.
 çaçırathan suvuk : şiddetli ayaz.
 çaçıravuk : kabarcık, çiban.
 çaçiy : sipa.
 çaçıkay : sipa.
 çağa : çapa, kazma.
 çağa et - : çapalamak.
 çağar : köle, köle soyundan olan.
 çağıdiy : zayıf, cılız.
 çağım : az, seyrek, تنها, dağınmak.
 çağır : şarap.
 çahtana : tuvaleç.
 çak : zaman, mevsim.
 çak - : yeşermek, filizlenmek, tomurcuklanmak.
 çakgan : kızamık, çiçek hastalığı.
 çakgıç : çakmak.
 çakıldak : koyunların kuyruklarında biriken pislikleri.
 çakıncık : saksığan.
 çakır - : çağırarak, davet etmek.
 çakka : ayakkabı.
 çaklı : kadar, “munu çaklı” (bunun kadar).
 çakmak : karışık, keçeleşmiş.
 koy çakmak : keçeleşmiş koyun yünü.

çal - : biçmek.

“sabanlanı çalabız” (tarlaları biçiyoruz.)

çal - : kekelemek.

tili çal - : kekelemek.

çaldır - : bir başka dili çat-pat konuşmak. “men Çerkes tilge da bir kesek çaldırma.” (ben Çerkes dilini de biraz konuşurum.)

çal : kırçıl, ağarmış.

çal ur - : ağarmak, beyazlaşmak.

çala kula : yarım yamalak.

çalay - : kırçılılaşmak, grileşmek.

çalaygan : gri, kırçıl.

çalbaş : saçları ağarmış.

çaldır : örme çit.

çaldış : kareli desenli.

çalduv : çelme.

çalış - : karışmak, dolaşmak.

çalkı : tırpan.

çalkı çal - : biçmek, tırpan sallamak.

çalkız : ot biçilen saha.

çalman : çit.

çaluv : ipek iplikten örülen kenar şeridi.

çam : nükte, saka.

çam at : lâkap

çam hapar : fıkra

çam çum et - : ağzını şapırdatmak.

çamlan - : kızmak, hiddetlenmek.

çamlandır - : kızdırmak.

çana : kızak.

çañç - : saplamak, batırmak, sızlamak.

çañçıl - : saplanmak.

çañçılıb tepse - : ayak parmaklarının ucunda Kafkas dansı yapmak.

çañçakla - : didiklemek, karıştırmak.

betin çeçek çañçakla - : çiçek hastalığının yüzde iz bırakması.

çañçlı : sancı, sızı.

çañçlı : çatal.

çanka : Karaçay - Malkar toplumunda beyler ile ikinci derece soylular (özden) arasındaki asiller tabakası.

çapçak : fıçı.

çaphın : el ve ayak parmaklarında oluşan şiş hastalığı.

çapır - : kabarmak.

çappa : ayakkabı, çarık.

çapra - : yaprak açmak.

çaprak : yaprak.

çaprak ak - : yaprakların dökülmesi.

çaprak iy - : yapraklanmak.

çara : büyük geniş tabak.

çarh : tekerlek, makara.

çarık : ince deriden Kafkas çizmesi.

çariş : at koşusu, yarış.

çarla - : gürültü etmek, bağırıp çağırmak,
inkâr etmek.

çarpi- : zarar görmek.

çarpıt - : zarar vermek.

çars : at yarışı.

çars : sis, duman.

közleri çars bol - : bulanık görmek.

çart kurt : yarım yamalak.

çartla - : fırlamak.

"oramga çartlab çıkdım" (sokağa fırlayıp çıktım.)

çartla - : gürlmek. "kök çartlaydı" (gök gürlüyor.)

çaştük et - : yırtmak, parçalamak.

çat : otlak, yayla, dağların üzerindeki çukur yerler.

çatır : çadır.

çavka : bir tür leş kargası.

çavul : dağ yamaçlarına yığılı taşlar.

çayır : sakız.

narat çayır : reçine.

çayka - : çalkalamak, sallamak.

cav çayka - : tereyağı yapmak.

çaykal - : çalkalanmak, dalgalanmak.

çayna - : ağızda çiğnemek.

çaypal - : çalkalanmak, dalgalanmak.

çeçek : çiçek hastalığı.

çeçen : dalkavuk, ağzı lâf yapan, güzel konuşan. "avuzdan çeçen, koldan beçel" ağzı iyi lâf yapar, eli beceriksiz.)

çegara : sınır, hudut.

çeket : orman.

çegi : bağırsak.

çegim : ağırlık, dirhem.

çek : sınır, hudut.

çelek : kova.

agaç çelek : tahta kova.

kancal çelek : madenî kova.

çemer : usta, yetenekli.

çemiç : üç yaşında keçi.

çemodan : çanta, valiz.

çepken : elbise.

çepken bas - : Karaçaylılara özgü biçimde kumaş dokumak.

çeren : ekin destesi.

çerig : asker.

Çerkes : Kafkas halklarından Çerkezler.

çerkes agaç : kara saban.

çerkesim : bir tür kumaş.

çers : selâm, reverans.

çert - : belirtmek, ima etmek.

çeten : sepet, örme çit.

çetpert : çeyrek.

çıbık : dal, ince sopa.

çıbirdak : kuru dal, odun.

çıçhak : tuvalet ihtiyacını tutamayan.

çıçhan : fare.

çıda - : dayanmak, sabretmek.

çıdam : sabır, dayanıklılık.

çıdamlı : sabırlı.

çıdav : sabır, tahammül.

çıdavsuz : dayanılmaz.

çıgan : Çingene.

çıganak : diken.

çıgar - : çıkarmak.

çıgarka : sigara.

çığır : kel.

çık : zincir halkası, düğüm, ilmek.

çık : çiğ.

ertden çık : sabah düşen çiğ.

çık - : çıkmak.

kün çık - : güneşin doğması.

kün çıkgan : doğu.

çıkarda - : gıcırdamak, takırdamak.

çıkırdavuk : devamlı takırdayan.

çıkırt : kilit dili.

çıkırt tüyrevüç : çengelli iğne.

çikkır : fiçi.

çımıldır : fitik.

çımırta : kuru dal parçası.

çımmak : bem beyaz.

çımpı : demet, tutam.

çın : porselen.

çın ayak : fincan.

çın : rütbe, derece.

çına : dirsek.

çınaçık : dirsek.

çınar : çam fıstığı.

çınay : yavru iken doğuran oğlak.

çınday : çorap.

- çınday : örgü, örgü işi.
 çınday iyne : örgü şışı.
 çındı : boğa derisinden ip.
 çınık - : dayanmak, alışmak.
 çınıkdır - : alıştırmak, kuvvetlendirmek.
 çınkılbaş : serseri.
 çıntı : sanki, yani.
 çıng : en.
 çıng alga : en önce, ilk önce.
 çıng ulla : en büyük.
 çınnga - : zıplamak, sıçramak.
 çınngıl : uçurum, sarp kayalık.
 çıngkılta - : şarıldamak.
 çıngıldav : şırltı.
 çıpçık : serçe.
 çokaybaş çıpçık : çayır kuşu.
 çır : iç yağı.
 çırahtan : şamdan.
 çırak : meşale, lâmba.
 çıran : dağlardaki buzullar.
 çıray : yüz, çehre.
 çıraylı : yakışıklı, güzel.
 çırça : kemik.
 çırçappa : ayakkabı.
 çırdı : çardak.
 çırdı çıpçık : serçe.
 çırım et - : kestirmek, uyuklamak.
 çırk : dikiş yeri.
 çırkım : kötü, zayıf.
 çırma - : sarmak, dolamak.
 çırmal - sarılmak, dolanmak.
 çırmav : engel, mani.
 çırmavuk : sarılgan.
 çırpa : kıvrıkcık.
 çırpa börk : kıvrıkcık tüylü büyük Kafkas kalpağı.
 çırpı : çalı.
 çırtda : hiç, asla.
 çibin : sinek.
 bal çibin : arı.
 çibin av : örümcek ağı.
 çibinle - : sineklerden rahatsız olup kuyruk sallamak.
 çillayak : leylek.
 çille : kışın en soğuk 40 günü ile yazın en sıcak 40 günü (kış çille, cay çille.)
 çille : bir tür ipek.
 çimde - : çimdiklemek.
 çimdev : çimdik.
 çipirek : paçavra, sargı.
 çirçik : tomurcuk.
 çiri - : çürümek.
 çirik : çürük.
 çiy : çiğ, pişmemiş.
 çiyli bişli : rafadan yumurta.
 çiybel : uyusuk, hantal.
 çiybıdır : şişman, şişko.
 çiyşil : ham, bozuk, olgunlaşmamış.
 çoçha : domuz yavrusu.
 çoçu : çiftelemek, çifte atmak.
 çoçuvuk : devamlı çifte atan.
 çoh : saç topuzu, püskül.
 çokura - : yer altından kaynamak.
 çokurak : kaynak suyu.
 çola : gedik, eksik, fırsat.
 çola koy - : eksik bırakmak.
 çolak : çolak.
 çollak : makara, küçük araba.
 çolpan : sabah yıldızı.
 çolpu : kepçe.
 çomaça : boyunduruğu arabanın akasına bağlayan çivi.
 çomart : cömert, eli açık.
 çompay - : çökmek, oturmak.
 çona : çoban yardımcısı.
 çonçay - : çömelmek, çökerek oturmak.
 çonçayma : sarkık.
 çora : asalet ünvanı.
 çort : güdük.
 çortla - : fırlamak.
 çot : durum, vaziyet.
 çot ayır - : ödeşmek.
 çotdan çık - : bozulmak, işlemez hale gelmek.
 çoyun : tunç - bakır karışımı maden.
 çoyun : dökme kazan.
 çögele - : çökmek.
 çögen : döküm kazan.
 çögüç : çekiç.
 çömüş : ağaçtan oyulmuş su kabı.
 çöpellev : vadi, dere, su kenarı.
 çörçek : arsız, edepsiz, hareketli, afacan.
 çörge - : sarmak, bürümek.
 çörgel - : sarınmak, bürünmek.
 çörtlevük : fındık.
 çuba : bağ, korse.
 çubar : alaca.
 çubur : kısa, kesik.
 çubur kaptal : bir tür Kafkas giyimi.

çuçu - : karıştırmak.
 çuçu : şelale, çağlayan.
 çuh : deh, atı koşturmak için söylenen söz.
 çulga - : dolamak, sarmak.
 çulgam : (topak), paket.
 çulgan - : kıvrılmak, dolanmak.
 çulgav : dolama şeklinde çorap.
 çum : kızcılık.
 çunak : kısa kulaklı, kulaksız.
 çungur : çukur.
 çungkul : sütü kesilmiş inek veya koyun.
 çuruk : çizme, ayakkabı.
 çurum : sebep, bahane.
 çuv : ün, şöret.
 çuvak : açık ve herrak hava.
 çuvut : Yahudi.
 çuvutlu : Yahudi.
 çüçkür - : hapsirmek.
 çügündür : pancar.
 çüy : çivi.
 çüy kışaç : kerpeten.
 çüyke : makara.
 çüyre : eğri, ters.
 çüyreakıl : ters, aksi, insan.
 çüyür - : bükmek, burmak.

— D —

da : da/de, dahi, bile.
 “çüyleni ullan da gitçesin da keltir.”
 (çivilerin büyüğünü de küçüğünü de getir.)
 “Bolat söleşgen de etmedi.” (Bolat konuşmadı bile.)
 da : şimdi, bu halde, öyleyse “da bermey esegiz men de keteme” (pekialâ, vermiyorsanız ben de gidiyorum.)
 dagan : destek, direk.
 dağı da : yine, tekrar.
 dam : tat, lezzet.
 damırhık : ilginç.
 dangıl : ova, düzlük.
 dardagan et - : dağıtmak.
 darı : ilâç.
 dariy : ipek.
 darman : ilâç.
 dav : istek, talep.
 dav : tartışma, münakaşa.
 davçu : davacı.
 davla - : istemek, dava açmak.
 davlaş - : tartışmak, çekişmek.

davur : gürültü.
 davur et - : gürültü etmek.
 davur - süyür : gürültü - patırtı.
 davurbaz : davul.
 davurbaz kak - : davul çalmak.
 de - : demek, söylemek.
 deb : diye.
 degen : denen, denilen.
 demengili : esaslı, mükemmel.
 demleş - : mücadele etmek.
 deri : kadar, “üyege deri cayavlay bargandı.”
 (eve kadar yayan gitmiş.)
 deriçin : kadar.
 dert : dert, üzüntü,
 dert kaytar - : öç almak, intikam almak.
 dıbilda - : oynamak, kımıldamak.
 dıbirde - : kımıldamak, hareket etmek.
 dıgalas : gayret, mücadele.
 dıgalas et - : mücadele etmek, didinmek.
 dıgı : gıdıklama.
 dıgı bol - : gıdıklanmak.
 dıgı et - : gıdıklamak.
 dıgılav : sağır.
 dıgırda - : tıngırdamak.
 dıgırda - : dır dır etmek, durmadan konuşmak.
 dıkgı : kıt, az.
 dıkgı - mıkgı : kıt kanaat, azıcık.
 dımmıl : su çiçeği hastalığı.
 dıng bol - mahvolmak.
 dıngırda - : zangırdamak.
 dıranbaş : toprak kaplı çatı, toprak dam.
 dırbiç : şişman küçük çocuk.
 dırılde - : boş konuşmak, gevezelik etmek.
 dırıldavuk : gürültülü.
 dırın : biçilip toplanmamış ot, başak kümesi.
 dırın cıy : ot kümesini toplamak.
 dırınına cıy - : ağzının payını vermek.
 dibildirik : kelebek.
 diglen : böğürtlen.
 dinngiz : şiş, kabartı.
 dinngiz bol - : şişmek, kabarmak.
 dobar : sağlam, sıhhatli, gürbüz.
 dobbu : ur, şişlik.
 dobra : çuval.
 dogura : şiş, şişlik.
 dombay : Karaçay dağlarında yaşayan Kafkas bizonu.
 dommay : Kafkas bizonu, yabancı öküz.
 dorburn : mağara.

dordan : kursak.
 dorh : açık artırma.
 doru : fasulye.
 dubur : pürüzlü.
 dugujam : kan davası, kan borcu.
 dugum : Frenk üzümü.
 duguma : nane.
 duh : kolonya.
 dukkul : parça, kırıntı, yırtık.
 dukkul dukkul et - : parçalamak.
 dukkulla - : yırtıp parçalamak.
 dukur : çıkıntılı, kabarık.
 dump bol - : kaybolmak.
 duniya : dünya.
 duppuk : körelmiş, keskin olmayan.
 duppur : tepce, tümsek.
 duppuş : çukur, oyuk.
 duppuş : kaba et.
 durku : köy dışında hayvan ağılı, çit.
 durkuçu : düzenbaz.
 duv : pırlıtı.
 duv can - : pırl pırl parlamak.
 duva : muska.
 duvadak : toy kuşu, kuğu.
 duvdud : mayıs böceği.
 duvulda - : uğuldamak.
 duvuldav : uğultu.
 dükküç : kütük.
 dürgen : saygısız, sakar, hareketli.
 dürü : tırpanla biçilen otun yerinde oluşan hat.
 dürün : biçilen kuru ot veya sapların bir sıra halinde durması.

— E —

eb : usûl, yol, metot, kolaylık.
 “işni ebin bilgen arımaz.” (işin metodunu bilen yorulmaz.)
 ebin tab - : işin kolayını bulmak.
 Ebze : Karaçaylıların güney komşuları Gür-cü Svan halkı.
 ebze köget : kiraz.
 ecigi - üstünü : ıvır zıvır.
 ecigine deri : tafsîlâtlı, ayrıntılı.
 ecikle - : hecelelemek.
 eçki : keçi.
 ege - : eğelemek.
 egeç : kız kardeş.
 eger : tazi, av köpeği.
 eget : hizmetçi, uşak.

egev : eğe.
 egeve - : eğelemek.
 egiz : ikiz.
 ejüv : müziğin melodisi, ezgi.
 ejüv et - : müziğe ağızla eşlik etmek.
 cırnı ejüvü : şarkının melodisi.
 eken : acaba.
 “bizge kelgen kim boldu eken?” (bize gelen kim acaba?).
 ekev : iki kişi.
 ekeven : iki kişi.
 eki : iki.
 ekili bol - : tereddüt etmek.
 ekinçi : bir daha, ikinci kere.
 “aythanımı etmey koysang ekinçi sanga ısanmam.” (söylediğimi yapmazsan bir daha sana güvenmem.)
 ekindi : ikindi.
 el : köy, memleket, yurt.
 el bergen comak : bilmece.
 ele - : elemek.
 elek : elek.
 eli : karış.
 eliya : şimşek, yıldırım.
 eliya ur - : yıldırım çarpmak.
 elpek : çok bol, zengin.
 elt - : götürmek.
 ız elt - : iz takip etmek.
 eltir : bir haftalık kuzu derisi.
 em - : emmek.
 emçek : meme.
 emçek ana : süt anne.
 emda : ve (bağlaç).
 “Karaçay emda Çerkes kıyımle birçadı”.
 (Karaçay ve Çerkez giyimleri aynıdır.)
 emegen : dev, Kafkas efsanelerinde insan üstü varlık.
 emen : meşe ağacı.
 emen içir - : tabaklamak.
 emildeş : süt kardeş, süt çocuğu.
 emilik : alıştırılmamış tay.
 emina : veba.
 emiz - : emzirmek.
 emizik : emzik, biberon.
 en : hayvanın kulağına konan işaret.
 en - : inmek.
 ençi : özel, hususi.
 endi : şimdi, artık.
 ene - : hayvanın kulağına işaret koymak.
 enikle - : taklit etmek.

engişge : aşığı.
 tik engişge : yokuş aşığı.
 entda : yine, daha.
 er : erkek, yiğit.
 er kişi : erkek.
 er : koca.
 erge bar - : kocaya varmak.
 Eresey : Rusya.
 eri - : erimek.
 erik : erik.
 erik aşat - : tabaklamak.
 erikge sal - : tabaklamak.
 erik - : sıkılmak, usanmak, bıkmak.
 erikdir - : bıktırmak, usandırmak.
 erin : dudak.
 baş erin : üst dudak.
 tüb erin : alt dudak.
 erin kobuz : ağız mızıkası.
 erni burnu bla toltur - : tepeleme.
 doldurmak.
 erin - : üşenmek.
 erinçek : üşengeç, tembel.
 eriş - : yarışmak, rekabet etmek, nisbet etmek.
 erke : şımarık, nazlı.
 erkelet - : şımartmak, nazlandırmak.
 erkeç : erkek keçi.
 erkeç : öncü, lider.
 erkeguruv : erkek.
 erkek : erkek.
 erkek tavuk : horoz.
 erkek at : aygır.
 erkin : bol, ferah, geniş.
 erkin : hür, serbest.
 erkinlik ber - : izin vermek.
 erkin et - : serbest bırakmak.
 erkinlik : hürriyet.
 er kişi : erkek, yiğit.
 erlay : hemen, çabuk.
 erlay oguna : hemencecik, çabucak.
 Ermenli : Ermeni.
 erşi : çirkin.
 erşi burşu : çirkin, göze hoş gelmeyen.
 erşi burşu et - : yüz buruşturmak.
 erişilen - : yüz ekşitmek, surat asmak.
 ertde : erken, eski zamanda.
 ertde ertde : bir varmış, bir yokmuş.
 ertden : sabah.
 ertden azık : kahvaltı.

ertdenbla : sabahleyin.
 ertdemle : sabahleyin.
 es : akıl, hafıza, hatır.
 es böl - : dikkat etmek, akıl etmek, ilgilenmek.
 es iy - : dikkat etmek.
 es taşla - : bayılmak.
 esge tüş - : akla gelmek.
 esine tüşür - : hatırlamak.
 esine tüş - : aklına gelmek, hatırlamak.
 esde - busda bolmagan : akla hayale gelmeyen.
 eseb : hesap.
 eseble - : hesaplamak, saymak.
 esen : sağ salim, sıhhatte.
 esen bol - : sıhhatte olmak.
 esger - : hatırlamak.
 esgert - : hatırlatmak.
 esir - : sarhoş olmak.
 esirgen : sarhoş.
 eski : eski.
 eski : çamaşır.
 eskir - : eskimek.
 esle - : fark etmek, farkına varmak.
 eş - : örnek.
 eşek : eşek.
 eşek col : patika.
 eşik : kapı.
 eşik kılıç : kapı sürgüsü.
 eşikge çık - : tuvalete gitmek.
 eşik allı : avlu, kapı önü.
 eşim : saç örgüsü.
 eşit - : duymak, işitmek.
 eşme : örgü.
 eşta : sanmam, her halde.
 et : et.
 et hıçın : Karaçay yemeklerinden. et böreği.
 et al - : şişmanlamak.
 et - : yapmak.
 birbirine et - : birbirine düşürmek.
 artın et - : kökünü kurutmak.
 et - : kapatmak.
 terezeni et - : pencereyi kapatmak.
 etek : etek.
 etek buk - : etek ucu bastırmak.
 etek : dağ eteği.
 ez - : ezmek.
 eziret - : ezmek.

ezüv : yaka.

ezüv tüyme : gümüş işlemeli yaka düğmesi.

— F —

fadavan : kuru ot, kuru saman.

fayda : fayda.

— G —

gabaş : ayakkabı, çarık.

gabray : ceket, anorak.

gabu : yosun.

gabu : saç kepeği.

gabuşur : uyuz.

gaci : dişi köpek.

gaci : hafifmeşrep kadın.

gagarak : çam kozalağı.

gagay : çene, ağız.

gagaybaş : hoppa, şımarık, havai.

gâhinik : küçük dere

gakgı : yumurta.

gakgı tab - : yumurtlamak.

hıre gakgı : rafadan pişmiş yumurta.

galav : bir tür çörek.

galoş : çizmenin üzerine giyilen ayakkabı.

gammeş : manda.

gammoy : muhafız.

gammoylan - : refakat etmek, muhafızlık etmek.

gamuş : bir tür çarık.

ganay : büyüklerin küçüklere bir hitap şekli.

gara : şifalı maden suyu.

gardoş : patates.

gatçay : kız, yosma.

gatleş : dağ otlakları, çayırlar.

gâvur : gâvur.

sarı gâvúr : Rus.

gebdeş : yemlik.

geben : buğday veya kuru ot demetleri. yığını.

antav geben : büyük ot yığını.

geboh : iltihap.

geboh : mızrak

gedmen : kaźma.

gelev : çimen, ot.

genezir : tiksindirici, iğrenç, pis.

gergecız : bir tür kuş.

gıby : örümcek.

mal gıby : kene.

gıbyr : cimri.

gıbyşı : piç, babası belli olmayan.

gıbyt : tulum.

gıbyt : karın, göbek.

gıçay : diş çukuru.

gıçay adam : dişsiz, dişleri dökülmüş.

gıday : boynuzsuz keçi.

gıga : bebek.

gıh : pis, çamurlu, kirli.

gıjılda - : gıçardamak.

gıkka : bebek.

gıl : menfaat, çıkar.

gıl tüşür - : menfaat elde etmek.

gıla mıla : karmakarışık, rastgele.

gılan : kalabalık, gürültü.

gılanç : eğri.

gılca : eğri.

gılca : kanca.

gıldavay : tırpanın el tutma yeri.

gılınkuş : baykuş.

gıltın : şaşı.

gıluv : sıpa.

gımınh : kısa.

gımınh adam : beceriksiz, aciz.

gıntdı : kapris.

gıntdılı : alıngan, kaprisli.

gıpy : çiğ süttten yapılan Kafkas içkisi, kefir.

gıpy ayran : kefir.

gıray : aptal, sersem.

gırcın : ekmek.

gırhı : sertleşmiş, pütür pütür olmuş.

gırhı adam : asıksurath, aksi, ters.

gırılđa - : homurdanmak.

gırılđa - : gevezelik etmek.

gırılđav : gevezelik.

gırılđavuk : geveze.

gırın : oyuk, içi boş.

agaç gırın : sepet, sandık.

gırka : kapı sürgüsü.

gırmık : ottan örülen ip.

gırmır : dedikodu, hırgür.

gır-mır bol - : bozuşmak, geçinememek.

gırnav : somurtkan, asık yüzlü.

gırt : parça, topak.

gırtçı : topak, topaklı, parçalı.

gırtđam : parça, topak.

gırtkınık : leğen kemiği.

gızlıh : yolların donup buz tutması.

gızman : çıkarıcı, bencil.

gımikđir - : yıkmak, devirmek.

gin : dere otu.
 ginasuv : cıva.
 ginasuv adam : becerikli
 ginci : göz bebeği.
 ginci : oyuncak bebek, kukla.
 girah : zayıf, çelimsiz.
 girej - : kaskatı kesilmek, donmak.
 gitçe : küçük.
 goguş : hindi.
 gokka : çiçek.
 gokka hans : çiçek.
 gokka : güzel kız.
 golunkıldı : ardiç kuşu.
 gonta : budala, alık.
 goppan : büyük kazan.
 gorda : eğri.
 gottur : şişman.
 göbel : muhallebi çocuğu.
 göbelekge : kelebek.
 göceb : pehlivan.
 gödey : boynuzsuz.
 gögebse - : kızmak, sinirlenmek.
 gögen : güğüm, bidon.
 gölendir : maydanoz.
 gön : hububat sepeti.
 göroh : tabanca.
 gözen : kiler, mahzen.
 gözenek : seyrek örülmüş çit.
 gözet : devriye.
 gözetçi : gece at sürüsü otlatan çoban.
 gudu : hırsız.
 guduçu : hırsız.
 gudukay : küçük hırsız.
 guguk : guguk kuşu.
 guguk alda - : çok az birşeyler yemek.
 guguruk : horoz.
 gugurukgu : horoz.
 guguruklan - : kibirlenmek, büyük konuşmak.
 gujdar : geyik sürüsünün lideri.
 gujdarlık et - : liderlik etmek.
 guk bol - : yok olmak.
 gula bol - : körlenmek, keskinliğini kaybetmek.
 gulla : taştan oyulmuş çeşme yalağı.
 gulmak : parça kumaş.
 guloç : baston topuzu.
 guloş tayak : baston.
 gummos : siğil.
 guna : alık, bunak, bunamış.

gurt : kuluçka.
 gurt cat - : kuluçkaya yatmak.
 guruşha : sitem.
 guruşha et - : sitem etmek.
 guzaba : acele, çabuk.
 guzaba bol - : aceleci olmak, acele etmek.
 guzaba et - : acele etmek.
 guzabalan - : hızlanmak, acele etmek.
 guzabalat - : hızlandırmak.
 güh : ağaçtan oyulmuş havan.
 güh tüy - : havanda ezme.
 gülmendi : ipek şal.
 günah : günah.
 günah et - : günah işlemek.
 gurbe : un konulan sandık, ambar.
 gurbeçi : marangoz.
 gürgökün : sah.
 gügülde - : gügülemek.
 gütdü : eğri büğrü, ezilmek, ezik.
 gütdü bol - : ezilmek, eğri büğrü olmak.
 gütdü : bir tür çörek.

— H —

habur çubur : eski püskü.
 Haçpsı : Kafkas halklarından Abhazlar.
 hadavus : kötü, berbat, iğrenç.
 hadek : çeyiz.
 hagok : kibirli, fiyakalı, şık.
 hahay : feryat, bağırma.
 hahay et - : bağırma.
 hahayla - : bağırma.
 hak : hak.
 hak ber - : emeğin karşılığını ödemek.
 halahosta : kaba saba, düzensiz, karışık.
 halal : helâl, temiz kalpli.
 halal köllü : içi dışı bir olan.
 halat : yanlış.
 halek : kötü, işe yaramaz.
 halek bol - : ziyan olmak, işe yaramaz olmak.
 haleklik sal - : kötülük etmek.
 halı : iplik.
 halısız : ahlâksız, edepsiz.
 halk : halk, millet.
 kara halk : avam tabakası.
 halva : helva.
 hamam : hamam.
 haman : hep, daima.
 hameşi : yoğurdun üzerinde oluşan kaymak.
 hamhot : çene, ağız çevresi.

- hamıt : at koşumunun boyun halkası, hamut.
han : hükümdar, asilzade.
hanlık et - : hâkimiyet sürmek.
han tur - : bir işten umduğunu bulamayıp avucunu yalamak.
hans : ot, çayır.
gokka hans : çiçek.
hans bas - : yabancı ot bürümek.
hans küçle - : yabancı ot bürümek.
hant : yemek, yiyecek.
hant üy : mutfak.
hantus : Karaçaylılara özgü darı çorbası.
hapa sapa : karmakarışık.
hapa sapa et - : karıştırmak.
hapar : haber, hikâye.
hapar ayt - : hikâye anlatmak, ilginç olaylar.
hapçük : eşya.
hapçük : çöp, toz parçası.
hapla - : havlamak.
har : dantel.
har iyne : tiğ.
har : her.
har kuru : hep, daima.
har kuru da : sık sık, çoğunlukla, hep.
hareket : ziynet eşyası.
haram : haram, kötü.
cüreği haram : kötü kalpli, fesat.
haram et - : evlatlıktan reddetmek.
haram karın : serseri, asalak.
harbuz : karpuz.
harh : kahkaha.
harh et - : kahkaha atmak.
harib : zavallı, garip.
hars : el çırpma sesi, alkış.
hars ur - : Kafkas müziğine el vurarak tempo tutmak.
hars kalâk : Müziğe tempo tutmak için yapılmış düz tahta parçası.
haşken : serseri, avare.
hata : kötülük.
hata et - : zarar vermek.
hatalı : zararlı.
hataçı : yaramaz.
hatasız : suçsuz, zararsız.
hata - huta et - : yaramazlık yapmak.
hater : hatır.
hater et - : hatırını saymak.
haterin kör - : hatırını saymak, hürmet etmek.
hathu : mide, karın.
hava : hava.
havh : borç, ödünç.
havhga ber - : ödünç vermek.
havle : serseri, aylak.
havle aylan - : boş dolaşmak.
havun : kavun.
hay : süreklilik.
hayda : haydi.
haydala - : mahmuzlamak, dürtmek.
hayır : fayda, hayır, kazanç.
hayırlan - : faydalanmak.
hayırsız : faydasız.
hayt deb : epeyce, bayağı, iyice.
“ertdenli beri hayt deb col korathan-bız.” (sabahtan beri epeyce yol almışız.)
hazır : Kafkas erkek giyiminin göğsündeki fişeklikler.
hazır : hazır.
hazır et - : hazırlamak.
hazna : hazine.
hazna : pek, fazla.
“tavga da alay hazna barmaybız.” (dağa da öyle pek gitmiyoruz.)
hıbil : çelimsiz, gevşek, sarkık.
hıbil bol - : gevşemek, sarkmak, zayıf düşmek, solmak, korumak.
hıci : çoban sopası.
hıçın : bir tür Karaçay böreği.
et hıçın : etli börek.
gardoş hıçın : yağda pişirilen patatesli börek.
hılev : eski, çürük, sallanan, güçsüz.
hılı mlı : karışık, düzensiz.
hılı mlı et - : karıştırmak, düzensiz yapmak.
hılı mlı kes - : doğramak, parçalamak.
hılı mlıla et - : deli gibi hoplayıp zıplamak.
hılımlı : kaba, zevksiz, bayağı.
hılı et - : yaramazlık yapmak.
hılıçi : yaramaz.
hılıkge : alay.
hılıkge et - : alay etmek.
hılık : kepek.
hımlı : gözdeki çapak.
hınç hınç et - : azarlamak.
hınç mınç : kavgacı, şirret.
hınç mınç et - : homurdanmak, söylenmek.

- hını : somurtkan, sert, asık surathı
hını et - : azarlamak.
- hınkal : bir tür Karaçay yemeği, erişte.
- hıntır mıntır : kırık dökük, eski.
- hıppırık : balgam.
- hıppil : su kabarcığı, su toplaması.
- hır : vida.
- hire : gevşek, bol.
hire gakkı : rafadan yumurta.
hire bol - : gevşemek, pörsümzk.
hire adam : bitkin, çelimsiz, cılız.
- hırha : kısık ses, pürüzlü ses.
- hırhır et - : kısık, pürüzlü sesle konuşmak.
- hırıl - : horlamak.
- hırıldav : horultu.
- hırıldavuk : çok horlayan.
- hırs : hayvanlara yalıtılan tuz.
- hırşı : bileği taşı.
- hırşı : saha, arazi.
- hırt mırt : geçimsizlik, anlaşmazlık.
- hırtı : pürüz, kabarıklık; çopur, çiçek bozuğu.
hırtılı : pürüzlü, girintili çıkıntılı.
- hiyanet : ihanet.
- hıyla : kurnazlık.
- hıyacı : kurnaz.
- hıy mıy : hile, kandırmaca.
- hıynı : büyü.
hıynı et - : büyü yapmak.
- hıynı halmeş : büyü.
- hızen : torba.
- hızev : iştahsız.
- ho : evet.
ho bol - : razı olmak, kabul etmek.
- hohay : yaramaz çocuk, afacan.
- hompa : hantal.
- hompu : hantal, uyusuk.
- homuh : beceriksiz, miskin, tembel.
- honaşık : aşık oyunu.
- honça : favori, şakak.
- honşu : komşu.
- honta : kaçık, deli.
- hor : güç, kuvvet.
- hora : iyi cins at.
- horata : dayanıksız, çürük, güvenilmez.
- horhus : çığ arpa unu.
- horla - : yenmek, gelip gelmek.
- hoş : hoş.
hoş keldi ber - : hoş geldiniz demek.
- hota : önlük.
- hoynuh : topaç.
hoynuh bur - : topaç çevirmek.
- hubar : mat, donuk.
- hucu : yaramaz, serseri.
hucu kal - : terkedilmek, atılmak.
huculuk et - : serserileşmek.
- hulgu : hamur yoğururken kenarda kalan un, kepek. "tirmençini hulgusu kurmaz." (değirmencinin kepeği eksik olmaz.)
- humellek : şerbetçi otu.
- humha : burnundan konuşan.
- huna : taş duvar, "hunaga caraşmagan taşça" (duvara yakışmayan taş gibi.) topluma uyum göstermeyenler için söylenen bir deyim.
- hupbegi : peynir suyu.
"baylık öçükse, hupbeginde cav tüşer". (zenginlik musallat olsa, peynir suyundan bile yağ çıkar.)
- hurcun : cep, kese.
- hurtda : çiçek bozuğu, kırışık.
- hurtdak : küçük, mini mini, küçük parça.
- hurulda - : horlamak.
- hustos : morarma, çürüme.
hustos çab - : morarmak, çürüme.
- hutdur : çok kötü, berbat, rezil.
- huyu : kuyu.
- huyun : ham deriden örülmüş çarık tabanı.

— I —

- ıçın - : kurtulmak, serbest kalmak.
"koyan kaphandan ıçındı." (tavşan kapandan kurtuldu.)
- ıçın - : girmek.
"guduçu çaşırtın üyge ıçındı." (hırsız gizlice eve girdi.)
- ıçındır - : serbest bırakmak, kaçırmak "kö--gürçünnü kolumdan ıçındırdım." (güvercini elimden kaçırdım.)
- ıhdır - : püskürtmek, karşı koymak.
ıhdırıl - : geri püskürtülmek.
- ıhhtın : sopa, topuz, manivela.
- ılıshın : kara sabanın sap kısmı.
- ıhşan : hedef.
- ındır : harman.
- ındır bas - : harmanda taneyi ayırmak.
için düven sürmek.
- ındır orun : harman yeri.

ındır ağaç : düven sürerken öksüzlerin
bağlı olduğu sırık.
ıngıçha - : inlemek.
ıngıçhav : inilti, inleme.
ıpçık : dağ boğazı, dik yamaç.
ıpsıl : dağlarda oluşan buzdan köprüler.
ırahın : zayıf, hasta.
ıran : uçurumların arasında kalan otlak.
ırcı : tarlaları ayıran sınır.
ırdavun : maya.
ırgacık : hile, kurnazlık.
ırgak : kanca, çengel.
ırgay : turna balığı
ırhı : sel.
ırhı avuz : sel yatağı.
ırhım : pıhtı.
ırhız : balık yumurtası.
ırhız sal - : balıkların yumurta bırak-
ması.
ırıs : boş inanç.
ırısla - : boş inançlar sebebiyle bir şeyi yap-
maktan çekinmek.
ırışhı : kısmet, şans.
ırışhılı : kısmetli, mutlu, şanslı.
ırnık : tarlada ikinci yıl ekmeden biten
ekin.
ısharla : bir tür kumaş, çuha.
ısharla çepken : çuha Kafkas giyimi.
ıstakan : bardak.
ıstavat : yaylalarda hayvan ağılı, oba.
ıstım keçe : yeni doğan bebeğin sekizinci
gecesinde gençlerin toplamp eğlenme-
leri.
ıstımla - : dikkatle gözlemek, aramak.
ıstındav : ekşimiş süt.
ışan : hedef, işaret.
ışannga salıb at - : nişan alıp ateş etmek,
vurmak.
ışan : şart.
ışan - : güvenmek.
ışanngılı : güvenilir.
ışanuv : ümit, güven.
ışar - : gülümsemek.
ışhıldı : yaban mersini bitkisi.
ışı - : sürmek, oğmak.
ışık : sığınak, barınak.
ışıksız : serseri, avare.
ışıl - : aşınmak.
ışım : keçe tozluk.
ışır - : sürmek, önüne katmak.

ıyihkün : pazar.
ıyık : hafta.
ıyhk : ayıp.
ıylik - : utanmak.
ıyt bıyt deb : azıcık kalıp, zar zor.
ız : iz.
ızın elt - : izini takip etmek.
ızı bla : peşi sıra, arkasından, daha sonra.
ızla - : takip etmek.
ızgıl : soy.

— İ —

ıcirgi : yatak, döşek.
ıç : iç, içerisi.
ıçgi : gizli, saklı.
ıçgeri : içeri.
ıç könçek : kilot.
ıçi öt - : ishal olmak.
ıçli bol - : hamile olmak.
ıç - : içmek.
ıçegi : bağırsak.
kara içegi : ince bağırsak.
sokur içegi : kör bağırsak.
cavlu içegi : kalın bağırsak.
ıçki : içki.
ıgi : iyi.
ıgi kesek : çok miktarda.
ıgi sagan : keşke.
ıgi tang : büyük ölçüde, çok miktarda.
ıgi oguna : epeyce.
ılabatda : sopa, değnek.
ılaçin : atmaca, doğan.
ile - : deriye işlemek, tabaklamak.
ileş - : hasret çekmek, duygulanmak.
ilgen - : korkmak, ürkmek, irkilmek.
ilgi : düğüm.
ilgik : düğme iliği.
ilgik begit - : ilik sarmak, teyellemek.
ilgizlik bol - : rahatsız olmak.
ilin - : takılmak.
ilindir - : takmak
ilinmek : bahane, engel.
ilipin : kanal, hendek.
ilker : ülker yıldızı.
ilkiç : ince uzun ağaç parçası.
at ilkiç : at bağlamak için dikilmiş
sırık.
imbaşı : omuz.
ınaral : general.
inci : inci.

incil - : zahmet çekmek, eziyet çekmek.
 incir : incir.
 inçik : ayak bileği.
 inçik aşık : aşık kemiği.
 inçik avrur : damla hastalığı.
 indék : dere, kanal, hendek.
 innet : gaye, amaç, niyet.
 innetsiz : hiç bir ideali olmayan.
 inngiçe : ince.
 inngilik : yüze sürülen allık.
 inngir : akşam.
 inngir kurumu : akşam karanlığı, alaca karanlık.
 inngirlik : akşam.
 inngir aşhı bolsun : iyi akşamlar.
 iragaç : deri tabaklamada kullanılan bir alet.
 irin : irin, apse.
 irin et - : apse yapmak.
 irinle - : yaranın ın yapması.
 iriyat et - : lanetlemek.
 irk : iğdiş edilmiş koç.
 issi : sıcak.
 issile - : sıcaktan rahatsız olmak.
 isteme - : aldırmamak, umursamamak.
 istemey : hızlı oynanan bir Karaçay dansı, Lezginka.
 iş : iş.
 işçi : işçi.
 işek : iki yaşında dişi toklu.
 işek koçhar : iki yaşında koç.
 işek : şüphe.
 işeklen - : şüphelenmek.
 işeksiz : şüphesiz.
 işheri : kıymık.
 işle - : çalışmak, yapmak.
 işlen - yapılmak.
 it : köpek.
 koyçu it : çoban köpeği.
 itburun : yabanî gül meyvesi.
 itin - : arzu etmek, istemek.
 itüv : ütü.
 itüv ur - : ütölemek.
 iy - : göndermek.
 iy - : bırakmak.
 iye : sahip.
 iyegi : kaburga kemiği.
 iyir - : eğirmek.
 urçuk iyir - : kirmanla yün eğirmek.

iyis : koku.
 iyis et - : kokmak.
 iyisge - : koklamak.
 iynak : gönül alıcı, tath, hoş.
 iynak - kuçak bol - : sevinçten kucaklaşmak.
 iynakla - : gönül almak, sevindirmek.
 iynan - : inanmak.
 iynar : aşk ve sevgi üzerine söylenen dörtlükler.
 iyne : iğne.
 iyneni burnu : iğnenin sivri ucu.
 iyneni közü : iğnenin deliği.
 iyne ciyek et - : teyellemek.
 iynek : inek.
 izev : karşılıklı yardımlaşma.
 izgiltin bol - : iki insan arasında soğukluk meydana gelmesi, birbirinden soğumak.
 izle - : istemek, arzu etmek.
 izle - : aramak.
 izlet - : aratmak.
 izlev : arama.

— K —

kab - : ısırarak, "it meni kabdı." (Köpek beni ısırıldı.)
 kab - : yemek, "bir cuk da kabmay colga tebredim." (bir şey yemeden yola çıktım.)
 kab - : kazanmak, yenmek, mağlup etmek.
 "bıtır köb açha kabdım." (geçen yıl çok para kazandım.)
 kab : kılıf.
 cılan kab : yılan derisi.
 kab arıt - : (yılan) kabuk değiştirmek.
 kab : kabak.
 kab çetlev : kabak çekirdeği.
 kabak : köy, semt, mahalle.
 kabak eşik : dış kapı, avlu kapısı.
 kaban : erkek yaban domuzu.
 Kabartı : Kuzey Kafkasyada Kabardey ülkesi.
 Kabartıcı : Kabardey Çerkezi.
 kabçık : çanta, torba.
 kabhan : kapan, tuzak.
 kabhın : yağma, çalıntı.
 kabın : lokma.
 kabın - : tutuşmak.
 kabındır - : tutuşturmak.
 kabır : mezar.

- kabırçaklan - : (su) üzeri buz tutmak, (kar) donmak.
- kabırğa : kaburğa.
- kabırğa avruv : zatürree.
- kabırğa : evin duvarı.
- kabırğa honşu : bitişik komşu.
- kabırğa : dağ yamacı.
- kabiş - : somurtmak.
- kabla - : üzerine geçirmek.
- kablan - : üzerine kapanmak.
- kabuk : kabuk.
- kacav : muhalif, zıt.
- kacav bol - : karşı gelmek, muhalif olmak.
- kacavlan - : karşı gelmek.
- kacık - : bıkmak, usanmak, yılmak.
- kaç - : kaçmak.
- kaç : sonbaharın son bölümü.
- kaç : hatır.
- kaçın et - : hatırını saymak.
- kaçan : ne zaman.
- kadal - : sarılmak, çalışmak, didinmek. "atasını boynuna kadalı." (babasının boynuna sarıldı.)
- "Anzor kadalıb işleydi." (Anzor didinip çalışıyor.)
- kadama : sarp, ulaşılması zor, uçurum.
- kadama : ara direği, engel.
- kadav : büyük çivi, demir kapı sürgüsü destek.
- kadır : katır.
- kaganak : yeni doğmuş hayvan yavrusu, döl yatağı sıvısı.
- kaganak bala : küçük çocuk.
- kağıt : kağıt, mektup.
- kak : Kafkasyahlara özgü yemeklerden mısır unundan yapılan bir tür lapa.
- kak : kurutulmuş et.
- saklay - saklay kak bol - : çok beklemekten sıkılmak.
- kak - : vurmak, sallamak.
- kanat kak - : kanat çırpmaq.
- köz kak - : göz kırpmak.
- kağın - sogun : vura vura, döverek.
- kağın - sogun et - : azarlamak, paylamak.
- kakla - : et kurutmak.
- kaksı - : çürüme, küf kokmak.
- kal - : kalmak.
- kala - : üst üste yağmak.
- kala : kale, kule.
- kalabalık : telaş, velvele.
- kalacük : kara saban, pulluk.
- kalaç : çörek.
- kalak : yontulmuş düz tahta parçası, kaşık.
- kalak : serseri, başıboş.
- kalam : kalem.
- kalav : yığılı, yığıntı.
- kalavur : gözcü, karakol.
- kalay : kalay madeni.
- kalay : nasıl.
- kalay arı : ne tarafa.
- kalayga : nereye.
- kalayda : nerede.
- kalaytın : nasıl, ne şekilde, ne tarafa.
- kaldır - : bırakmak.
- kaldırmay : birini dahi bırakmadan.
- kalgan : diğer başka.
- kalgan - bulgan : döküntü, artık.
- kalım : başlık parası
- kahn : başlık parası.
- kahn : kalabalık, sık.
- "çegetni kahnına kirib közden taşaydı" (ormanın sık yerine girip gözden kayboldu.)
- kaliyan : nargile.
- kalkay : uyuz.
- kalkı - : uyuklamak.
- kalkuv : uyuklama.
- kalkuvga bar - : şekerleme yapmak.
- kallay : nasıl.
- kallay bir : ne kadar.
- kalmuklu : Kalmuk Moğolları.
- kalmuk şay : süt, tere yağı, tuz katılarak içilen bir tür çay.
- kaltıra - : titremek.
- kaltırat - : titretmek.
- kaltıravuk : titrek.
- kaltıravuk al - : titreme tutmak.
- kalüvpela : çok eski devirler.
- kam : nehir, vadi.
- kama : Kafkas erkeklerinin bellerinde taşıdıkları altın - gümüş işlemeli kama, hançer.
- kama - : kamaşmak, "carık küнге karab közleri kamadı." (parlak güneşe bakıp gözleri kamaştı.)
- kamat - : kamaştırmak.
- kamat - : körleştirmek.
- kamçi : kamçı.

kamjak : böcek.

kara kamjak : hamam böceği.

kampay - : böbürlenmek, şişmek.

kamşık : yaramaz, hoppa.

kan - : doymak.

susabı kan - : suya doymak.

kan : kan.

kan al - : intikam almak.

kan töle - : intikam almak.

kan tölev : kan davası, kan borcu.

kanından kel - : zor yapmak.

kan - can sal - : çabalamak,

... kannga kir - : niyetlenmek.

kana - : kanamak.

kanat : kanat.

kanat kak - : kanat çırpma.

kanatlı : kuş.

tav kanatlı : kartal.

kanav : kadınsı erkek.

kanavat : çarşaf.

kanazir : kibirli; iğrenç, pis.

kancal : çinko, kalay.

kancalbaş üy : çatısı çinko levha kaplı ev.

kancal : bakraç.

kancığa : eğer kaşının dış tarafı.

kancığa bav : terkiye eşya bağlamaya yarayan ip.

kaçık : kurt, köpek gibi hayvanların dişisi.

kaçık : utanmaz, şehvetli.

kandagay : yabani erkek dağ keçisi.

kandagay : tahta kurusu.

kandagay : sağlam yapılı, kuvvetli.

kandır - : doyurmak.

kanık - : musallat olmak.

kanık - : yılmak.

kanıva : nakış.

kanlı : düşman, hasım.

kannga : tahta, düzgün yontulmuş tahta parçası.

kanngal üy : kiler.

kanngilda - : gevezelik etmek, boşboğazlık etmek.

kangkay - : ucu kalkmak, yukarı kıvrılmak.

kangkilda - : gıdıklamak, ötüşmek, cıvıldaşmak.

kansı - : ağlar gibi ses çıkarmak.

kantuluk : boş, kof.

kantuluk : kuzunun şişmiş durumda ölü doğması.

kapdal : Kafkas erkek kıyafetinin içine

giyilen dik yakalı, kalın kumaştan giyim.

kaphak : yamaç.

kaplan : kaplan.

kaplan - : bükülmek, kıvrılmak.

kaplavuç kölek : dik yakalı Kafkas gömleği.

kar : kar.

kara : kara, siyah.

kara buday : çavdar.

kara cak - : iftira etmek.

kara - dura : esmer.

kara kiy - : yas tutmak.

kara kösev : şarbon hastahğı, simsiyah.

kara küç : kaba kuvvet.

kara nanık : böğürtlen.

kara şinli : esmer.

kara toru : kara yağz.

kara tut - : yas tutmak.

karalı : yaşlı.

kara halk : avam tabakası.

kara söz : konuşma dili.

kara col : toprak yol.

kara : nişan, hedef.

kara at - : hedefe ateş etmek.

kara tam - : okur yazar olmak.

kara - : bakmak.

kaş tübünden kara - : kaşlarını çatıp bakmak.

karab karagınçı : göz açıp kapayıncaya kadar.

Karaçay : Kuzey Kafkasyada Karaçay bölgesi.

Karaçay Koban : Kuban ırmağının baş kısmı.

karakay : Karaçay yemeklerinden biri.

karam : gözün görebildiği en uzak nokta.

karam : bakış, nazar.

köz karamdan taşay - : gözden kaybolmak.

karan : verimsiz.

karan kal - : ürünün verimsiz olması.

karança : korkuluk, gölge, karaltı.

karanngı : karanlık.

karanngı adam : cahil.

karantha : korkuluk, karaltı.

karasuv : kaynak, pınar.

karaton : kısır, çocuğu olmayan.

karavaş : cariye, kadın köle.

karavul : gözcü, bekçi.

karavuz : esmer, koyu.

karga : karga.

karga - : beddua etmek.

- kargış : beddua.
karı : kolun omuzla bilek arasındaki bölümü.
karı : yaklaşık altmış santimlik uzunluk ölçüsü.
karıla - : ölçmek.
karık : serseri, işe yaramaz.
karıl - : sesi kısılmak.
tamagı karıl - : sesi kısılmak.
karılgaç : kırılgaç.
karım : güç, kuvvet.
karımlı : güçlü, kuvvetli.
karımsız : zayıf, çelimsiz, güçsüz.
karın : karın.
kariş : kariş.
karlav : pulluğun çamurlarını temizlemeye yarar alet.
karma - : söndürmek.
karmal - : sönmek.
karmak : olta.
karnaş : kardeş.
ana karnaş : dayı.
ata karnaş : amca.
kart : yaşlı, ihtiyar.
karta : at bağırsağı.
kartay - : yaşlanmak.
kartçıga : atmaca.
kart - kurtha : cadı, yaşlı kadın.
karuv : güç, kuvvet.
kasmak bol - : kireçlenmek, kireç tutmak.
kaska : cırcır böceği.
kaş : eyerin ön ve arkasındaki çıkıntı.
kaşına sal - : yarıştta yenmek.
kaş : kaş.
kaş tüy - : kaş çatmak.
kaş - baş tüy - : kaşlarını çatmak.
kaşbak : sundurma.
kaşha : hayvanların alnındaki beyaz leke.
kaşha : saçlarının ön kısmı dökülmüş olan.
kaşha bol - : saçları dökülmek, kelleşmek.
kaşı - : kaşımak.
kaşık : kaşık.
kaşık börek : bir tür Karaçay mantısı.
kat : yan.
katında : yanında.
kat - : sertleşmek, bayatlamak.
katala : azgın, kudurmuş.
katangı : zayıf, kuru, etsiz.
katanngı bol - : bitkinleşmek, zayıflamak, yorulmak.
katapa : kadife.
katdır : sağlam yapılı adam, bodur.
katı : sert, dayanıklı.
kətık : katık, yemek.
katıl - : saldırmak.
katın : kadın, zevce.
katınnga al - : eş olarak seçmek, evlenmek.
katışık : karişık, beraber.
“Dobay da bizni katış baradı.” (Dobay da bizimle beraber gidiyor).
katış - : karişmak.
katış kura : karma karişık.
katlama : ölü evinde verilen bir tür katmer.
kavdan : kışın hayvanların otladığı otlak.
kavdan koş : kışın hayvanların barındığı yer.
kav - kuv : dağımk.
kav - kuv bol - : dağılmak, saçılmak.
kav - kuv et - : bozguna uğratmak.
Kavkaz : Kafkasya.
kavra : karnış, odun parçası.
kavra sızırgı : karnış kaval.
kavrak : yünlü kumaş.
kavrat - : azarlamak, paylamak.
kavşal - : yorgunlaşmak, bitkinleşmek, ölmek.
kavşat - : öldürmek, yok etmek, yormak.
kavum : grup, kısım; kabile, kavim.
kavuz : bal mumu, petek.
kaya : kaya.
kayarı : serseri.
kayda : nerede.
kaydam : bilmem, sanmam.
kaygı : dert, tasa.
kaygı aş : ölü evine götürülen yemek.
kaygı söz : başsağlığı.
kaygı söz ber - : başsağlığı dilemek.
kaygı et - : merak etmek, tasalanmak.
kaygır - : önemsemek, merak etmek, üzülme.
kaygırmaz : mühim değil, farketmez.
kayık : kayık.
kayın : kayın birader.
kayın kız : görümce, baldız.
kayır : öfkeli, hırçın.
kayır : heybetli.
kayır - : çevirmek, bükmek, kıvrırmak.
kaymak : kaymak, krema.
kayna - : kaynamak.

kayrak : bileği taşı.

kayrı : nereye.

“kayrı barasız?” (nereye gidiyorsunuz?)

kayt - : dönmek.

kaytar - : döndürmek, çevirmek.

cuvab kaytar - : cevap vermek.

kaz : kaz.

kaz - : kazmak.

kazak : akıncı, savaşı.

kazak cürü - : akına gitmek.

kazak : satın alınan köle, Rus kazağı.

kazak : başıboş, serseri, “kazak börü” (başıboş kurt)

kazak : kazık, direk.

temir kazak : kutup yıldızı.

kazan : kazan, tencere.

kazan kara : is.

kazavat : savaş, mücadele.

kazık : kazık.

keb : kalıp.

keb - : kurumak.

kebek : posa.

kebin : kefen, “camçı kiygen kelir, kebin. kiygen kelmez.” (yamçı giyen gelir, kefen giyen gelmez.)

keble - : doldurmak, sokmak.

“tüknü castıkga kebledi” (tüyleri yastığa doldurdu.)

keç : geç.

keçge kal - : geç kalmak.

keç - : affetmek.

keçe : gece.

keçey - : titreşmek.

keçim : yaşama kaynağı, geçim.

keçmeklik : af, bağışlama.

keçmeklik sal - : affetmek.

kegey : tekerleğin parmakları.

kekel : saç parçası, perçem.

töppe kekel : Müslüman olmadan önce.

Karaçay erkeklerin başlarının üstünde bıraktıkları saç parçası.

kel - : gelmek.

kelbetli : yakışıklı, güzel.

keleçi : elçi, aracı, dünür.

keleçi iy - : elçi yada dünür göndermek.

kelepen : cüzzam.

keli : havan.

keli baş : havan tokmağı.

kelin : gelin.

“canngı kelin üynü aruv sibirir.” (yeni gelin evi güzel süpürür.)

keliş - : yakışmak, uygun düşmek.

kelişli : uygun, münasip.

kelişmegen : yakışsız, zevksiz, bayağı.

keltir - : getirmek.

keme : gemi.

kemey : azalmak.

kemir - : kemirmek.

kemirib avru - : sızlamak.

kemirçek : kıkırdak.

kemppek : şeker.

miyala kemppek : saydam şeker.

keng : geniş, “keng tüzlede at çabdırgan Tavsołtan.” (geniş ovalarda at koşturan Tavsołtan.)

keng : uzak.

kengde : uzakta, “kengden karab körğendi.” (uzaktan bakıp görmüş.)

keng - : genişlemek, ferahlamak.

kölü keng - : içi ferahlamak.

kengbet : elmacık kemikleri çıkık yüz.

kennger - : genişlemek, ferahlamak.

kennges - : tartışmak, istişarede bulunmak.

kennges : karşılıklı danışma, istişare.

kennges et - : istişarede bulunmak.

kengke : bir tür at hastalığı.

kepi : küpenin ucunda bulunan değerli taş.

keplevüç : kalpak ya da şapkaya şekil vermede kullanılan kalıp.

ker - : germek.

kere : kere, defa.

kerek : gerek, lâzım.

at kerek : atın koşum takımları.

üy kerek : ev eşyası.

keregin ber - : azarlamak, dövmek.

kerekli : ihtiyaç, “cuk kerekling barmıdı.” (bir şeye ihtiyacın var mı?).

kergiç : deri veya et kurutmaya yarayan ağaç, germe aleti.

keri : geri.

kerk - : yontmak, çentik açmak.

kerki : keser, yontma âleti.

kerkme : çentik, kertik.

kerpeslen - : yan gelip yatmak, kurulmak.

kertda : gerçekten, hakikaten.

kerti : gerçek, hakikat, doğru.

kerti kün : kıyamet günü.

kertme : armut.

kes - : kesmek.

kesamat : mukavele, anlaşma.

kesamat et - : anlaşma yapmak.

- kesek : parça.
 igi kesek : birçok, pek çok.
 tang kesek : epeyce, pek çok.
 bir kesek : bir az, bir parça "igi kesek col koratdım." (epeyce mesafe katettim.)
 "bir kesek da mında oltur." (biraz da burada otur.)
 kesekle : nezle, grip.
 keselekge : kertenkele.
 kesi : kendi kendisi.
 kesi allına : kendi kendine.
 kesin cügenge cıy - : kendini tutmak, frenlemek.
 kesi caravun et - : tuvalet ihtiyacını gidermek.
 kesini caravuna çık - : tuvalete gitmek.
 keşene : lâhit, türbe.
 keşmir : iyi cins kumaş.
 ket - : gitmek.
 keten kıtay : patiska.
 kez : çentik, kertik.
 kezik : küçük bıçak.
 kıbıla : güney, kible.
 kıbıla cel : lodos.
 kıblama : pusula.
 kıcıra - : azarlamak, haşlamak.
 kıçcas : iki ipi birleştirmeye yarayan ağaç halka.
 Kıçcas : Karaçaylıların Çerkeslere verdikleri bir ad.
 kıçhaç : kerpeten.
 ot kıçhaç : maşa.
 çüy kıçhaç : kerpeten.
 kıçır - : bağırarak.
 kıçırık : feryat, haykırma, bağırış.
 kıçırık et - : feryat etmek, bağırarak.
 kıçırık - sıyıt : feryat, bağırma.
 kıçırım : uzaklık ölçüsü, bağırarak duyurula-
 bilecek kadar uzak olan mesafe.
 kıdır - : baştan başa gezmek, dolaşmak.
 kıjıl : bol miktarda, çok.
 kıjıl - mıjıl : bol, kaynayan, dolu.
 kıjıl - : gıcırdamak.
 kıl : kıl, sert tüy.
 kıl : müzik âletinin teli.
 kıl kobuz : Kafkas kemençesi ya da saz.
 kıldı bol - : sırlıklam ıslanmak.
 kile : sırk, uzun boylu.
 kılıç : kılıç.
 can kılıç : gök kuşağı.
 kılıç : kapı sürgüsü.
 kılıçla - : kilitlemek, sürgülemek.
 kılık : huy, karakter, mizaç.
 kılık et - : yaramazlık yapmak.
 kımıja : çıplak.
 kımıjalay : çıplak olarak.
 kıppa kımıja : çiril çıplak.
 kımıl - : kımıldamak.
 kımı et - : kımıldamak, hareket etmek.
 kımı etdirmey koy - : elini kolunu bağ-
 lamak.
 kımsız : hareketsiz, sakin.
 kım - tım et - : ağızda gevelemek, kem-
 küm etmek.
 kım : kın, kılıf.
 kımngır : eğri.
 kımngır - mımngır : eğri büğrü.
 kıppa : ipekli kumaş.
 kıptı : makas.
 kır - : kazımak.
 kır - : mahvetmek.
 kırav : kırağı.
 kırav : bir göz hastalığı.
 kırdık : çimen, ot.
 kırdış : çayır, otlak, sürülmemiş toprak.
 kırığıç : kaşağı.
 kırığıy : hamuru tahtadan kazımaya yara-
 yan âlet.
 kırığıy : doğan.
 Kırımhı : Kırım Tatarı.
 kırım tavuk : hindi.
 kırık - : kesmek.
 kırıkma : bir yaşında hayvan yavrusu.
 kırımık : sırk, sopa, değnek.
 kırıpak : ilk yağın kar, ince kar.
 kırıpak et - : ince kar yağışı.
 kıs - : sıkıştırmak, bastırmak.
 cavluk kıs - : başörtüsü örtünmek.
 kısdırığıç : mengene.
 kısha : kısa, yakın.
 kısha kir - : yaklaşmak.
 kısha cuvuk : yakın akraba.
 kıshaç : maşa.
 nal kıshaç : kerpeten.
 kıshar - : kısalma.
 kıshayilik : kol kemiği.
 kısıl - : sığınmak, sıkışmak.
 kısır : yalçın, sarp.
 kısır kaya : sarp granit kaya.
 kısımık : siper, sığınmak.

- kısta - : kovmak, sürmek.
kisteke : kadınsı erkek, kadın kılıklı.
kıstı bol - : çatlamak.
kış : kış.
kışır : kepek.
kışmı : hayvan tırnağı.
kışmır : bir tür yünlü kumaş.
kıt - : kazanmak, yenmek.
kıt : kıt, az.
Kıtay : Çin.
kıy - : yapmak, karar vermek, kesmek.
közü kıy - : bir işi yapmak için kendine güvenmek, gözü kesmek.
borbayların kıy - : dizlerinin bağını çözmek.
kıyav : noksan, eksik, kusurlu, rahatsız.
kıydırgan : gösterişli, süslü.
kıyık : çapraz.
kıyığına kara - : yan gözle bakmak, ters ters bakmak.
kıyık köz : şaşıl.
avuzun kıyığına ciber - : ağzını eğmek.
kıyıl - : kesilmek.
kıyıl - : kavis yapmak.
kıyılğan : kavisli, oval.
kıyım : zor, güç.
kıyım comak : bilmece.
kıyım : emek.
kıyım kir - : emeği geçmek, emek harcamak.
kıyınlı : zavallı, garip.
kıyınlık : felâket.
kıyınsın - : zoruna gelmek.
kıyır : kenar.
kıyış - : eğilmek, yana eğilmek.
kıyışhan : gösterişli.
kıyına - : zahmet çektirmek.
kıynal - : zahmet çekmek, zahmet etmek.
kıysık : eğri.
erinlerin kıysığına bardır - : dudaklarını bükmek, yüz ekşitmek.
kıythı : tırmık.
kıythı et - : tırmıklamak.
kıythı : alık, saf.
kıytık : eğri, yamuk.
kız : kız.
tıbirda kalgan kız : evde kalmış kız.
cetgen kız : yetişkin kız, genç kız.
kız - : kızmak, ısınmak.
kızar - kızarmak.
kızarış - : direktmek, üstelemek.
kızbay : korkak "itni kızbayı arbazında batır bolur." (köpeğin korkağı kendi avlusunda cesur olur.)
kızgan - : cimrilik etmek.
kızganç : cimri.
kızgıl : pembe.
kızgıldım : kırmızımsı.
kızıl : kırmızı, kızıl.
kızıldım : kırmızımsı.
Kızılbec : Karaçaylıların Abazalara verdikleri bir ad.
kızın - : ilgi göstermek, ilgilenmek.
kızındır - : tahrik etmek, meraklandırmak.
kızuv : hızlı, hararetli, coşkun.
kibik : gibi.
kiçi : küçük.
kiçi - : kaşınmak, kaşımak.
kiçüv : kaşıntı, uyuz.
kikirik : ibibik.
kilisa : kilise.
kim : kim.
kindik : göbek.
kindik bav : göbek bağı.
kingilde - : kıkırdamak.
kir : kir, pislik.
kir bol - : kirlenmek.
kir tüş - : kirlenmek, pislenmek.
kir - : girmek.
kirgiz - : girdirmek, sokmak.
kiristan : Hristiyan.
kiriş : sarp, yalçın.
kiriş tav : sıra dağ.
kirişle - : çepeçevre sarmak, kuşatmak. "tö-geregin miyik tavla kirişlegen özen." (etrafını yüksek dağların kuşattığı vadi.)
kirişle - : çiselemek.
kirişli : rutubetli, yağmurlu.
kirit : kilit.
kirpi : kirpi.
kirpik : kirpik.
kirüv : diş etleri.
kisey : peçe, ince kumaş.
kişen : köstek, zincir.
kişen - : geniş getirmek.
kişenle - : kösteklemek, ayağından zincirlemek.
kişi : kimse. "üde kişi barmıdı?" (evde kimse var mı?)
kişi : evli erkek.

- kişilik : erkeklik, yiğitlik.
 kişmiş : kuru üzüm.
 kişne - : kişnemek.
 kiştik : kedi.
 kişuv : kedi.
 kiy - : giymek.
 kiyik : geyik.
 kiyikse - : yabanileşmek.
 kiyim : giyim, elbise.
     tav kiyim : Kafkas kıyafeti.
 kiyin - : giyinmek.
 kiyir - : sokmak.
     "tuvarları bavga kiyirdi." (sığırları ahıra soktu.)
 kiyiz : keçe.
     kiyiz börk : keçeden yapılan şapka.
 kob - : kalkmak.
 kob - : kopmak, ırmağın taşarak gelmesi.
 koban : ırmak, nehir.
 Koban : Kafkasya'nın Kuban ırmağı.
     Kobanı suvun içmezça et - : öldürmek.
     Koban çabak : ala bahk.
 kobar - : kaldırmak.
 kobar - : koparmak.
 kobra - : barutluk.
 kobu : içi boş, oyuk, içine bükülmüş.
 kobu : çukur yer, dere.
 kobusta : lâhana.
 kobuz : akordiyon, mızıkta, müzik âleti.
     kıl kobuz : Kafkas kemençesi, saz.
     ters kobuz : Kafkas akordiyonu.
     tüz kobuz : Kafkas mızıkası.
 kobuzçu : akordiyon çalmada usta kimse.
 koçhar : koç.
 kodan : koyun sürüsünü çevreleyen duvar.
 kodu : haber, dedikodu.
     kodu kçır - : haber vermek, yaymak.
 kodula - : dile düşürmek.
 kol : el.
     kol ayaz : avuç içi.
     kolundan kel - : sözü geçmek.
     kol cavluk : mendil.
     kol kab : eldiven.
     kol kırın : el emeği, eser.
     kolnu sırtı bla işle - : üstünkörü yapmak, isteksizce çalışmak.
     kol cuv - : bir işi bitirmek, halletmek.
     kol tut - : el sıkışmak.
 kol : kanyon, sarp vadi.
 kolan : alacalı.
 kolay : sevimli, hoş.
     kün kolay bolsun : gün aydın.
 kolaylı : uygun, müsait, refah ve bolluk içinde.
 kolaysız : durgun, cansız, mecalsız.
 koltuk : koltuk.
     koltuk tüb : koltuk altı.
     koltuk tayak : koltuk değneği.
 kon - : konmak.
 konak : misafir.
     konakda tur - : birinin misafiri olmak.
 konakbay : ev sahibi, misafiri ağırlayan kimse.
 konak üy : misafir odası.
 konka : gerdan.
 konngra - : çalmak, şıngırdamak.
 konngrav : çıngırak, zil, çan.
     "konngrav kagıldı" (zil çaldı).
 konngur : kahverengi.
 konşu : komşu.
 konuş : yuva, ev, ikametgâh.
 kor : feda, ziyan.
     kor bol - : feda olmak, ziyan olmak.
 kora - : telef olmak.
 kora - : defolmak, defolup gitmek.
 koranç : zarar, ziyan.
 korgaşin : kurşun.
 korgazin : kış mevsiminin başlangıcı
     kün korgazinngge tüşgen közüv : kışın başlangıcı.
 kork - : korkmak.
 korkarak bol - : korkmak.
 korkunçlu : tehlikeli.
 korkuvlu : tehlikeli.
 korkuz - : korkutmak.
 korluk : maya.
 koru - : korumak, sakınmak.
 koruvla - : korumak, sakınmak.
     çibin koruvla - : kuyruğu ile sinek kovalamak.
 koş : çift, iki adet.
 koş : yaylalara kurulan hayvan ağılı ve barmaklar.
     koş sal - : bir yere yerleşip hayvan ağılı kurmak, kamp kurmak.
 koş - : katmak, eklemek, çiftleştirmek.
 koşak : ek, parça.
 koşaklan - : böbürlenmek, nazlanmak, cilve yapmak, kibirlenmek.

- koşaklı et - : kibirlendirmek, nazlandırmak.
- koşun : testi.
- koşun : kiremit.
- kotar - : boşaltmak.
- kotur : uyuz, sivilceli.
- koturbaş : tek başına kalan, yalnız.
- koy : koyun.
- koy col : saman yolu.
- koy - : bırakmak.
- koyan : tavşan.
- koyan avrur : sara hastalığı.
- koyçu : koyun çobanı.
- koz : ceviz.
- kozga - : tahrik etmek, uyarmak, karıştırmak.
- kozgal - : heyecanlanmak, karışmak, uyarılmak ayaklanmak.
- kozgaluv : karışıklık, heyecan ayaklanma.
- kozla - : yumurtlamak, doğurmak.
- kozlav : doğum.
- kozlavsuz : kısır.
- kozu : kuzu.
- kozu - : tahrik etmek, "caşını kozusang çabar, itni kozusang kabar." (delikanlıyı tahrik etsen saldırır, köpeği tahrik etsen ısıtır.)
- kozut : alay etmek, eğlenmek.
- köb : çok.
- köb - : şişmek.
- köbdür - : şişirmek.
- köbel - : çoğalmak.
- köbey - : çoğalmak.
- köç - : göçmek, göç etmek.
- köçer ağaç : dingil.
- köçgünçü : göçmen, muhacir.
- köçür - : göçürmek.
- köçür - : tercüme etmek, "cazuvnu Orus tilden Tav tilge köçürdü." (yazıyı Rusçadan Karaçaycaya çevirdi.)
- köçüv : geçit, ırmağın geçit yeri.
- köger - : yeşermek.
- köget : meyve.
- kögürçün : güvercin.
- kök : gök yüzü.
- kök : mavi, yeşil.
- karaldım kök : koyu mavi.
- carık kök : açık mavi.
- kökbaş : bir tür çiçek.
- kökbaş üy : çatısı çinko kaplı ev.
- köken : çalılık, fundalık.
- kökle - : teyellemek.
- köksül : mavimsi.
- köksüldüm : mavimtirak.
- köktaş : göz taşı.
- kökürek : göğüs.
- köl : göl.
- köl : gönül.
- köl aşa - : uğraşmak, didinmek, çalışmak.
- köl aşab : özenerek, itina ile.
- köl bas - : teselli olmak, teselli etmek.
- köl ber - : moral vermek.
- köl caz - : ferahlatmak, moral vermek.
- kölü cazıl - : morali düzelmek.
- köl çapır - : teselli vermek.
- köl et - : umutlanmak.
- kölge çab - : bayılmak, kendinden geçmek.
- kölge kel - : tahmin etmek.
- köl kara bol - : darılmak, sitem etmek.
- köl kara et - : ara bozmak, birbirine düşürmek.
- köllen - : heyecanlanmak, coşmak.
- köl sal - : alışmak.
- köl salmay : üstünkörü, isteksizce.
- kölsüz : cesaretsiz.
- köl tab - : cesaret etmek.
- kölü barma - : canı çekmemek, isteksiz olmak.
- kölü kal - : küsmek. darılmak.
- köl kaldı bol - : küsmek.
- kölü keng - : memnun olmak, hoşnut olmak. köl kengdir - : alay edip sevinmek.
- kölüne cara - : memnun etmek, hoşnut bırakmak.
- kölüne cet - : memnun etmek, memnun kalmak.
- kölüne çab - : bayılmak, kendini kaybetmek.
- kölge caravlu : gönül okşayan.
- kölüne uşaguvlu bol - : birinin hoşuna gitmek.
- kölü költürül - : cesaretlenmek.
- kölüne kir - : bayılmak.
- kölüne tiy - : kalbine dokunmak, üzme.
- carık köllü : neşeli, mutlu.
- katı köllü : merhametsiz, acımasız.
- ullu köllü : kibirli, çok gururlu.
- köl al - : niyetlenmek, niyet etmek.

kölek : gömlek.
 kölekge : gölge.
 költür - : kaldırmak, taşımak.
 köm - : gömmek.
 köme : kızamak.
 kömevül : girdap.
 kömük : köpük.
 kömür : kömür.
 kömürse - : yanmak, yemeğin dibi tutmak.
 könçek : pantolon.
 iç könçek : külot.
 könçeklik : yağma, talan.
 köndelen : enine, yanlamasına.
 köpçek : eyer yastığı.
 köpçek : tekerlek topu.
 köpür : köprü.
 kör : mezar, "adam körürün körmey köşüne
 kirmez." (insan göreceğini görmeden
 mezarına girmez.)
 kör - : görmek.
 kördevük : göz taşı.
 köre : göre, nazaran.
 körgüz - : göstermek.
 körpe : iki üç aylık kuzu derisi.
 körpey - : gürleşmek, sıklaşmak.
 körük : körük.
 kösev : köz, yarı yanmış odun.
 köten : kalça, kıç.
 köten : kibir.
 köten et - : kibirlenmek, hor görmek.
 kötenli : kibirli.
 kötenli bol - : burnu büyümek, kibirlen-
 mek.
 kötür : kaldırmak.
 kötürem : tembel.
 köz : göz.
 köz açuv : eğlence.
 köz baylan - : karanlık olmak.
 köz baylanngan közüv : akşam karan-
 lığı.
 közge kum ur - : aldatmak, dolandır-
 mak.
 köz kak - : göz kırmak.
 köz kıs - : uyuklamak, şekerleme yap-
 mak.
 köz cetdir - : göz atmak, ilgilenmek.
 köznü uçhara cetdir - : üstünkörü bak-
 mak.
 köz kakgıncı : göz açıp kapayınca
 kadar.

közbav : sihir, aldatmaca.
 közbavçu : sihirbaz.
 közlev : pınar, kaynak.
 közlük : gözlük.
 közüldürevük : dürbün.
 közür : kumar, kâğıt oyunu.
 közüv : sıra, zaman, esna.
 bir közüvde : bazan.
 közüv kaytar - : intikam almak.
 kuba : açık sarı, sarıya yakın renk.
 kubabet : solgun yüzlü.
 kubas : işlenmiş sığır, derisi.
 kabul - : kendini beğenmek, kasılmak.
 kubuz : kasmtı, kibirli.
 kucur : acaip, tuhaf, garip.
 kucurluk : tuhaflık, gariplik.
 kuçak : kucak.
 kuçakla - : kucaklamak.
 kudoru : kuru fasulye.
 kuka : dalkavuk.
 kukalan - : kendini beğenmek, böbürlenmek
 kul : kul, köle, insan, adam,
 kulak : kulak.
 kulakga al - : önemsemek, önem vermek.
 kulakga alma - : umursamamak.
 kulak iy - : dinlemek, kulak vermek.
 kulagı bek : ağır işiten.
 kulak ot : ateşleme kapsülü.
 kulak ot al - : içki içmek.
 kulak otlu bol - : sarhoş olmak.
 kulak tik - : dikkat etmek, önemse-
 mek.
 kulak : sarp vadi, boğaz.
 kulak üzül - : dağlardan çığ kopması.
 kulan : yabanî geyik cinsi.
 kulatüz : kır, bozkır.
 kulda : toprak kesmik.
 kullan - : hizmet etmek.
 kulluk : vazife, hizmet, görev.
 kulluk et - : hizmet etmek, çalışmak.
 kullukçu : hizmetçi.
 kulunkuş : baykuş.
 kum : kum.
 kum tüz : çöl.
 kumaç : kumaş.
 kumgan : ibrik.
 kumursha : karınca.
 kunacin : doğurmamış kısrak, inek.
 kunduz : kunduz.
 kunduz ilevün ber - : dövmek, patak-
 lamak.

kur - : kurmak.

kura - : düzenlemek, tertiplemek.

kuraşdır - : düzenlemek, tertiplemek.

kurç : çelik.

kurç katdır - : çeliğe su vermek.

kurçok : kapı sürgüsü, kilit.

kurğak : kuru, kurak.

kurğaksı - : kurumak.

kurmaç : patlamış mısır.

kurman : kurban.

kurmanlık et - : kurban adamak, kurban kesmek.

kursavay : gezgin, turist, yabancı.

kurşala - : çevirmek, çembere almak.

kurşov : çember.

kurt : meyve kurdu.

kurtha : cadı, yaşlı kadın.

kuru : boş, sade, yalnız.

kuru kal - : mahrum olmak.

kuru da : hep, her zaman.

kuru - : eksilmek, yok olmak.

kurujka : maşrapa.

kuruk : ip, sırk.

kurulay : boş, kuru.

kurulay kal - : eli boş kalmak, bir şeyden mahrum kalmak.

kurulda - : guruldamak.

kurum : karanlıkla aydınlık arası.

inngir kurumu : akşamki alaca karanlık.

tang kurumu : şafak sökmeden önceki aydınlık.

kurum : kurum.

kuruş - : tutulmak, felç olmak.

kuruşdur - : dolandırmak.

kus - : kusmak.

kusarı kel - : kusacak gibi olmak.

baş kus - : ekinin başak vermesi.

kuş : yırtıcı kuşların genel adı.

tav kuş : kartal.

kuş - muş : samimiyet.

kuş - muş et - : dedi kodu etmek, fısıldaşmak.

kuş - muş cürüt - : samimi olmak.

kuşhan barmak : yüzük parmağı.

kutam : grup, topluluk, bölük.

kutas : simsiyah saç.

kuthar - : kurtarmak.

kutlu : uğurlu, bereketli.

kutsuz : iğrenç, tiksindirici.

kutuk : süs kabağı, "çıgarnı katında kutuknu sagınma." (kelin yanında kabaktan bahsetme.)

kutul - : kurtulmak.

kutul - : bitirmek.

aşab kutul - : yiyip bitirmek.

aytıb kutul - : söyleyip bitirmek.

kutur - : kudurmak.

kuv : çakmak taşı.

kuv : kuş tüyü.

kuv : kurumuş, kupkuru.

kuv terek : kurumuş ağaç.

kuv cer : çöl.

kuv bol - : yok olmak, kurumak.

kuv et - : yok etmek.

kuv - şuv bol - : sessizleşmek, boşalmak.

kuv - : kovalamak.

kuvan - : sevinmek.

kuvanç : mutluluk, sevinç.

kuvar - : sarartmak, kurutmak.

kuvarıl : sararmak, kurumak, solmak.

kuvat - : sevindirmek.

kuvgun : söylenti, haber, şayia.

kuvuk : mesane, idrar torbası.

kuvuk : saman.

kuvuk minçak : kehribar tespih.

kuvurak : çok kurumuş, çok zayıf.

kuvuş : eşya koymak için yapılan duvar gözü.

kuvuş : oyuk.

karnı kuvuş : zayıf, kara kuru.

kuvuşhan : eyerin atın kuyruk altından geçen kayışı.

kuvut : kavrulmuş mısır ya da buğday unu.

kuy - : dökmek.

kuyamak : bir tür omlet.

kuymuş : kuyruk sokumu.

kuyruk : kuyruk.

kuyruk : kalça.

kuyruk duppuş : kalça, kaba et.

kuzgun : kuzgun.

kübe : zırh.

kübe börk : tolga, miğfer.

kübe tüb : Kafkasyalılara özgü gümüş işlemeli kız yeleği, bluz.

kübür : sandık.

kübürçek : kutu, küçük sandık.

küç : güç, kuvvet.

kara küç : kaba kuvvet.

küçden : zorlukla, zor - zor.

küçden - butdan : güç bela, zar zor.

küçle - : işgal etmek, kaplamak.

küçsün - : gönülsüz yapmak, isteksizce yapmak.

küçük : köpek yavrusu.

küküre - : gürlmek, "kök küküreydi." (gök gürlüyor.)

kükürt : kükürt.

kül - : gülmek.

kül : kül.

külge kirib tur - : avare gezmek, ıvır zıvırla uğraşmak.

külayak : ağır hareket eden kimse.

külkü : gülme, eğlence.

külkülük : komik.

külkülük bol - : komik duruma düşmek.

külte : ekin bağı, demet, tomar.

külte külte açha : tomarla para.

kültüm : morluk, çürük.

kara kültüm : çürük, here, morluk.

kümüş : gümüş.

kün : gün.

başkün : pazartesi.

gürgekün : salı.

baraskün : çarşamba.

ortakün : perşembe.

bayırnkün : cuma.

şabatkün : cumartesi.

ıyihkün : pazar.

kün : güneş.

künbathan : batı.

künçıkğan : doğu.

künbet : güneye bakan dağ yamacı.

kündeş : kuma.

kündüz : gündüz.

künlük : şefsiye.

künnüm : dağ yamacı.

künorta : öğle.

küntayak : güneş ışığı.

küpes : baş örtüsü, eşarp.

küre - : küremek.

kürek : kürek.

ındır kürek : harman savurmak için kullanılan kürek.

kürek biyçe : yağmur yağdırmak için yapılan eski Karaçay törenlerinde kadın elbisesi giydirilen kürek.

küren : çiçeğin taç kısmı.

küren : hale, halka.

küren bol - : daire şeklinde dizilmek.

küren : kahve rengi, koyu renk.

küren tart - : rengi koyulaşmak.

küreş - : uğraşmak, mücadele etmek.

küreş : mücadele, uğraş.

kürke : hayvan ini.

kürt : rüzgârın yığıdığı kar yığını.

kürt üzül - : çığ kopması.

kürüç : dış budak ağacı.

küse - : özlemek, arzu etmek, hasret kalmak

"Kavkazın tavların küsey öldü Biymirza" (Kafkas dağlarına hasret kalarak öldü Biymirza.)

küşlü : acı.

küt - : gütmek.

kütey : mymıntı.

kütü : evcil, ehlileştirilmiş.

kütürem : çelimsiz, cılız.

küv : ağıt.

küvelçen : ateşte yanan deride meydana gelen kızarıklık.

küy - : yanmak.

küy : ağıt.

küy : biçim, şekil, metot.

ol küyde : o şekilde.

alda küyde : önceden, eskiden.

küye : güve.

küyöv : damat.

küyöv nöger : sağdıç.

küysün - : gönüllü olmak, istemek.

küysüz : katı yürekli, merhametsiz.

küyüz : halı.

küyüz sok - : halı dokumak.

küz : sonbahar.

küzgü : ayna.

küzlük saban : nadasa bırakılmış tarla.

— L —

lagım : hile.

lagımçı : hilekâr.

lahor : sohbet.

lahor et - : sohbet etmek.

lampa : lâmba.

lapyan : afyon.

lavdan : ipek.

lebje : Karaçay yemeklerinden tavuk çorbası.

leş - mış : hantal.

loban : köstebek.

— M —

ma : işte, "Botaşları üyeleri ma alaydadı."
(Botaşları evleri işte oradadır.)
maca : çekirge.
macal : iyi, "baytalları macalların kesine sayladı." (kısrakların iyilerini kendine seçti.)
macar - : becermek, halletmek.
madar : çare, imkân.
madar et - : imkân yaratmak, çare bulmak.
"iş ol madarlardan özgandı." (iş işten geçmiş.)
magadan : maden.
magana : mana, anlam.
mahta - : övmek.
mahtan - : övünmek.
mahtançak : övünmeyi seven, fazla övünen.
mahtav : övgü.
mahtavluk : övülecek taraf, övme sebebi.
maka : kurbağa.
makam : müzik.
makır - : melemek.
makırda - : miyavlamak.
makırdav : miyavlama.
mal : küçük ve büyük baş hayvanlar.
mal kanat - : hayvan kesmek.
mal iç : işkembe.
mal gıbyı : kene.
malçı : hayvan yetiştiricisi.
malçılık : hayvancılık.
Malgar : Gürcü - Mingrel bölgesi.
Malgarlı : Gürcü - Mingrel halkından kimse.
malköz : tamahkâr, aç gözlü.
Malkar : Elbruz dağının kuzeydoğu eteklerindeki topraklar.
Malkarlı : Karaçaylıların Malkar boyundan olan kimse.
malta - : çiğnemek, ezmek.
mamır : rahat, huzurlu.
mammat : karşılıklı yardımlaşma.
mammat aş : Karaçay düğünlerinde erkek tarafından kız tarafına gönderilen yemek.
mamuk : pamuk.
mamuraç : ayı yavrusu.
mankuş : sersem, salak, saf.
mangka : atlarda görülen ruam hastalığı.
mangka burun : sümüklü burunlu.

mangılay : alın.
mangılay kıyın : helal emek, alnteri.
mangra - : melemek.
mangramaz : dört yaşında koç, teke.
mans : öküz derisinden ip.
mant : dul avrat otu.
mantbaş : dul avrat otu.
mara - : gözetlemek, nişan almak.
maral : dişi geyik.
maravçu : avcı.
marca : haydi, "A marca cigitle, keteyik."
(haydi yiğitler gidelim.)
marcan : mercan.
marda : miktar, ölçü, sınır, doz.
mardasında koy - : ölçüsünde bırakmak.
bir da mardasız : çok, pek çok.
mardanı tışında : çok fazla, anlatılamayacak derecede.
marka : eti gelişen süt kuzusu, oğlak.
marla - : gözetlemek, nişan almak.
maske : küçük köpek, fino.
maşına : tren, motorlu taşıt.
maşına col : tren yolu.
maşına cav : mazot.
maşok : çuval.
matal : anlam, mana.
"başın ho degen matalda çaykadı."
(başını evet anlamında salladı.)
matalı : bu gibi, benzeri, "koluna işkok matallı bir tayak alıb bizni korkuzdu."
(eline tüfeğe benzer bir sopa alıp bizi korkuttu.)
matuh : beceriksiz.
matuhluk : beceriksizlik.
may : yağ.
maymöz : Amerikan bezi, muşamba.
maymul : maymun.
mayna : işte.
mayor : at cinsi.
mayrış - : eğilmek, bozulmak.
mayrışdır - : eğmek, buruşturmak, bozmak.
mazallı : iri, büyük muazzam.
meçuka : tüfek.
mejgit : cami.
melhum : bereketli, bolluk içinde.
melte : bal mumu.
men : ben (I. tekil şahıs zamiri).
merke : terazi.
mesi : ayağa giyilen mes.
meşhut : gübre.

mıçhı : testere.

mıçhı umur : talaş.

mıçı - : gecikmek, yavaş hareket etmek.

mıdah : hüznü, kederli, üzgün.

mıdah bol - : üzülmek, hüznülenmek.

mıdahlan - : kederlenmek, hüznülenmek.

mıdahlık : hüznü, keder.

mıdih : kor parçası, köz.

mıjık : zayıf, uyuz at.

mıkkıl : çelimsiz, zayıf, cılız.

mıkkıllan - : solmak, kurumak.

mılı : yaş, nemli, ıslak.

mılı tart - : ıslanmak, nemlenmek.

mıllık : vücut, gövde.

mıllık at - : üzerine atılmak.

mıllık : leş.

mınça : bu kadar, böyle.

mınçak : boncuk, tespih.

mında : burada.

mıngay - : kederlenmek, tasalanmak.

mıngılan : bir tür ot, ban otu.

mıngırav : aptal, sersem, deli.

mırdı : bataklık.

mırtazak : muhafız, zabıt.

mısağat : değer biçme, kıymet belirleme,
bir şeyin değerine toplu olarak karar
verme.

mıshal et - : düşünüp ölçüp biçmek.

mıstı : ekşi.

mısta ayran : ekşi yoğurt.

mıstındav : ekşi.

mıtçı : nemli.

mıtçı tart - : nemlenmek.

mıtı : parça, şey.

mıtır : miskin, tembel.

mıyı : beyin.

mıyık : bıyık.

mıgidav : içine tohum konulan tahta çanak.

min - : binmek, yükseğe çıkmak.

minara : minare.

mindev : parça, tane.

ming : bin.

on ming : on bin.

minngi : ebedi, sonsuz.

Minngi Tav : Elbruz dağı.

mirçi : genç koç.

mişav : cansız, uyuşuk, şaşkın.

miyala : cam.

miyik : yüksek.

miz : çuvaldız, büyük iğne.

mizam : düzen, nizam.

mızan : geç doğan kuzu.

mizere : bir tür kumaş.

mor : mor.

mort : küf.

mort bol - : küflenmek.

mort bışlak : küflü peynir.

mölek : melek.

möreze : yağda pişirilen peynir yemeği.

mucura : ucu sivri sopa, mızrak.

mugur : mahzun, ümitsiz.

muguştuk : kol kemiği.

muhar : obur.

mukkur : kambur.

mukladis : mıknatıs.

mukut : küf, nem.

mukut bol - : küflenmek.

mulda : atın iki omuz arası, yele, ense.

mulhar : kuru ot artığı.

munda : burada, bunda.

murat : arzu, istek, ümit.

muratına cet - : isteğine kavuşmak.

muratın toldur - : ümit edilen şeyleri
başarmak.

murcar : sedir, çoban yatağı.

mursa : ısırgan otu.

murı : kırıntı, küçük parça.

murı bol - : ufalanmak.

murukgu et - : oyalanmak, gecikmek, gecik-
tirmek.

murula - : doğramak, parçalamak.

murulda - : homurdanmak, mırıldanmak.

muruldav : homurtu, mırıldı.

muruldavuk : homurdanıp duran.

mustuk : yay, kavis.

muştuk : ağızlık, tütün tabakası.

muthuz : soluk, renksiz, karanlık.

muvadzin : müezzin.

muval bol - : kurumak, solmak.

mükül bol - : pişman olmak, suçunu itiraf
etmek.

mülk : mal, mülk.

münngüre - : böğürmek, bağırmak.

mürzöv : tahıl, hububat, ürün.

müyüş : köşe.

müyüz : boynuz.

— N —

naças : alçak, namussuz.

nagan : tabanca.

- nakırda : şaka.
 nakırda et - : şaka yapmak, kur yapmak.
 nakut - nalmaz : yakut, elmas gibi değerli taşlar.
 nal : at nahı.
 nal ur - : nallamak.
 nal kışağ : kerpeten.
 namıs : şeref, namus.
 namıs et - : utanmak, çekinmek.
 nanı : sevgili.
 nank : ahu dudu.
 kara nank : böğürtlen.
 nar : sedir, divan.
 narat : çam ağacı.
 narduv : çörek, ekme.
 narşa : salatalık.
 Nart : Kafkasyalıların ataları sayılan mitolojik insanlar.
 nartüh : mısır.
 nasıb : şans, nasip, kismet.
 nasıbı tut - : şanslı olmak.
 nay - nay et - : gevelemek, kem küm etmek.
 naz : lâdin ağacı.
 ne : ne (soru zamiri).
 ne... ne ... : ya ... ya ...
 "ne alayga bar, ne da ızınga kayt."
 (ya oraya git, yada geriye dön.)
 neçik : nasıl.
 nellay : nasıl.
 nellay bir : ne kadar.
 neme : şey.
- O —
- oba : mezar.
 obur : kötü ruh, cin, hortlak.
 obur : sinsi, becerikli, kurnaz, büyücü.
 ocak : baca 'üynü ocağından tütün çıgadı."
 (evin bacasından duman çıkıyor.)
 odal : bir bitki türü. (öksürük otu)
 ogarı : yukarı.
 ogartım : yukarıdan doğru.
 ogay : hayır, itiraz.
 ogese : yoksa, aksi taktirde.
 oguna : dahi, bile anlamında tekit edatı.
 erlay oguna : hemen, çabucak.
 ogunak : tekit edatı.
 ogunakga : tekit edatı.
 ogur : kutluluk, bahtiyarlık.
 ogura - : memnun olmak, sevinmek.
- ogurlu : merhametli, iyi kalpli, kutlu saadetli.
 ogursuz : huysuz, merhametsiz, meymenetsiz.
 ok : kurşun, mermi.
 oka : sırma.
 oka börk : gelin tacı.
 oka çaluv : sırma şerit.
 oku - : okumak.
 oku - : anırmak, "eşek sozub okuydu."
 (eşek uzun uzun anırıyor.)
 ol : o (3. tekil şahıs zamiri.)
 oltan : ayakkabının tabanına konulan kösele.
 oltur - : oturmak.
 omak : gösterişli, yakışıklı, güzel, şık.
 omaklan - : böbürlenmek.
 omurav : omurga.
 omurav cilik : omurilik.
 onov : fikir, öğüt, karar, tavsiye.
 onov et - : kararlaştırmak, karar vermek.
 onovlaş - : kararlaştırmak.
 onovçu : Çarlık döneminde Rus hükûmetinin Karaçaydaki temsilcisi, idareci.
 ong : sağ taraf.
 ong : kismet, hayır.
 ong bol - : kismet getirmek, hayır getirmek.
 ongu tüş - : başarmak, başarılı olmak.
 ongun al - : kemirmek, eritmek.
 ongsuzuna tayan - : gücü kuvveti kesilmek.
 ong - : refaha ermek, mutlu olmak.
 ong - : solmak.
 ongalthan : husye, yumurtalık.
 ongar - : mutlu etmek, sevindirmek.
 onglu : güçlü, kuvvetli, güç sahibi.
 ongsun - : rağbet etmek, inayet etmek.
 oprak : elbise, kıyafet, giyim.
 or - : biçmek.
 oram : sokak, cadde.
 baş oram : ana cadde.
 orayda : Karaçay şarkılarının ara kısımlarında tekrar edilen nakarat.
 orayda tart - : müziğe ağızla eşlik etmek.
 Tegey orayda : Karaçay - Malkar düğünlerinde gelin getirirken söylenen sözsüz müzik.
 oraza : oruç.
 oraza tut - : oruç tutmak.
 oraza aç - : iftar etmek, oruç bozmak.

orça : ara.
 orça et - : ayırmak.
 ornal - : yerleşmek, yer almak, "Karaçay halk Minngi Tavda ornalıbdı." (Karaçay halkı Elbruz dağında yerleşmiştir.)
 ornaşdır - : dizmek, yerleştirmek.
 ornat - : yerleştirmek.
 terek ornat - : ağaç dikmek.
 orta : orta.
 kün orta : öğlen.
 keçe orta : gece yarısı.
 ortak : ortak "ortak ögüzden cangız buzov aşlı." (ortak öküzden tek buzağı daha iyidir.)
 orun : yer, mevki, yatak.
 at orun : ahır.
 tavuk orun : kümes.
 orun cabuv : çarşaf.
 orun sal - : yatak sermek.
 orunduk : karyola.
 orunduk kulak : karyolanın baş kısmı.
 Orus : Rus, Rusya.
 Oruşlu : Rus.
 orus cötel : verem.
 orus avruv : zührevî hastahklar.
 osal : kötü, işe yaramaz.
 osiyat : vasiyet.
 osmakla - : merak etmek, ağız aramak.
 ospar : gururlu, kibirli.
 osuy : vasi.
 ot : ateş.
 ot et - : ateş yakmak.
 ot tamız - : ateş yakmak.
 ot buga : lokomotif.
 ot : zehir.
 ot : barut.
 otan : vatan.
 otar : otlak, mera, yayla.
 otcaga : ocağ.
 otla - : otlamak.
 otlav : çayır, otlak.
 otluk : çakmak.
 otluk taş : çakmak taşı.
 otov : oda.
 otun : odun.
 ov bol - : kötü duruma düşmek, sefilleşmek.
 ov şav ete çaşa - : sefalet içinde yaşamak.
 oy : fikir, düşünce.
 oy - : yıkmak.
 oyul - : yıkılmak.

oyla - : düşünmek, plan yapmak.
 oylaş - : uygun hareket etmek, düşünmek.
 oymak : dikiş yüksüğü.
 oysura - : kendinden geçmek.
 oyum : plân, düşünce, fikir. "oyumsuz atlagan acalsız ölür." (plansız adım atan ecelsiz ölür.)
 oyumga kel - : karara varmak, fikir sahibi olmak.
 oyuv : nakış, işleme.
 oz - : geçmek.
 ozdur - : geçirmek.
 ozgun : edepsiz, terbiyesiz.

— Ö —

öç : mükâfat, bahis.
 öç sal - : bahse girmek, ödül koymak.
 öç bol - : musallat olmak.
 öçeş - : bahse girmek.
 öçeşüv : bahis.
 öchege et - : bilerek, kasten yapmak.
 öçük - : musallat olmak.
 öçül - : sönmek.
 öçült - : söndürmek.
 öçür - : söndürmek "otnu ürgeren öçürür, honşunu türtgen köçürür." (ateşi üfle-yen söndürür, komşuyu rahatsız eden başka yere taşındırır.)
 öge : üvey.
 ögüz : öküz.
 öhtem : gururlu, yüce.
 öhtemlen - : gururlanmak, mağrur olmak.
 öksüz : öksüz.
 ökül : vekil, avukat.
 ökün - : pişman olmak.
 ökür - : böğürmek.
 öl - : ölmek.
 ölür tüğü çık - : iyice yaşlanmak.
 ölçe : ölçü.
 ölçele - : ölçmek.
 ölemen : cimri, pinti.
 ölet : salgın hastalık. "örtenden kalgan ölet-den da kalır." (yangından kurtulan salgın hastalıktan da kurtulur.)
 ölküç : ödünç.
 ölüg : ölü, ceset.
 ölüm : ölüm.
 ölürot : zehir.
 önge : başka, diğer.

öngeç : yemek borusu.
 öngele - : yadırgamak, benimsememek.
 önküç : borç, ödünç.
 öpke : akciğer.
 öpke avruv : verem.
 öpke - bavur : sakatat.
 öpkesine öt - : girtlağına yapışmak.
 öpkele - : küsmek, darılmak.
 öre : dik.
 öre tur - : ayağa kalkmak, ayakta durmak.
 öre kob - : ayağa kalkmak.
 örecaga : dik yaka.
 öresine : dikine, dikine yükselen. "Karaçayın tögergin öresine tavla kurşalabdı." (Karaçay'ın çevresini dikine yükselen dağlar kuşatmıştır.)
 öretin : ayakta, yukarı doğru dikine "erincek öretin cuklar, catıb işler." (tembel ayakta uyur, yatarak çalışır.)
 öreturuk : kökü kuruyup devrilmeden duran kurumuş ağaç.
 örge : yukarı.
 örle - : tırmanmak, yükselmek.
 örleş : otlak.
 örten : yangın.
 örü : yemek vakti dışında ayaküstü atıştırılan yemek.
 örüş : yokuş.
 ös - : büyümek, gelişmek.
 ösdür - : büyütme.
 öşün : göğüs.
 öşünlük : at eyerinin göğüs kayışı.
 öt : cesaret.
 ötlü : cesur.
 ötsüz : korkak.
 öt - : geçmek.
 ötene : döl yatağı, son.
 ötgür : kibirli, kararlı, ateşli.
 ötmek : ekmek.
 ötorun : safra kesesi.
 ötürük : yalan.
 ötürük ayt - : yalan söylemek.
 özden : Karaçay - Malkar toplumunda ikinci sınıf soylular, asilzade.
 özdenlik et - : iyilik etmek, ikramda bulunmak.
 özek : merkez, esas, asıl.
 özek al - : açlığını bastırmak.
 özen : vadi.
 özen tuban : vadileri kaplayan bulut.

özenngi : üzengi.
 özge : başka.
 özge va : ama, fakat.
 özger - : değişmek.
 özüv : yaka.

— P —

paça : paşa.
 padrajan : domates.
 pahmu : yetenek.
 pahmulu : yetenekli.
 palah : felâket.
 palahga kal - : başı belaya girmek.
 palapan : dev yapılı, iri.
 palton : palto.
 palton cavluk : örtü, şal.
 pamezey : pazen kumaş.
 para - çara : paramparça.
 para - çara et - : parçalamak.
 pariy : çoban köpeği.
 patava : delil, kanıt.
 patçah : padişah, Rus çarı.
 peç : fırın.
 petegen : gaz yağı.
 pırgavun : namussuz, alçak.
 pırhılda - : burnundan soluk vermek, puflamak.
 pışılta - : peltek konuşmak.
 pil : fil.
 prevlen : Karaçay köylerinde Rusların idare binası.
 prustop : Rus emniyet amiri.
 purç : kara biber.
 pusu : sarkık, gevşek.
 pusu bol - : sarkmak, gevşemek, sönmek.
 put : yaklaşık 16 kg.lık ağırlık ölçüsü.

— R —

rahat : rahat.
 ran : kaya oyuğu.
 rasa : eğrelti otu.
 razı bol - : razı olmak.
 razılık bildir - : teşekkür etmek.

— S —

saba : tüfek namlusu, silah.
 savut - saba : silah.
 sabak : çöp, sap.
 saban : tarla.
 saban ağaç : kara saban.

- sabançı : çiftçi.
 sadak : ok.
   sadak caya : yay.
 sadaka : sadaka.
   sadakaçı : dilenci.
 sadraç et - : yontup biçim vermek.
 sagak bez : bademcik.
 sagal : parça parça.
 sagalla - : parçalamak.
 sagat : saat.
   bu sagatda : şimdi.
 sagay - : dikkat etmek.
 sagayt - : dikkatini çekmek.
 sagın - : anmak, hatırlamak, düşünmek.
 sagış : düşünce.
   sagış et - : düşünmek, hatırlamak.
 sagüncü : yük, bagaj.
 sahtiyan : işlenmiş deri, maroken. •
 sak : dikkat, tedbir, dikkatli, tedbirli.
   sak bol - : dikkatli olmak.
 sakav : peltek.
 sakav : at hastalığı.
 sakla - : beklemek, korumak.
   “meni üyde sakla.” (beni evde bekle)
   “calkını börüleden sakla.” (at sürüsünü
   kurtlardan koru.)
 saklavul : bekçi, gözcü.
 saklık : tedbir, ihtiyat.
 sal - : koymak.
   salıb bar - : çıkıp gitmek.
 sal ağaç : ölünün taşındığı tahta.
   sal bol - : ölmek.
 salah : selâ.
   salah tart - : selâ vermek.
 salam : saman.
   salam bay : samanlık.
 salam : selâm.
   salam ber - : selâm vermek.
 salamelik : sığır hastalığı, kolera.
 salat : maya.
   salat boza : alkollü Karaçay bozası.
 sahn - : sarkmak.
 sahnıdır - : sarkıtmak.
 salkın : serin, gölge.
 salkınlık : gölgelik, şemsiye.
 salpı : sarkık, sönmük.
 salpılan - : keyifsiz olmak, keyfi bozulmak.
 salta : ağır çekiç.
 samarkav : şaka, alay.
   samarkav et - : alay etmek, küçük
   düşürmek.
 samarkavla - : şaka etmek, alaylı konuş-
   mak.
 samır : çoban köpeği.
 sampal : tetik.
 san : vücut.
 san : sayı, miktar.
   san et - : önemsemek, önem vermek.
 sana - : saymak.
 sanav : sayı, rakam.
 sancuh : şerit.
 sança : budala, alık, saf.
 sandıra - : saçmalamak, uykuda sayıkla-
   mak.
 sandırak : saçma, anlamsız.
 sanla - : parçalamak.
 sanla - : dedikodu etmek, çekiştirmek.
 sanlı : iri yapılı, kuvvetli.
 sansız : önemsiz.
   sansız et - : önem vermemek, ilgilen-
   memek.
 sansız : sayısız, çok.
   sansız - sanavsuz : sayısız, pek çok.
 sant : gevşek, uyuşuk, ilgisiz.
   sant et - : sayıklamak.
   sant - mant : saf, salak.
 santa : yarım akıllı, hafif kaçık.
 sangrav : sağır.
 sangsıt - : sağır etmek, gürlüdemek.
 sapar : oruçlu olmayan, seferi.
 sapran : sarımsak, sarımsı renk.
 saptagay : sap, çöp.
 saraş : sahur vakti.
 sarı : sarı.
   sarı cav : tere yağı.
   sarı şinli : sarışın.
 sarın : ağıt, üzüntü, keder.
   sarın tart - : ağıt yakmak.
 sark - : akmak, su akmak.
 sarna - : feryat etmek.
 sarnav : feryat, bağırma.
 sarsmak : sarımsak.
 sartın : ... dolayı ... tarafından, “meni
   sartın alay aytmazga kerekse” (bana
   göre öyle söylememen gerek.)
 saruv : sarılık.
 saruvbek : bir tür cin, hortlak.
 saruvbek : timsah.
 saruvun kes - : midenin ekşimesi.
 sası - : ekşimek.

sasıt - : kulak tırmalamak.

saskı : at sineği.

sat - : satmak.

satıb al - : satın almak.

satuv : ticaret.

sav : sağ, canlı.

sav bol : sağol, teşekkür ederim.

sav kal : hoşçakal.

sav kel : hoş geldin.

savdan ölü : miskin tembel.

sav : sağlam, bütün.

“miyala sınımay sav kalgandı.” (cam kırılmadan sağlam kalmış.)

“sav Karaçaynı tavlarında bolganma.”
(bütün Karaçay dağlarını gezdim.)

sav - : sağmak.

savdüger : tüccar.

savga : hediye, mükâfat.

savgalandır - : ödüllendirmek.

savlay : bütün, tamam, tamamen.

savlay : sağ, canlı olarak.

canım savlay : henüz canım sağ iken...

savluk : sağlık, sıhhat.

savluk : sağmlık, sağlam.

savru : sağrı.

savru - : savurmak.

savumçu : inek ya da koyun sağıcısı.

savut : silâh, âlet.

savut : tabak, çanak, mutfak eşyası.

savut : gümüşe yapılan işleme, savat.

kara savut : savat işleme.

say : sığ, derin olmayan.

say bol - : sığlaşmak, suyu azalmak.

sayak : serseri, boş, avare.

sayakıl : hoppa, havai.

sayav : çuvaldız, biz.

sayın : her.

kün sayın : her gün.

sayla - : seçmek, tercih etmek.

saylav : seçim, tercih.

saz : solgun, donuk.

sazar - : soluklaşmak, donuklaşmak.

sazbet : soluk benizli.

saztoprak : kil.

seb - : serpmek.

sebeb : sebep, fayda.

anı sebebli : o sebepten, o yüzden.

sebeb bol - : faydalı olmak.

sebele - : çiselemek.

sedire - : seyreklemek, sökülme.

sediret - : seyreltmek.

segiz : sekiz.

sekir - : atlamak, sıçramak.

sekirtme : çağlayan.

seleke : alay, hiciv.

seme : semiz, dolgun.

semir - : şişmanlamak, semirmek.

semiz : semiz, şişman.

sen : sen (2. tekil şahıs zamiri).

sença : hol, antre.

senek : dirgen.

senek avuz et - : tarlada biçilen ürünü
dirgenle taşıyabilmek için öbek öbek
toplamak.

senkilçek : salıncak.

sentey - mentey : sendeleyerek, yalpalayarak.

sengilçek : salıncak.

sengilçekde uç - : salıncakta sallanmak.

sengilde - : sallanmak.

sepkil : çil, ben.

ser : bunak, şımarık.

ser bol - : bunamak.

ser et - : şımartmak.

serguna : ahk.

serivün : sakın.

serivün bol - : sakinleşmek, yavaşla-
mak.

avruganı serivün bol - : ağrısı azalmak,
hafiflemek.

serme - : kapmak, vurup yıkmak.

sermeş - : mücadele etmek.

sermeşüv : savaş mücadele.

sernek : kibrit.

seskeklen - : telaşlanmak, heyecanlanmak.

seskekli : telâşlı, heyecanlı.

seyir : ilgi çekici, muhteşem, şahane.

seyir alamat : ilginç, şahane.

seyirlik : ilginç, şahane.

seyirsın - : hayran kalmak, şaşırmaq.

sez - : hissetmek, sezmek.

sıbdır - : emdirmek, sindirmek, içirmek.

sıbdırıl - : süzülme, kaymak.

sıbirthı : kırbaç.

sıbızgı : kaval.

sıbızgı : tüfek namlusu.

sıdır - : sıyırmak, derisini yüzmek.

sıdırgı : sade, yalın.

sıdırıl - : sıyrılmak, yüzülme.

sıgın : tezek.

sılsıl - : yarmak.

sıla - : okşamak.
sıla - mıla : ağzına kadar dolu.
sılıcıra - : süzülme, kaymak.
sılıhur : sersem.
sılık : kirli, pis, adi, bayağı.
sılık et - : kirletmek.
sılıt : bitkin.
sılıt bol - : bitkinleşmek, kendinden geçmek.
sılıt et - : hırpalamak, canını çıkarmak.
siltav : bahane.
siltavga sal - : bahane etmek.
kurgak siltav : boş bahane.
sımarla - : göz ucuyla süzmek.
sımarla - : süslemek, bezemek.
sın : mezar.
sın taş : mezar taşı.
sın : unvan, paye.
sın - : kırılmak.
sın kat - : dimdik durmak, dikilmek.
sına - : denemek, tecrübe etmek.
sıncır : zincir.
sınçı : ileri görüşlü keskin gözlü.
sınçıkla - : topalamak, şikayetçi olmak.
sınçıklı : her şeye kusur bulan, beğenmeyen.
sındır - : kırmak.
sınsı - : ima etmek.
sınsı - : ağlar gibi sesler çıkarmak.
sıntıl : cılız, çelimsiz.
sınnar : tek, bir tane.
sıngılıda - : cilve yapmak, kırtmak.
sıpat : görünüş, sıfat.
sıpırt - : gizlice yürütmek, aşırmaq, atlatmak.
sıppa : çocuğun çişini yapması için beşiğin altına konan kap.
sıppa : hortlak, iskelet.
sır - : seyrek dikmek.
cuvrgan sır - : yorgan kaplamak.
sır - : kuşatmak.
sırıl - : kuşatılmak.
sıra : bir tür içki.
sırğa : küpe.
sırkuv : yaramaz, şımarık, hoppa.
sırlan - : takılmak, katılmak.
sırpın : kılıç
sirt : sırt, yamaç, tepe.
sirt : sırt, arka.
sirtından cat - : sırtüstü yatmak.
sirt uzununu : omurga.

sıt - : ezmek, boğmak.
sıtıl - : ezilmek, boğulmak.
sıy : saygı, hürmet, itibar, şeref.
sıy ber - : hürmet etmek, değer vermek.
sıyın kör - : hürmet etmek.
sıyılı kör - : değer vermek.
sıy tart - : kibirlenmek, böbürlenmek.
sıy teple - : alçalmak, lekelenmek.
sıydam : düz, pürüzsüz, hoş, güzel.
sıyın - : sığmak.
sıyngısız : muazzam, pek büyük.
sıyır - : elinden almak, zorla almak.
sıyırthıç : kısıkaç.
sıyıt : feryat.
sıyyla - : ağırlamak, hürmet etmek.
sıyılı : asil, şerefli, hürmete lâyık.
sıypa - : okşamak.
sılab sıypa - : sevip okşamak.
sıysız : ahlâksız, şerefsiz, edepsiz.
sız : çizgi.
sız - : çizmek.
sızgır - : ıslık çalmak.
Sibir : Sibirya.
sibir - : süpürmek.
sibirtgi : süpürge.
sil - : aşındırmak, kesmek.
silde - : fırlatmak, atmak.
silde - : yalan söylemek, palavra sıkmak.
silegey : salya.
silkindir - : sallamak, titretmek.
silti suv : çamaşır yıkamak için külle kaynatılan su.
simsire - : aniden dikilmek, şaşırıp kalmak, kımıldamadan durmak.
singir - : sindirmek, hazmetmek.
sipi : bir tür söğüt.
sir : dik.
sir bol - : dikilmek, dikili durmak.
sir kat - : dimdik durmak.
sirel - : dikilmek, ayakta durmak.
sirke : bit yumurtası.
siy - : işlemek.
siz : siz (2. çoğul şahıs zamiri)
sogum : kesim.
soguş : harp, muharebe.
soguş - : vuruşmak, harbetmek.
sohan : soğan.
tüb sohan : soğanın kök kısmı.
baş sohan : soğanın yeşil kısmı.

- sohta : kara ciğer ve baharatla yapılan bir tür Karaçay sucuğu.
- sohta : okul talebesi.
- sok - : müzik aleti çalmak "Elmirza kobuznu aruv sogadı." (Elmirza akordiyonu güzel çalıyor.)
- sok - : halı dokumak. "tavlu kızla küyüz sogadıla." (dağlı kızlar halı dokuyorlar.)
- sokmak : patika.
- sokur : kör.
- sokuran - : pişman olmak, vaz geçmek.
- sokurbaş çibin : at sineği.
- sol : sol taraf.
- solagay : solak.
- soltan : sultan.
Tavsoltan, Beksoltan, Biysoltan (Karaçay erkek adları.)
- solu - : dinlenmek, nefes almak.
- solum : otlak.
- soluv : dinlenme, nefes.
can soluv et - : nefes nefese kalmak.
- som : para, Rus parası.
- songu : göbek bağı.
- sopuldat - : dövmek, pataklamak.
- sor - : sormak.
sormay - ormay : sorup danışmadan.
- soru - : sormak.
- soruk : yorulmak, bitip tükenmek.
- soruş - : danışmak.
- soruv : soru.
- soslan : granit.
- sotur : yara kabuğu.
sotur bol - : yaranın kabuk bağlaması.
- soy - : derisini yüzmek.
- soy - : öldürmek.
- soylan - : yatmak, uzanmak.
- soylandır - : yatırmak, uzatmak.
- soyum : kesilecek hayvan.
- soyuş - : kesmek.
- soz - : uzatmak.
- sozuk : uzun, uzamış.
- sozul - : uzamak.
- sozulma : uzun.
- södegey : çapraz, yatay.
- södegeylen - : yatay duruma gelmek.
- södek : yatay, çapraz.
- sögüş : çekiştirme, iftira.
- sök - : arkasından çekiştirmek, iftira etmek.
- söl : yok olmuş.
- söl bol - : yok olmak.
- söl et - : yok etmek.
- söleş - : konuşmak.
çalıb söleş - : kekeleyerek konuşmak.
türtüb söleş - : birini çekiştirmek.
- söleşüv : konuşma.
- söng - : yatışmak.
- söng - : çürümeye yüz tutmak.
- söz : söz, kelime.
söz et - : dedi kodu yapmak.
sözge bulcut - : lafa tutmak.
söz tavus - : söz kesmek.
sözüne tabıl - : verdiği sözde durmak.
- sözüne tolu bol - : sözünü tutmak.
söz için : mesela, örneğin.
söznü serge iy - : sözü gereksiz uzatmak.
- stakan : bardak.
stakan tüb : bardak tabağı.
- starşina : köy muhtarı, idareci.
- stemey : hızlı Karaçay dansı, Lezginka.
- subay : gösterişli, güzel.
- sugar - : sulamak.
- suk - : sokmak.
- suklan : arzu etmek, özlem duymak.
- suklanç : çekici, cazip.
- supu : dindar.
- sura - : sormak.
- surat : resim.
suratha tüş - : fotoğraf çekilmek.
- susab : ayran, içki.
- susab : susuzluk.
susab bol - : susamak.
susabını kandır - : suya doymak.
- suv : su.
avuz suv : tükürük.
suv çeçek : su çiçeği.
suv hippil : su toplaması.
suv börek : bir tür Karaçay mantısı.
suv betli : renksiz, saydam.
suv babuş : ördek.
suv ağaç : su kovası taşımak için sırk.
suv tal : söğüt.
suv ışkok : tulumba, çeşme.
suv cav : sıvı yağ.
- suv : ırmak, nehir.
suv orun : nehir yatağı.
suv anası : eski Karaçay - Malkar inanışlarında su tanrıçası.
suv boynu : ırmak kıyısı.

Koban suv : Kuban ırmağı.
 Terk suv : Terek ırmağı.
 Gum suv : Kuma ırmağı.
 suvalçan : solucan.
 suvalık : cılız, sıska.
 suvbaş : kafasız, akılsız.
 suvsar : ağaç sansarı.
 suvuk : soğuk.
 suvuk bol - : üşümek.
 suvuksura - : üşümek, üşür gibi olmak.
 suvuksurat - : üşütmek.
 suvur - : ipe dizmek, iğne deliğinden ipi geçirmek.
 suykulan - : yaltaklanmak, yılışmak.
 sülderi tüş - : yorulmak, yıpranmak.
 sülevsün : vaşak
 sümmek : ibriğin su dökülen emzik kısmı.
 süngü : süngü.
 sür - : sürmek, kovalamak, takip etmek.
 sürem : istikamet, yön, taraf.
 sürkel - : sürünmek, sürüklenmek.
 sürmele - : rendelemek.
 sürme : rende.
 sürt - : silmek.
 sürüvçü : çoban.
 süt : süt.
 süt başı : kaymak.
 süy - : sevmek.
 süydümlü : sevimli, güzel.
 süye - : dayamak, dikmek.
 süyek : kemik.
 süyek : soy sop.
 ak süyek : asilzade.
 süyel - : dikilmek, ayakta durmak.
 süygen : sevgili.
 süygenlik : aşk, sevgi.
 süyüm : müjde.
 süyümçü : müjdecî.
 süyün - : sevinmek.
 süyümlü : sevimli.
 süyre - : sürümek, çekmek, kaçırmak.
 süyrel - : sürüklenmek, kaçırılmak.
 süz - : süzmek.
 süzgüç : süzek, süzgeç.
 süzük : sert yün, keçeleşmiş yün.
 süzüldür - : atmak, fırlatmak.

— Ş —

şabat kün : cumartesi.
 şagat : şahit.

şagirey : samimî, dost.
 şagirey bol - : dost olmak.
 şahar : şehir.
 şajna : yaklaşık iki metrelik uzunluk ölçüsü.
 şajnalanı aç - : adımları hızlandırmak.
 şalaşgür : sırık.
 şapa : ahçı.
 şapırt - : çorbayı kaşıkla soğutarak içmek.
 şaptal : şeftali.
 şaş - : şaşırmaq.
 şaşmay oşa - : tıpatıp.
 şaşhın : çalgın, deli.
 şatal : çatı kirişi.
 şatık : gevrek, kırılır.
 şatır : çadır.
 şav bol - : ölmek, mahvolmak.
 şavdan : kaynak suyu.
 şavluh : safkan Kafkas - Kabardin cinsi at.
 şavşal - : sakinleşmek, durgunlaşmak.
 şay : çay.
 şaynek : çaydanlık.
 şaytan : şeytan.
 şaytan cel : kasırga, hortum.
 şejde : secde.
 şeker : şeker.
 şeyit : şehit.
 şhol : bağırsak.
 şıbıla : yıldırım.
 şıbıla ur - : yıldırım çarpmak.
 şıbirda - : fısıldamak.
 şıbirdav : fısıltı.
 şıbirtsiz : sessizce, gürültüsüzce.
 şıkırna : cüce, bodur, kısa boylu.
 şılab : cüce, kısa boylu.
 şılpı : yağmurun çiselemesi.
 şılpı et - : çiselemek.
 şım : keçe tozluk.
 şımpıldık : duvar, perde.
 şım tur - : şaha kalkmak.
 şım turguz - : şaha kaldırmak.
 şındık : sık orman.
 şınkart : büyük ateş.
 otnu şınkart bas - : ateşi hareketli yapmak.
 şıntahı : kalın iplik ve bundan dokunan kumaş.
 şıbiji : kırmızı biber.
 şimir : tutumlu, cimri.
 şimir : küf.

şimir bas - : küflenmek.
 şimir bashan til : beyazlaşmış dil.
 şin : beniz, yüz rengi.
 sarı şinli : sarışın.
 kara şinli : esmer.
 şindik : sandalye, tabure.
 şiş av - : takla atmak.
 şkok : tüfek.
 şö : dost, arkadaş.
 şö bol - : barışmak, dost olmak.
 şöhay : arkadaş.
 şöhluk : dostluk, barış.
 şorbat : çatı kenarı, saçak.
 şorga : huni.
 şorka : girdap.
 şorkala - : fışkırmak.
 şorkulda - : şırıldamak, çağlamak.
 şorpa : çorba.
 şöş : sakin.
 şöşay - : sakinleşmek.
 şugut : sınır, hudut.
 şugut cılan : kara yılan.
 şukur : şükür.
 şulopha : Karaçay evlerinde odanın tavanına kaplanan kumaş.
 şum : sessiz.
 şum bol - : susmak.
 şum tut - : susmak, sessiz kalmak.
 şuvulda - : uğuldamak, şırıldamak.
 şuvuldav : uğultu, şırıltı.
 şuvuldat - : fırlatmak, atmak.
 "taşını cardan engişge şuvuldatdı."
 (taşı uçurumdan aşağı fırlattı.)

— T —

tab : uygun, müsait, kullanışlı; fırsat
 "caşını bizni üye eltseng tab bolur."
 (delikanlıyı bizim eve götürsen daha uygun olur.)
 tab keltir - : lafı gediğine koymak.
 tabın sakla - : uygun anı gözlemek.
 tabın mara - : kollamak, uygun fırsat gözlemek.
 tab : yara izi "Aslanbekni cayagında tabı bardı." (Aslanbek'in yanağında yara izi vardır.)
 tab : hatta, "kümüş belibavun, tab, borkün da urlagandıla." (gümüş kemerini, hatta kalpağını da çalmışlar.)
 tab - : bulmak.

tab - : doğurmak, "Tavbekni katını caşçık tabdı." (Tavbek'in karısı oğlan çocuğu doğurdu.)
 taba : ... doğru, ... yönünde.
 "Gezoh elge taba atlandı" (Gezoh köye doğru yola çıktı.)
 taba : ekmek tavası.
 tabala - : alay etmek, öç alır gibi sevinmek, kin duymak.
 taban : topuk.
 tabanla - : çifte atmak.
 tabıldırık : kayışın geniş kısmı.
 tabın : grup, sürü.
 tabın - : tapmak, ibadet etmek.
 tabkarın : ağzının tadını bilen.
 tabsın - : uygun görmek.
 tacal : dayanıklı.
 tagalan - : fikir değiştirmek.
 tagay : mahmuz.
 tahsa : sır.
 tahta : evlek, sıra.
 tahta : Karaçay - Malkar âdetlerinde mezarın içinde ölüyü koymak için yana doğru açılan dar koridor.
 tak - : bağlamak, asmak, takmak.
 takgıç : duvar askısı, elbise askısı.
 takır : boş, fani, yalan.
 tal : söğüt.
 tal - : yorulmak.
 arıb tal - : yorulmak.
 tala : orman içinde açık alan, kır.
 tala - : yırtmak, parçalamak.
 talah sal - : boşamak.
 talak : dalak.
 talagı tur - : dalağı şişmek.
 talaş - : dalaşmak.
 talav : kolera. humma, atlarda ruam hastalığı
 talay : birkaç, bir hayli, bir sürü
 bir talay bir : birçok, bir sürü.
 taldır - : yormak.
 talgır : çizgili.
 talgır ala : çakır.
 talk et - : bozguna uğratmak, tepelemek.
 talkı : deri tabaklamada kullanılan bir âlet.
 talpı - : arzu etmek, hasret çekmek.
 tam - : damlamak.
 tamada : büyük, lider, başkan.
 tamada karnaş : büyük kardeş. ağabey.
 cıyın tamada : grup lideri.
 tamak : boğaz.

- tamam : tamamen, tıpkı.
 tamam et - : tamamlamak.
 "tamam annga oşaydı." (tıpkı ona benziyor.)
- tamaşa : seyir, temaşa.
 seyir tamaşa bol - : şaşırmaq, hayret etmek.
- tambla : yarın, bk. tangbla.
 tamçı : damla.
- tamga : damga, arma, işaret.
 tukum tamga : aile arması, soy arması.
- tamga : leke.
 tamga tüşür - : lekelemek.
- tamır : damar.
 tamır : kök.
- tamış - : ağız şapırdatmak.
 tamız : damlatmak.
 ot tamız - : ateş yakmak.
- Tamlı : Karaçaylılara komşu bir Abaza kabilesi.
- tana : dana.
- tanı - : tanımak, bilmek, anlamak
 "üynü colun tanımayma" (evin yolunu bilmiyorum.)
- tanış : arkadaş, tanıdık.
- tanış - : tanışmak, "tanışmagan eki it börünü körse tanışır." (tanışmayan iki köpek kurdu görünce tanışır.)
- tansık : özlem.
 tansık al - : özlem gidermek.
 tansık bol - : özlemek.
- tansıkla - : özlemek.
- tang : şafak vakti.
 tang at - : şafak sökmesi.
 tang carı - : günün aydınlanması.
 tangna deri : sabaha kadar.
- tang : çok, pek çok.
 igi tang : çok, bir sürü.
 tang kesek : pek çok.
- tangbla : yarın, bk. tambla.
- tapcan : sedir, divan.
- tapha : raf.
- taphır : taraça, çıkıntı, basamak.
- tar : dar,
 tar : dağ geçidi.
- tara - : taramak.
- tarak : tarak.
 tarak bal : petek balı.
- taral - : sıkıntı çekmek, hasret çekmek.
- tarbuvun : çaresiz durum.
 tarbuvunga tüş - : çıkmaza girmek, çaresiz kalmak.
- tarh : basamak.
 tarh : paranın tura kısmı.
- tarı : darı.
- tarıgıv : şikâyet.
- tarık - : şikâyet etmek, dert yanmak.
- tarkarın : kiskanç.
- tarkay - : kurumak.
 avruganı tarkay - : ağrısı geçmek.
- tarpan : bir at cinsi.
- tart - : çekmek.
- tart - : müzik çalmak.
 kobuz tart - : akordiyon çalmak.
- tartın - : çekinmek, utanmak.
- tartınçak : utangaç, çekingen.
- tartma : uçkur, lâstik.
- tartma : fitil.
 çırak tartma : lâmba fitili.
- tartuv : müzik.
- tas : kayıp.
 tas bol - : kaybolmak.
 tas et - : kaybetmek.
- tasma : sicim.
- taş : taş.
 taş cürek : gaddar.
 taş dordan : kursak.
 taş maka : kaplumbağa.
 taş sal - : fala bakmak.
 sın taş : mezar taşı.
- taşa : gizli, sapa.
 taşa köllü : içine kapamık.
 taşa söz : gizli söz, sır.
- taşatın : gizlice.
- taşay - : gözden kaybolmak.
- taşla - : bırakmak, terk etmek.
 "ata curtun taşlagan cer üsünden tas bolur." (vatanını terk eden yeryüzünden kaybolur.)
- taşla - : çocuk düşürmek, düşük yapmak.
- tat - : tadına bakmak.
- tatah : dost, ahbap.
 tatah bol - : dost olmak.
- tatı - : tat vermek.
- tatım : lezzet.
- tatlı : tatlı.
- tatran : hardal otu.
- tatuv : tat, lezzet.
- tav : dağ.
 tav artı : Kafkas dağlarının güneyin-

- deki ülkeler, Gürcistan, Svan toprakları.
 tav til : Karaçay - Malkar dili.
 tap tepsev : Kafkas halk dansı.
 tav kiyim : Kafkas kıyafeti.
 tav kuş : kartal.
 tav suv : dağlardan inen ırmak.
 tav köllü : cesur yiğit, korkusuz.
 tav biy : soylu, prens, bey.
 tav el : dağ köyü, Karaçay köyü.
 tavça : Karaçay - Malkar dili.
- tavkel : cesur, kararlı, iradeli.
 tavkel et - : cesaret etmek, karar vermek.
 tavlu : dağlı, Karaçay - Malkarlı.
 tavruh : hikâye, efsane, menkıbe.
 tavruh ayt - : hikâye anlatmak.
 tavuk : tavuk.
 tavuk orun : kümes.
 tavuk : eti yenen kuş türleri.
 cumarık tavuk : sülün.
 caz tavuk : keklik.
 kırım tavuk : hindi.
 erkek tavuk : horoz.
 tavus - : bitirmek, tüketmek.
 tavuş : ses.
 tavuş et - : seslenmek.
 tay : tay.
 hora tay : iyi cins tay.
 tay - : kaymak.
 tayak : sopa.
 tayak canngur : sağanak yağmur.
 tayan - : dayanmak, dinlenmek.
 tayançak : destek.
 taygak : kaygan.
 tayış - : bozulmak.
 taymay : devamlı, daima.
 taymazdan : daima, devamlı, kesintisiz.
 taz : leğen.
 taza : temiz.
 tazala - : temizlemek.
 tazgek : hayvan pisliği.
 tazir : ceza.
 tazir sal - : ceza vermek.
 teb - : kımıldamak, hareket etmek.
 tebcilde - : kımıldamak.
 tebenngi : at eyerinde üzenginin bağlandığı kısım.
 teber - : itmek.
 tebin - : hareket etmek, kımıldamak.
 tebre - : başlamak, harekete geçmek.
- tebret - : başlatmak, harekete geçirmek.
 beşik tebret - : beşik sallamak.
 tebsi : tepsi.
 tece - : sunmak, ikram etmek, teklif etmek.
 tecev : ikram, teklif.
 tefter : defter.
 tegaran : halsiz, güçsüz.
 tegene : çeşme yalağı.
 Tegeyli : Kafkas halklarından Asetinli, Oset.
 teke : teke.
 telçe - : sinir hastalığı.
 telçe kozgal - : sinir krizi geçirmek.
 teli : deli.
 teli avruv : tifo, kara humma.
 telisine : delicesine
 temir : demir.
 temir betli : boz renkli.
 temir kazak : kutup yıldızı.
 temirli : zahire ölçüsü.
 tenngiz : deniz.
 tentek : aptal, sersem.
 tenter - : sarsmak, titretmek.
 teng : arkadaş, dost.
 teng : eşit, denk.
 tengli : kadar "cumduruk tengli ulla taşını terezege sildededi." (yumruk kadar büyük taşı pencereye fırlattı.)
 teple - : çığnemek, ezmek.
 tepsev : dans, oyun.
 tüz tepsev : mahallî Karaçay dansı.
 tepşek : bardak ya da fincan tabağı.
 ter : ter.
 ter çab - : buğulanmak.
 terek : ağaç.
 teren : derin.
 tereze : pencere.
 tereze cabuv : perde.
 terge - : hesaplamak, saymak.
 tergev : hesap.
 tergevge al - : hesaba katmak.
 teri : deri.
 terilt - : hile yapmak, özendirip kandırmak.
 terk : hızlı, çabuk.
 terk bol - : çabuk olmak.
 terk oguna : hemen, çabucak.
 Terk suv : Kafkasya'da Terek ırmağı.
 terle - : buğulanmak, terlemek.
 terlik : eyerin altına konulan örtü.
 termil - : eziyet çekmek, hasret çekmek.
 ters : yanlış, hatalı, ters.
 ters tamga : Karaçaylıların Çerkezlere

- verdikleri isim.
ters kobuz : akordiyon, garmon.
tersakil : aksi, ters insan.
ters boyun : aksi adam.
tersey - : karşı gelmek, bozulmak.
terslik : suç, kabahat.
teş - : soymak, çözmek.
teş - : delmek.
teşik : delik.
teşin - : soyunmak, çıkarmak.
teyri : tanrı, Allah.
teyri carık : şafak sökmeden önce havadaki aydınlık.
teyri kılıç : gök kuşağı.
teyri : yemin ifade eden bir söz.
“teyri anı men aytmadım.” (vallahi onu ben söylemedim.)
tibil : yan, eğri.
ayagı tibil bas - : ayakları eğri basmak, salanarak yürümek.
tıbna yünden yapılan ip.
tıbr : evin içindeki ocak, ateşin etrafı.
tıbr taş : ocak taşı.
tıbrda kal - : evde kalmak, evlenememek.
tıgırık : ev, mekân, virane.
tıgırıksız : serseri, avare.
tıhsı - : karşı koymak, halinden şikayet etmek.
tık : bodur, sağlam yapılı adam.
tık - : tıkmak, sokmak.
tık - : tıklama : tıklım tıklım.
tıldan : lâpa, bulamaç.
tılı : hamur.
tılı bas - : hamur açmak.
tılı caz - : hamur açmak.
tıлмаç : tercüman.
tıлpuv : nefes, buhar.
tım : nem, rutubet, ıslaklık.
tın - : sakinleşmek, durulmak, dinmek.
tınç : rahat, sakin.
tınçay - : rahatlamak.
tınçı - : bozulmak, çürümek, küf kokmak.
tınçlık : rahatlık, huzur.
tınçsın - : kolayına gelmek, uygun görmek.
tındır - : bitirmek, halletmek.
tınkay - : ölmek.
tınnan : yaşlı, güçsüz.
tıngılı : titiz, muntazam, yavaş.
tıngısız : rahatsız, özensiz, düzensiz.
tıngıla - : dinlemek.
tıngılav : dinleme, dinleyiş.
tıngılavnu bas - : kulak vermek.
tıngılavnu iy - : dinlemek.
tıngılavuk : sessiz, içini belli etmeyen.
tıngılavuk : damak.
tıpırda - : çırpınmak.
tırafı : teravih namazı.
tırkık : ocağın yanında yatmaya yarayan çıkıntı, sıra.
tırman : koyu mavi.
tırman et - : başa kakmak, sitem etmek.
tırmaş - : çabalamak, gayret etmek.
tırmaşhan : becerikli, gayretli.
tırmı : çizgi, damar.
tırna - : tırmalamak.
tırnak : tırnak.
tırnav : tırmık.
tırnavuç : tırmık.
tırpıda - : çırpınmak.
tış : dış, dışarı.
tış : yabancı.
tıtır : kireç.
tıy - : engellemek, engel olmak. “ol mazallı terek bizni colubuznu tıydı.” (o iri ağaç bizim yolumuzu engelledi.)
tıygıç : engel, mani.
tıygılı : sabırlı, iradeli.
tıygısız : sabırsız, zaptedilmez, şiddetli.
tıym : sincap.
tıyınşlı : uygun, münasip, yakışır.
tıgele - : inmek.
“kiyikle sırttan tigeleydile.” (geyikler yamaçtan iniyorlar.)
tıgim : lokma, pay.
tik : dik, yalçın, sarp, yokuş.
tik örge : yokuş yukarı.
tik engişge : yokuş aşağı.
tik - : dikmek.
til : dil, lisan.
til et - : dedikodu etmek, iftira etmek.
tili çal - : telâffuz edememek, kekelemek.
tilçi : dedikoducu.
tilimdi : deriden kesilmiş dar şerit.
tilkav : kekeme.
tilsiz : dilsiz.
tiltappa : kekeme.
tin : ruh.
tin kir - : cesaretlenmek.

- tin ata : ecdat.
tint : - toplamak, derlemek.
tintüv : derleme, toplama.
tire - : dayamak.
tirel - : dayanmak.
tirev : destek, dayanak.
tiri : diri, dinç, çevik.
tiri et - : cesaretlendirmek.
tirlik : ürün, mahsul, kuru ot.
tirmen : değirmen.
tiş : diş.
tiş aylandır - : diş çıkarmak.
tiş : sivri demir, şiş.
tişi : dişi.
tişiruv : kadın.
tişlik : et, pizola şişte pişirilen et.
tişmek : yağda pişirilen bir tür börek.
tit - : lif lif ayırmak.
tiy - : dokunmak, değmek.
tiyek : atların ayağını zincirlemek için kullanılan köstek.
tiyek : akordiyon tuşu, bk. tüyek.
tiyegine tiy - : alay etmek.
tiyir - : dokundurmak.
tiyre : mahalle, semt.
tiz - : dizmek.
tizgin : saf, sıra.
toba : yemin.
toba asta : şaşırma, hayret belirtisi olan bir söz.
tobalak : aldatmaca, göz boyama.
tobluk bol - : uyuşmak.
tobuk : diz.
tobuklan - : diz çökmek.
tobuk çırça : diz kapağı kemiği.
togay : halka.
togu - : dikip içmek.
toguz : dokuz.
tohana : konak, saray, büyük ev.
tohsan : doksan.
tohta - : durmak.
tohtamazdan : durmadan, devamlı.
tohtat - : durdurmak.
tohtavsuz : durmadan, devamlı.
tohun : tekerlek ispitisi.
tok : kuvvetli, sağlam yapılı, dayanıklı.
tok : karnı tok.
tokalt : engel, mania.
tokmak : tokmak, topuz.
tokmak : gümüş işlemeli yuvarlak düğme.
tol - : dolmak.
tolgan ay : dolun ay.
tolkun : dalga.
toltur - : doldurmak.
erni - burnu bla toltur - : ağzına kadar doldurmak.
tolu : dolu.
tolusu bla : tam olarak, teferruath şekilde, ayrıntılı biçimde.
tomal - : devrilmek, yuvarlanmak.
tompur : sağlam, gürbüz.
tomur - : ağaç kütüğünü yontmak.
tomurav : tomruk, ağaç kütüğü.
ton : kürk.
tona - : yağmalamak, yağma etmek.
tonov : yağma, talan.
tonovul : yağma, yağmalama.
tonovul et - : yağmalamak.
tonnguz : domuz.
tongkalaç : takla.
tongkalaç aylan - : takla atmak.
tongkay - : devrilmek, yıkılmak.
top : top.
torgay : çayır kuşu.
toru : doru.
tos : sevgili.
tot : pas.
tot bas - : paslanmak.
tot bol - : paslanmak.
totsun - : paslanmaya yüz tutmak.
toy : eğlence, şölen, düğün.
toy et - : eğlence düzenlemek.
toy - : doymak.
toyumsuz : aç gözlü.
toz - : zayıflamak.
azıb toz - : zayıflamak.
tozura - : dağılmak, karışmak.
tozura - : eskimek, haraplaşmak.
tozuragan : eski, harap, dağılmış, karışık.
tozurat - : karıştırmak, dağıtmak.
töbe : tepe.
töben : aşığı.
töbentin : aşağıdan doğru.
tögerek : yuvarlak.
tögerek : etraf, çevre.
tök - : dökmek.
tögül - : dökülmek.
töle - : ödemek.
tölev : ödeme.
kan tölev : kan borcu, kan davası.

- tölü : nesil.
 tömmek : vücut.
 tönşü - : kımıldamak, hareket etmek.
 tuhtüy : saçak, püskül.
 tukum : soy, sülâle, cins.
 tul : dul.
 tulpar : yiğit, cesur.
 tulpar : Karaçaylılarda efsanevi uçan at,
 iyi cins at.
 tulu : tepe kemiği.
 tuluk : tulum.
 tum kara : kapkara.
 tuma : melez.
 tumak : boynuzsuz koyun.
 tunakı : mat, donuk renkli.
 tunakı : ücra, sapa, boğuk.
 tunçuk - : tıkanmak, boğulmak.
 tur - : kalkmak, durmak.
 turguz - : kaldırmak.
 turma : turp.
 turmuş : yaşantı, hayat.
 turna : turna.
 tursun - : tenezzül etmek.
 turu : açık, alenen.
 turuş : evlerin önünde taştan yapılan oturma yeri.
 tut : dut.
 tut - : tutmak, yakalamak.
 tuthuç : delil, kanıt.
 tutmak : esir.
 tuturuk : lehim, kalay.
 tutuş - : güreşmek, tutuşmak.
 tutuş : güreş.
 tuv - : doğmak.
 tuv : vahşî at.
 tuvar : sığır.
 tuvar - : koşumdan çözmek.
 tuvarıl - : koşumdan çıkmak, koşumu çözülmek.
 tuvayla - : bağırarak ürkütme, haykırmak.
 tuvduk : torun.
 tuvgan : iki kardeş çocuğu, kuzen.
 tuvra : doğru, direkt, karşı.
 köz tuvra : karşı, karşı.
 tuvra - : doğramak.
 tuvragan : dilim.
 tuyak : hayvan tırnağı, toynak.
 tuz : tuz.
 tuzdam : yemek.
 tuzluk : tuzlanıp fiçılara konarak kışa saklanan yoğurt.
 tuzluk : salamura.
 tuzluk : etin batırılarak yendiği tuzlu, sarımsaklı yoğurt.
 tüb : alt, dip.
 tüb bol - : mahvolmak.
 tüb et - : mahvetmek.
 tüb huna : temel.
 tübe - : rastlamak, uğramak.
 tübeş - : rastlaşmak, karşılaşmak.
 tübgüç : kütük.
 tügel : henüz, daha, tamamen.
 "men tügel üyge kirginçi ızımdan cetdi (ben henüz eve girmeden arkamdan yetişt.)"
 tük : tüy.
 tüken : dükkân.
 tükür - : tükürmek.
 tükürük : tükürük.
 tül : değil, bk. tüyül.
 tümen : on bin.
 tün : gerçek, hakikat.
 tünene : dün.
 tüngüç : ilk, birinci.
 tünngül - : umudu kesmek.
 tür : tür, çeşit.
 Türk : Türkiye, Anadolu.
 Türklü : Türkiye Türklerine verilen ad.
 türülen - : değişmek.
 türlendir - : değiştirmek.
 türlü : türlü, değişik.
 türme : hapisane.
 türsün : yüz, çehre.
 bet türsün : yüz.
 türüt - : dürtmek, itmek.
 türüt - mürt et - : bir şeylerle uğraşmak, karşılaştırmak, kurcalamak.
 türte - soga : ite kaka, itekleyerek.
 türütü : bir tür çalı. (sarı çalı)
 tüş : rüya, düş.
 tüş : öğlen.
 tüş - : inmek.
 tüt - : tütme.
 tütün : duman.
 tütün : tütün.
 tütün orun : kül tablası.
 tüt deginçi : göz açıp kapayınca kadar
 tüy : darı.
 tüy : bağlamak.

tüy - : döğmek.
 tüye : deve.
 tüyek : akordiyon tuşu, bk. tiyek.
 tüyme : düğme.
 tüyre - : iğnelemek, takmak.
 tüyrevüç : çengelli iğne.
 tüyül : değıl, bk. tül.
 tüyümçek : düğüm.
 tüyüş : döğüş.
 tüyüş - : döğüşmek.
 tüyüşdür - : döğüştürmek.
 tüz : doğru, gerçek, düzgün.
 "bu colnu tüz barıgız." (bu yoldan doğru gidin.)
 "sen anı tüz aytasa." (sen onu doğru söylüyorsun.)
 tüz : ova, düzlük.
 kula tüz : ova, kır.
 tüzel - : ısrarla devam etmek, düzölmek.

— U —

uç : uç, bir şeyin ucu.
 uç - : uçmak, kaymak.
 culduz uç - : yıldız kayması.
 uça : hayvanın sırt kemiğı ve bundan yapılan Karaçay yemeğı, şölen.
 uçhala - : kaymak, uçup gitmek.
 uçhalak : kaygan.
 uçhara : basit, uyduruk.
 uçhun : kıvılcım.
 uçhum : kıvılcım.
 uçun - : coşmak, heyecanlanmak.
 uçuz : değıersiz, ucuz.
 ucuzla - : değıer vermemek, aşığılamak.
 udu - : teşvik etmek, kışkırtmak.
 ukkaş : öpücük.
 ukkaş et - : öpmek.
 uku : baykuş.
 ul : oğul.
 ulak : oğlak.
 ular : sarp dağlarda yaşayan sülün.
 ulhu : rüşvet.
 ulla : büyük.
 ulla könçek : "koca donlu" anlamında. Karaçaylıların Türkiye Türklerine verdikleri takma ad.
 ulla köllü : kibirli, kendini beğenmiş.
 ulov : taşıma, yük aracı.
 umur : kırıntı, parça.
 umur - çumur : eğri büğrü.

umut : umut, ümit.
 umut üz - : ümit kesmek.
 un : un.
 un tart - : değıirmende un yapmak.
 una - : razı olmak, kabul etmek.
 uppa : öpücük.
 uppa - çuppa et - : öpmek.
 ur - : vurmak.
 ur - : giymek.
 urçuk : kirman, iğ.
 urçuk iyir - : yün eğıirmek.
 urguç : yayık tokmağı.
 urguy : sivri sinek.
 urla - : çalmak.
 urluk : tohum.
 "aman hansını urlugu köb bolur." (kötü otun tohumu çok olur.)
 urtla - : içmek, yudumlamak.
 urtlan : yudum.
 uru : kuyu.
 uru : hırsızlık.
 urun - : çalışmak, didinmek.
 uruş - : savaşmak.
 uruş - : azarlamak.
 uruş : savaş.
 Uruya : Gürcü, Yahudi.
 ustukku : tutam, deste.
 usu tut - : keyfi bozulmak, içi sıkılmak.
 uşa - : benzemek.
 uşagılı : uygun, hoş giden.
 uşagıvlu : güzel, kibar, hoş.
 uşagıvsuz : zevksiz, kaba.
 uşak : sohbet, konuşma.
 uşak et - : sohbet etmek.
 uşak bardır - : sohbet etmek.
 uşaş : benzer.
 uşat - : benzetmek.
 uşat - : beğenmek, razı olmak.
 uşhuvur : akşam yemeğı.
 uv : av.
 uvga aylan - : ava gitmek.
 uv : zehir.
 uv - : oğmak.
 uvadıh et - : azarlamak, ayıplamak.
 uvak : küçük, ufak.
 uvak tüyek : ufak tefek.
 uval - : kırılmak.
 uvank : alıştırlmamış genç öktüz.
 uvçu : avcı
 uvla - : avlamak.

uvuç : avuç.
 uvuz : memeli hayvanların doğurduktan sonra verdikleri ilk süt, ağız.
 uya : yuva.
 uyal - : utanmak, "kereksiz uyalgan ülüşsüz kalır" (gereksiz utanan paysız kalır.)
 uyalçak : utangaç.
 uyat : ayıp.
 uyat - : uyandırmak.
 uyatlık : mahrem kısım.
 uyuk : keçeden çorap şeklinde çizme.
 uyut - : yoğurt yapmak, mayalamak.
 süt uyut - : süt mayalandırıp yoğurt yapmak.
 uzak : uzak.
 uzal - : uzanmak.
 uzat - : uzatmak.
 uzay - : gecikmek, geç kalmak.
 uzaymay : çok geçmeden.

— Ü —

üç : üç.
 üçev : üç kişi.
 üçevlen : üç kişi.
 üç dagan : sacayak, sehpa.
 üçgül : üçgen, üç köşe.
 üçün : için.
 üleş - : paylaşmak.
 üleşindir - : paylaştırmak.
 ülgü : örnek, numune, model.
 ülle : pipo, ağızlık.
 ülüş : pay, hisse.
 ülüş : pay, hisse.
 "öpkelegenni ülüşü tatlı bolur." (küsenin payı tatlı olur.)
 ür - : havlamak.
 ür - : üfleme.
 üren - : öğrenmek, alışmak.
 ürençek : alışkın, çabuk öğrenen.
 üret - : alıştırmak, öğretmek.
 ürsür : ihtiyatsız, tedbirsiz.
 ürül - : kalabalık şekilde çıkmak, sel gibi gelmek.
 üs : üst, üzeri.
 üsdür - : kışkırtmak, saldırtmak.
 üsünden : ... hakkında, ... konusunda.
 "tambla ne eteribizni üsünden söleşdik."
 (yarın ne yapacağımız konusunda konuş-
 tuk.)
 ütür - : delmek, delik açmak.

ütürgü : delik açmaya yarayan âlet.
 üy : ev.
 üy bol - : evlenmek.
 üybaş : çatı, dam.
 üybaşçı : koca, evin reisi.
 üybiyçe : hanım, eş, zevce, evin hanımı.
 üydegi : aile.
 üydegilen - : evlenmek.
 üyük - : keçeleşmek.
 üyür : aile.
 üyür : dost, arkadaş grubu.
 üyürsün - : evcilleşmek, yakınlık duymak.
 üyüt - : tüylerini yakmak.
 üz - : koparmak.
 üzgele : yonga.
 üzgere : koyunların sağılmak için toplandı-
 ları çit.
 üzük : soy, nesil.
 üzül - : kopmak.
 üzümdü : küçük parça.

— Z —

zaba : tümsek, kabarcık.
 zakon : kanun.
 zar : kıskanç.
 zaran : zarar.
 zaran sal - : zarar vermek.
 zaran tab - : zarar görmek.
 zaran bol - : zararlı olmak.
 zaravat : kötü, fena.
 zarlan - : kıskanmak.
 zarlık : kıskançlık.
 zat : şey, nesne.
 zavuk : zevk.
 zaya : ziyan.
 zaya bol - : ziyan olmak.
 zayın : kuluçka.
 zıba : çok uzun boylu.
 zıbir : sert, katı.
 zıbirik : ishal.
 zıgır : toz, zerre, kum.
 zıgt : sürgün, filiz.
 zıka : yabanî tere.
 zıkkıl : yırtık pırtık.
 zıkkıl teke : hırpani.
 zımpık : sersem, maskara, bostan korkuluğu.
 zıntduv : kaçık, hafif üşütük.
 zınthı : yulaf.
 zıngırda - : şingırdamak, çalmak.

zıraf : ziyan, boşa giden şey.

zıraf coy - : boşa harcamak, ziyan etmek.

zıraf et - : ziyan etmek.

zıtçı et - : tereddüt etmek.

zıtçuv : tuhaf, komik, ilginç, garip.

ziyna : zina.

zor : kötü.

zor et - : ırza geçmek.

zornu keminde : zar zor, güçlükle.

zorluk : kötülük, eziyet.

zugul : uzunca, oval.

zugul bet : uzun yüzlü.

zukgu : şaşu.

zukgu kara - : şaşu bakmak.